

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ ÇERÇEVESİNDE TİKA VE YUNUS
EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ FAALİYETLERİNİN
ANALİZİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Elif PACOLARI

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

**KAMU DİPLOMASİSİ ÇERÇEVESİNDE TİKA VE YUNUS
EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ FAALİYETLERİNİN
ANALİZİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Elif PACOLARI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mustafa YILMAZ

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

KAMU DİPLOMASİSİ ÇERÇEVESİNDE TİKA VE YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ FAALİYETLERİNİN ANALİZİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Elif PACOLARI

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 19.06.2019/17

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Mustafa YILMAZ

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Orhan BAYTAR

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Aysel ÇETİNKAYA

KOCAELİ 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
KISALTMALAR	v
ŞEKİL VE TABLOLAR	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLİŞKİ ALANLARI

1.1. DİPLOMASİ KAVRAMI.....	3
1.2. KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMI.....	5
1.2.1. Kamu Diplomasisi Tanımı	5
1.2.2. Kamu Diplomasisinin Doğuşu ve Gelişimi	7
1.2.3. Geleneksel Diplomasisi ve Kamu Diplomasisi İlişkisi.....	10
1.2.4. Kamu Diplomasisi Kaynakları ve Hedef Kitleleri.....	14
1.2.5. Kamu Diplomasisi Aktörleri	15
1.2.5.1. Sivil Toplum Kuruluşları	16
1.2.5.2. Medya	17
1.2.5.3. Kanaat Önderleri.....	19
1.2.5.4. İç Hedef Kitle.....	19
1.2.5.5. Küresel ve Özel İşletmeler.....	20
1.2.5.6. Baskı Grupları.....	21
1.2.5.7. Uluslararası Örgütler.....	22
1.2.6. Kamu Diplomasisi Türleri.....	22
1.2.6.1. Kültürel Diplomasisi	23
1.2.6.2. Vatandaş Diplomasisi	25
1.2.6.3. Lobicilik.....	25
1.2.6.4. Savunuculuk.....	26
1.2.7. Kamu Diplomasisi Araçları.....	27
1.2.7.1. Geleneksel Medya.....	27
1.2.7.2. Yeni Medya.....	29
1.2.7.3. Uluslararası Etkinlikler	31
1.2.8. Kamu Diplomasisi Teknikleri	32
1.2.8.1. Dinleme Faaliyeti.....	33

1.2.8.2.	Eğitim Projeleri.....	33
1.2.8.3.	Uluslararası Yayıncılık	35
1.2.8.4.	Ünlü Kullanımı	36
1.3.	KAMU DİPLOMASİSİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR	36
1.3.1.	Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç.....	37
1.3.2.	Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler.....	39
1.3.3.	Kamu Diplomasisi ve Propaganda	43
1.3.4.	Kamu Diplomasisi ve Ulus Markalama	45

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASİSİ

2.1.	TÜRKİYE'NİN KAMU DİPLOMASİSİ AKTÖRLERİ.....	47
2.1.1.	Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı	49
2.1.2.	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu Başkanlığı	50
2.1.3.	Türk Hava Yolları (THY)	52
2.1.4.	Türk Kızılayı	52
2.1.5.	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)	53
2.1.6.	Yunus Emre Enstitüsü (YEE)	56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TİKA VE YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ

3.1.	KOSOVA'NIN GENEL YAPISI VE KISA TARİHİ.....	59
3.2.	TÜRKİYE-KOSOVA İLİŞKİLERİ.....	63
3.3.	ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	64
3.4.	ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI.....	65
3.5.	ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	66
3.6.	ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	66
3.7.	ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME	67
3.7.1.	TİKA'nın Kosova'daki Kamu Diplomasisi Faaliyetleri	67
3.7.2.	Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova'daki Kamu Diplomasisi Faaliyetleri	77
	SONUÇ.....	89
	KAYNAKÇA	93
	ÖZGEÇMİŞ.....	105

ÖZET

KAMU DİPLOMASİSİ ÇERÇEVESİNDE TİKA VE YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ FAALİYETLERİNİN ANALİZİ

Bu çalışmanın amacı kamu diplomasisi çerçevesinde Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova'daki faaliyetlerini halkla ilişkiler açısından ele alıp iletişim boyutunu saptamaktır. Bu bağlamda tezde kamu diplomasisinin kavramsal çerçevesi ve ilgili alanları incelenmiş, Türkiye'nin kamu diplomasisi aktörleri ele alınmıştır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılarak TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün faaliyetleri araştırılmış ve çoğunlukla çift yönlü asimetrik ve enformasyon modellerinin uygulandığı saptanmıştır. Bunun dışında TİKA'nın Kosova'nın ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve ekonomik kalkınma alanlarında faaliyetler gerçekleştirdiği, Yunus Emre Enstitüsü'nün ise kültürel alanda ve dil eğitimi alanında Türkiye'nin tanıtımını sağlayan faaliyetleri gerçekleştirerek Türkiye'nin Kosova'daki kültürel diplomasi aktörü olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Halkla İlişkiler, Türkiye, Kosova

ABSTRACT

ANALYSIS OF TİKA AND YUNUS EMRE INSTITUTE'S ACTIVITIES IN KOSOVO WITHIN THE FRAMEWORK OF PUBLIC DIPLOMACY

The purpose of this study is to determine the communication dimension of Turkish Cooperation and Coordination Agency (TİKA) and Yunus Emre Institute's activities in Kosovo in terms of public relations within the framework of public diplomacy. In this context, the conceptual framework of public diplomacy and related fields were analysed and Turkey's public diplomacy actors were discussed. In this study, TİKA and Yunus Emre Institute's activities investigated by using content analysis method and it is determined that two-way asymmetrical method and informational methods were used. Otherwise, it was detected that TİKA has activities on education and economic development in line with Kosovo's requirements, Yunus Emre Institute has activities on cultural and language education to introduce Turkey with acting as an actor of cultural diplomacy in Kosovo.

Keywords: Public Diplomacy, TİKA, Yunus Emre Institute, Public Relations, Turkey, Kosovo.

KISALTMALAR

ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AKP:	Adalet ve Kalkınma Partisi
BBC:	Britanya Yayın Kuruluşu
BM:	Birleşmiş Milletler
CNN:	Amerika Birleşik Devletleri Haber Ajansı
İKSU:	İstanbul Kültür Sanat Vakfı
INTERPOL:	Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı
KDK:	Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
KDTP:	Kosova Demokratik Türk Partisi
KFOR:	Kosovo Force
NATO:	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
STK:	Sivil Toplum Kuruluşu
TASAM:	Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi
THY:	Türk Hava Yolları
TİKA:	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSK:	Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜRKSOY:	Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı
TÜSİAD:	Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UÇK:	Kosova Kurtuluş Ordusu
UEFA:	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
USIA:	Amerika Birleşik Devletleri Enformasyon Dairesi
VOA:	Amerika'nın Sesi
YTB:	Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
YEE:	Yunus Emre Enstitüsü

ŞEKİL VE TABLOLAR

Şekil 1. Merkezi Olmayan Diploması	11
Tablo 1. Kamu ve Diploması Oryantasyonu	12
Tablo 2. Geleneksel ve 21. Yüzyıl Kamu Diploması Karşılaştırması.....	13
Tablo 3. Yunus Emre Enstitüsü'nün Yıllara Göre Faaliyet Sayıları.....	58
Tablo 4. TİKA'nın Kosova Faaliyetlerinin Analiz Edildikleri Yıllara Göre Sayı Ve Oranları	67
Tablo 5. Peisert 'in Kültürel İletişim Modelleri ile Gruning ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine Göre TİKA'nın Faaliyet Alanlarına ve Yıllara Göre Kosova Faaliyet Sayıları	68
Tablo 6. Tek Yönlü Modellere Göre Uygulanan TİKA'nın Kosova Faaliyetleri.....	70
Tablo 7. İki Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan TİKA Faaliyetleri.....	73
Tablo 8. Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetlerinin Analiz Edildikleri Yıllara Göre Sayı Ve Oranları.....	78
Tablo 9. Peisert 'in Kültürel İletişim Modelleri İle Gruning Ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine Göre Yunus Emre Enstitüsü'nün Faaliyet Alanlarına ve Yıllara Göre Kosova Faaliyet Sayıları	79
Tablo 10. Tek Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetleri	80
Tablo 11. İki Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetleri	82

GİRİŞ

Devletler güçlerini ve itibarlarını kazanmak, önde gelen ve sevilen bir devlet olabilmek için uluslararası çevrede önemli stratejiler kullanmaktadırlar. Devletlerin uyguladığı bu stratejiler her ne kadar zaman içerisinde değişikliklere gitse de diplomasi başlığı adı altında uygulanarak devletlerin diğer devletlerle ilişkileri bağlamında hedefledikleri amaçlarına ulaşmakta fayda sağlamaktadırlar. İletişim teknolojilerindeki gelişmelerle ve küresel toplumun oluşmasıyla iletişimin kolaylığı her alanda kendini göstermektedir. Öyle ki istenilen mesajların gönderilmesi hem kaynaklar açısından hem de göndericiler ve alıcılar açısından kolaylıkla uygulanmakta olup sadece bireyler arasında değil; kitleler ve devletler arasında da bu kolaylıklar kendini göstermektedir.

İletişim teknolojilerindeki bu gelişmelerle devletlerin uluslararası tanıtımı ve kazanmak istediği imaj ve itibarı devlet elinden çıkıp devlet ve halk ya da halkla halk arasında uygulanmaya başlanmıştır. Kamu diplomasisi olarak adlandırılan bu uygulamalarla devletler yabancı devletlerin halklarına yönelik projelerini sivil toplum örgütleri, uluslararası örgütler, kanaat önderleri, medya organları ile özel ve küresel şirketler gibi çeşitli aktörlerle birlikte geleneksel medyayı, yeni medyayı veya uluslararası etkinlikleri kullanarak uygulamaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı halkla ilişkiler perspektifinden kamu diplomasisini değerlendirerek Türkiye'nin TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü üzerinden Kosova'ya uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerini Peisert'in Kültürel İletişim Modelleri ile Gruning ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine göre analiz etmektir. Araştırmada Türkiye'nin Kosova'ya uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetleri TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü üzerinden değerlendirilerek her iki kurumun resmi internet sitelerinde "Kosova" anahtar sözcüğüyle aranan haberler doğrultusunda Kosova ile ilgili çıkan faaliyetler araştırılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle araştırılan bu etkinliklerin modellere göre incelenmesi ve iletişim boyutunun saptanması amaçlanarak Türkiye'nin Kosova'ya uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetleri ortaya konulmuştur.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde diplomasi ve kamu diplomasisi kavramlarına değinilerek hem kamu diplomasisinin aktörleri, teknikleri, türleri ve araçları hem de kamu diplomasisiyle ilgili diğer kavramlar ele alınmıştır. İkinci bölümde Türkiye'nin kamu diplomasisi yolculuğuna değinilerek kullandığı kamu diplomasisi aktörleri açıklanmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise Kosova'nın genel yapısı ve tarihi sürecine, Türkiye ile ilişkilerine değinilerek çalışmanın ana konusunu oluşturan TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova'daki faaliyetleri ele alınmıştır. Bu bağlamda TİKA'nın 2012 yılından ve Yunus Emre Enstitüsü'nün de 2014 yılından 2018 yılına kadar yayınlanan haberlerdeki faaliyetleri araştırılarak iletişim modellerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre faaliyetlerin en fazla iki yönlü asimetrik modele göre uygulandığı, TİKA'nın Kosova'da en fazla ekonomik kalkınma ve eğitim alanında faaliyet gösterdiği, Yunus Emre Enstitüsü'nün ise kültürel etkinlikler ve dil eğitimi alanında Türkiye'nin tanıtımını sağlayan faaliyetleri gerçekleştirerek Türkiye'nin Kosova'daki kültürel diplomasi aktörü olduğu sonucuna varılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLİŞKİ ALANLARI

1.1.DİPLOMASİ KAVRAMI

Kamu diplomasisi kavramına geçmeden önce onun çıkış noktası olan diplomasiden bahsetmek gerekmektedir. Barışçıl yolla ülkelerin diğer ülkelerle siyasi araçlarla yaptığı görüşmeler ve anlaşmalar bütünü olan diplomasi, dönemsel değişmelerle farklı dönemlerde farklı uygulanış biçimleri olsa da popülerliğini bugünün kamu diplomasisine bırakmıştır. Bu yüzden kamu diplomasisi kavramına geçmeden önce diplomasi kavramına da değinmekte fayda olacaktır.

Halk arasında kullanılan diplomasi kavramı ya dış politika ya da uluslararası politika ile aynı anlamda kullanılırken, diplomasi bunun ötesinde dış politika ya da uluslararası politikanın yürütülmesi biçimiyle ilgilidir. Gönlübol, diplomasiyi; “bir hükümetin belli konulardaki kanı ve görüşlerini doğrudan doğruya öteki devletlerin karar vericilerine iletmesi süreci” olarak tanımlamaktadır (1985: s. 116). Yağmurlu ise geleneksel diplomasiyi; “uluslararası ilişkileri, devlet-devlet düzeyinde ve diplomatlar arasındaki etkileşimle düzenleyen bir alan” olarak nitelemektedir (2007: s. 12). Bir diğer tanıma göre ise diplomasi; “uluslararası ilişkilerin barışçıl yol ve araçlarla yürütülmesi sanatı olup devletler arasındaki ilişkilerin görüşmeler yoluyla yürütülmesidir” (Tuncer, 2005: s. 11). Bu bağlamda diplomasi devletlerin birbirleriyle fikir alışverişi yaptığı, varolan sorunlara savaş ve güç yerine barışçıl çözümler bulmayı amaçladığı bir alandır. Diplomasi hem ülkeler arasındaki ilişkileri yönetme mesleği hem de bu mesleğin uygulama alanı olarak tanımlanmaktadır (Erzen, 2014: s. 8).

Eski Yunanca'dan dilimize gelen ve "ikiye katlamak" anlamına gelen "diploma" kelimesi eski Yunan ve Roma İmparatorluğu'ndaki devlete ait resmi belgelerin katlanış şeklinden dolayı bu adı almıştır. Zamanla devletlere ait olan bu resmi belgelerle ilgilenmesi için profesyonel katiplere ihtiyaç duyulmuş ve bu kavram 18. yüzyıla kadar arşivlerin korunması, belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi anlamında kullanılmıştır (Tuncer, 2005: s. 13).

Günümüz diplomasisi 15. yüzyıldan itibaren Avrupa'da geliştirilmeye çalışılmış, dönemden döneme farklılıklar göstermiş ve günümüzdeki halini almıştır. Modern diplomasi, "özel hukuk kurallarınca korunan ve dış hükümetlerde ikamet eden diplomatların oluşturduğu bir ağın dış politika uygulama faaliyetleri" olarak tanımlanmaktadır (İskit, 2011: s. 9).

Uluslararası ilişkilerle bağdaştırılmasına rağmen diplomasi kendine özgü bir kültüre, bir şeyler yapmanın yollarına, bulmacalara ve çelişkilere sahiptir. Diplomasiyi uygulamanın bu denli heyecan verici ve dikkat çekici kılan yönü onun hem zengin geleneğine ve kapasitesine hem de yenilikçiliğe sahip olmasına bağlıdır (Cooper, 2013: s. 35). Diplomasinin temel işlevi; devletlerin diğer devletlerle uyguladığı iletişim süreçlerinde kendi mesajlarını istedikleri gibi aktararak ve karşı taraftan gelecek geri bildirimleri önemseyerek çatışmaların önlenmesini ve iş birliğinin geliştirilmesini sağlamaktır (Sancar, 2012: s. 12).

Savaş gücü yerine karşı taraftakileri kendi düşünce ve tekliflerine razı etme ve ortak çözüm bulma amacını taşıyan diplomasi, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce sadece uluslararası sistemin egemen aktörleri olan devletleri hedef almaktaydı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da uluslararası ilişkilere sivil toplum kuruluşları ve çeşitli uluslararası örgütler gibi yeni aktörlerin katılımıyla diplomasi'nin şekli değişmiştir. İletişim ve her alanda gelişen teknoloji sayesinde bilgi paylaşımının hızlanması diplomasi'nin de işine yaramıştır. Öyle ki teknoloji'deki bu yenilik sadece devletlerin değil, halklarının da diplomatik faaliyetlere katılımını sağlamıştır (Akçadağ, ty: s. 2).

21.yüzyıldan itibaren iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim diplomasi'nin işleyiş şeklini de değiştirmiştir. İletişim araçlarının gelişmesiyle bilgi paylaşımının artması diplomasi'deki araç ve aktörleri de değiştirmiştir. Aktörlerin değişmesiyle

devletten devlete işleyen diplomasi yerini devletle diğer devletin halkı arasındaki ilişkilere yani kamu diplomasisine bırakmıştır.

Kamu diplomasisiyle birlikte devlet erkanları yerine iki toplumun diyalog arayışlarından söz edilmektedir. Bu sayede ülkelerin yabancı ülkelerdeki imajlarını iyileştirmek amacıyla yaptığı kültürel alışveriş ve akademik değişimler, kültürel ve ulusal değerlerin yayılması kamu diplomasisi adı altında gerçekleşmektedir (Akçadağ, ty: s. 6).

1.2.KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMI

Teknolojik gelişmelerle iletişim boyutunun her alanda artması diplomasiyi de seyrini değiştirmekte etkili olmuştur. Diplomasi anlayışının zaman içerisinde değişmesiyle artık devletler birbirleriyle iletişimini kamuoyu aracılığıyla sağlamaya başlamaktadır. Öyle ki küreselleşmeyle birlikte devletlerin diplomasi sayesinde kurduğu sınırlı ilişkiler artık dar gelmektedir. Devletler, artık elde etmek istedikleri çıktılar için kamuoyunu oluşturmak zorunda kalmıştır (Sancar, 2012: s. 35). Oluşturdukları bu kamuoyu da diplomasiyi kamuyla ilişkisini ortaya çıkarmıştır. Artık devletler hedeflerine ulaşabilmek için gündem yaratmak zorundadırlar. İstedikleri gündemi yaratabilmek için çeşitli aktör ve araçlara başvururlar. Bu aktörler sivil toplum kuruluşları, üniversite ve okullar, kanaat önderleri olurken, mesajlarını iletebilmek için kullandıkları araçlar ise gazeteler, sinema, televizyon gibi geleneksel medya, yeni medya, uluslararası etkinlikler vb. olabilmektedir. Bu aktörler ve araçlar ilerleyen bölümlerde derinlemesine incelenecektir fakat öncesinde irdelenmesi gereken konulardan biri kamu diplomasiyi ne olduğudur.

1.2.1. Kamu Diplomasiyi Tanımı

Etkili bir kamu diplomasiyi her iki tarafın karşılıklı anlayışını geliştirmek için hükümet ve yabancı halk arasında iki yönlü iletişimi içermektedir. Kamu diplomasiyi bir ülkenin kısa vadeli amaçlarını iletmekle ilgili olmayıp, bunun yerine bir ülkenin

politikalarını, kültürünü, inanç ve değerlerini diğer ülkenin halkıyla yapıcı diyaloglar oluşturarak uzun süreli ilişkiler geliştirilmesiyle ilgilidir (Tiedman, 2005: s. 11).

Kamu diplomasisini, “halkın değerlerinin ve fikirlerinin uluslararası arenadaki çıktısı” olarak tanımlayan Castells ise kamu diplomasisini bir devletin veya sosyal aktörün gücünü yumuşak güç şeklinde öne sürmekten ziyade farklı toplumlar arasında diyalog, anlayış ve paylaşma olduğunu savunmaktadır (2008: s. 91). Ona göre kamu diplomasisi, iletişimi ve dinlemeyi sağlayarak farklı seslerin duyulabileceği bir kamusal alan inşa etmeyi amaçlamaktadır. Kamu diplomasisinin amacı, diplomasi aksine iktidar ilişkileri öne sürmek yerine ortak bir dilin diplomasi için bir ön koşul olarak ortaya çıkabileceği bir iletişim alanı oluşturmaktır; böylece diplomasi zamanı geldiğinde sadece çıkarları ve iktidarı değil aynı zamanda anlam ve paylaşımı da yansıtabilmektedir.

MacDonald kamu diplomasisinin devletin gözünde iyi bir izlenim yaratmak için yabancı halkın değerlerine hitap ederek diğer ülkelerde kamuoyunu kullanmakla ilgili olduğunu savunmaktadır (2011: s. 4). Gilboa kamu diplomasisini, “devlet ve devlet dışı aktörlerin yabancı toplumlardaki kamuoyunu etkilemek için medyayı ve diğer iletişim kanallarını kullandıkları iletişim faaliyetleri olarak tanımlamaktadır (2000: s. 290). Brown ise kamu diplomasisinin bir ülkenin dış politikasının ve yaşam biçiminin diğer ülke halklarına doğru ve gerçeğe uygun şekilde açıklanmasını sağladığını öne sürmektedir (2008). Sharp ise çıkarları artırmak ve temsil edilenlerin değerlerini genişletmek için bir ülkenin halkıyla doğrudan ilişkilerin sürdürüldüğü bir süreç olarak tanımlamaktadır (2005: s. 106).

Kalın, kamu diplomasisinin karşılıklı iletişim ve etkileşimi öngördüğünü savunmaktadır. Ona göre, hedef grupları dinleyip önceliklerini tanımlayan kamu diplomasisi çok yönlü iletişim sürecinin temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Bu anlamda kamu diplomasisi konuşmak kadar dinlemekle, açıklamak kadar anlamakla ve bilgilendirmek kadar iletişim kurmakla gerçekleşen dinamik ve çok boyutlu bir iletişim sürecidir (2011: s. 12).

Bir başka tanıma göre kamu diplomasisi devletler, küresel ve özel işletmeler, siyasi örgütler gibi sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından yürütülen faaliyetlerdir (L’etang, 2009: s. 610). Bu bağlamda kamu diplomasisinin yabancı hükümeti

etkilemeyi amaçlayan bilgi, eğitim ve kültür alanlarında faaliyetler içerdiğini söylemek mümkündür. Kamu diplomasisi, meşruiyet yaratan ve küreselleşen dünyamızda devletin bilginin işlenmesi ve yayılması konusundaki tekelini yitirdiğini kabul eden modern bir devlet aracı olarak kabul edilmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin halkla geniş bir etkileşime girme konusunda yeni ve eşi benzeri görülmemiş fırsatlar sunduğu kabul edilmesi gereken unsurlardan biridir (Ham, 2005: s. 57).

Görüldüğü gibi kamu diplomasisi farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Genel olarak kamu diplomasisi bir hükümetin dış politika yapma ve bir yabancı ülkenin nüfusu ile doğrudan iletişim yoluyla ulusal çıkarlarını gözetme çabalarını tanımlamak için kullanılan terimdir (Weed, 2009: s. 1).

Kamu diplomasisi çoğu zaman dolaylı olarak barış ve güvenlik, insan hakları, ticaret, ekonomik gelişme, sağlık, suç, göç vb. gibi birçok yönden küresel topluma katkıda bulunmaktadır. Bazı durumlarda da kamu diplomatları sınır ötesi destek ve iş birliği gerektiren konularda genellikle STK'larla veya diğer devlet dışı aktörlerle birlikte hareket etmektedirler. Böyle bir ortamda ülkelerin ve toplumların sorunları belirleme ve çözme konusunda birlikte çalışması önem arz etmektedir. Kamu diplomasisi uygulayıcıları güven ve ilişkilerin geliştirilmesinde ve devam ettirilmesinde diğer hükümetlerle, STK'larla, şirketlerle ve diğer kişi ve kurumlarla iyi niyetli ilişkiler geliştirmektedirler (Fitzpatrick, 2017: s. 82-83).

Bu bağlamda kamu diplomasisiyle ilgili yapılan tanımlamalar doğrultusunda kamu diplomasisinin yabancı halk, dış politika hedefleri, kültürlerarası iletişim, uzun vadeli bir süreç, açık, güvenilir ve iki yönlü bir süreç ile ilgili olduğu söylenilebilir (Kayani ve Rehman, 2015: s. 48).

1.2.2. Kamu Diplomasisinin Doğuşu ve Gelişimi

Kamu diplomasisinin ilk faaliyetleri Birinci Dünya Savaşı sırasında ABD Başkanı Woodrow Wilson'un Kamu Bilgilendirme Komitesi'ni oluşturmasıyla başlamıştır. Kurulan bu komiteyle ABD, savaşın dünya çapında yaygın olarak

bilinmesi için çabalamıştır (Tiedeman, 2005(a): s. 14). Kamu diplomasisi teriminin kullanılması ise İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan Soğuk Savaş dönemine dayanmaktadır.

Soğuk Savaş kavramının ne anlama geldiği yıllarca tartışılmıştır. İlk başta Amerika'nın Rusya ile olan çatışma ve Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa'daki ulusları işgal etme çabalarına karşı Amerika'nın direnişi olarak tanımlanmıştır. Daha sonralarda bu tanım Stalinizme ve nihayetinde komunizme karşı bir kampanya olarak tanımlanmıştır. Kampanya yıllar içerisinde sosyalizme, ekonominin devlet düzenlemelerine ve sözde refah devletine karşı savaşmak anlamlarında yoğunlaşmıştır (Duffey, 2009: s. 325). Kamu diplomasisinin de doğuşu Soğuk Savaş adı verilen bu dönemlere dayanmaktadır. 1960'lı yılların ortalarında, kamu diplomasisi terimi eski bir Amerikalı diplomat ve Fletcher Hukuk Diploması Okulu Dekanı Edmund Gullion tarafından ortaya atılmıştır ve sonraki yıllarda ABD ile yakından ilişkilendirilmiştir (Melissen, 2005: s. 6). Bu terim ABD'de üç nedenden dolayı hemen kendine yer bulmuştur. Birincisi, Amerika kendi demokratik bilgi uygulamaları ve Sovyetler Birliği tarafından takip edilen politikalar arasında net bir ayırım yapılabilmesi için propaganda ve psikolojik savaş gibi terimlere karşı kamu diplomasisi gibi iyi bir alternatifte ihtiyaç duyulmuştur. İkincisi, Amerika'nın uluslararası bilgi ağını oluşturan Amerika Birleşik Devletleri Enformasyon Dairesi (USIA) diplomatların statüsünü belli etmek için bu terimi kullanmaktadır. Üçüncüsü ise bu terimin bir ulusun uluslararası görüşünü tek bir kavramla ifade edebilmesidir (Cull, 2009: s.17).

Soğuk savaş sırasında bilgi savaşlarından söz etmek mümkündür ve bu yaklaşım o dönemde jeopolitik manzara ve teknolojiyle ideal bir şekilde uyumaktadır. Uluslararası arena, karşılaştırılabilir yetenekleri ve kısıtlamaları olan iki devlet gücü arasındaki iki kutuplu rekabet tarafından tanımlanmış ve bu bilgi savaşıyla mücadele etmek iki süper güç arasındaki politik, askeri ve ekonomik mücadeleyi beraberinde getirmiştir. Soğuk savaş sırasındaki kamu diplomasisi iki kutuplu çıkarlar, bilgi hacmi ve kontrol hakkında olmuştur. ABD kamu diplomasisinin stratejik hedeflerini ABD çıkarlarını teşvik etmek, hacmi artırmak, izleyicileri bölümlere ayırmak ve bilgileri kontrol etmek olarak tanımlamıştır. Bu dönemlerde kamu diplomasisi bir ürün varsayılmış ve ülkelerin amacı en iyi ürünü

yaratarak en fazla bilgiyi yabancı izleyicilere dağıtmak olmuştur (Zaharna, 2005: s. 2).

Birinci ve İkinci Dünya savaşlarında özellikle de İkinci Dünya savaşında enformasyonun önemi artmıştır. ABD ve Sovyetler Birliği'nin Soğuk Savaş döneminde kendi ideolojilerini yaymak için kamu diplomasisini kullanmaları siyasi tarihin önemli olayları arasındadır (Oktay, 2012: s. 128).

Kamu diplomasisinin ikinci aşaması Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla başlamıştır. Bu dönemde kamu diplomasisine daha az çaba harcanmaya başlanmış ve duraksama yaşanmıştır. Üçüncü ve son aşaması ise Dünya Ticaret Merkezi'nde gerçekleşen 11 Eylül saldırısıdır. Her aşamada kamu diplomasisi, yeni kavramlar ve yeni yorumlar kazanmıştır (Szondi, 2008: s. 2).

Kamu diplomasisi konusunda küresel bir tartışmayı tetikleyen 11 Eylül 2001 tarihinden sonra kamu diplomasisi, Kanada'dan Yeni Zelanda'ya, Arjantin'den Moğolistan'a kadar tüm ülkelerde ve dış işleri bakanlıklarında bir sorun haline gelmiştir. Birçok dış işleri bakanlığı artık kendi başına bir kamu diplomasisi politikası geliştirmek zorunda kalmıştır. Kamu diplomasisi uluslararası ilişkilerde yumuşak gücün yükselişinin bir belirtisi olarak diplomatik uygulamada daha geniş çaplı değişim süreçlerinin etkisiyle şeffaflık ve ulus aşırı iş birliğini talep etmenin bir göstergesi olarak görülmektedir. Yeni kamu diplomasisi böylelikle dış politikanın teknik bir aracından çok daha fazlasıdır. Artık dünyanın küçük büyük tüm ülkeleri kamu diplomasisine büyük önem vermektedir (Melissen, 2005: s. 8).

20. yüzyıldaki kamuoyunu yok sayan propaganda anlayışı 21. yüzyılda yerini kamuoyunu önemsemeye, iletişimi ve iknayı kullanan etkileşimli bir anlayışa bırakmıştır. Demokrasiyle birlikte özgürlüğün ve adaletin önem kazandığı 21. yüzyılda kamuoyu ülkeler ve toplumlar üzerinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır. İletişim alanındaki teknolojik gelişmeler kamuoylarını sorgulayan, tartışan ve sürece katılımını önemseyen bir konuma getirmeye başlamıştır (A. Özkan, 2015: s. 4). Bugün kamu diplomasisi dünyanın dört bir yanındaki kalpleri ve zihinleri kazanmanın çözümü olarak kabul edilmekte olup yabancı halkları kazanmak için eğitmeyi, bilgilendirmeyi ve meşgul olmayı amaçlamaktadır. Kamu diplomasisinin günümüzdeki aktiviteleri genellikle değişim programlarını, eğitim

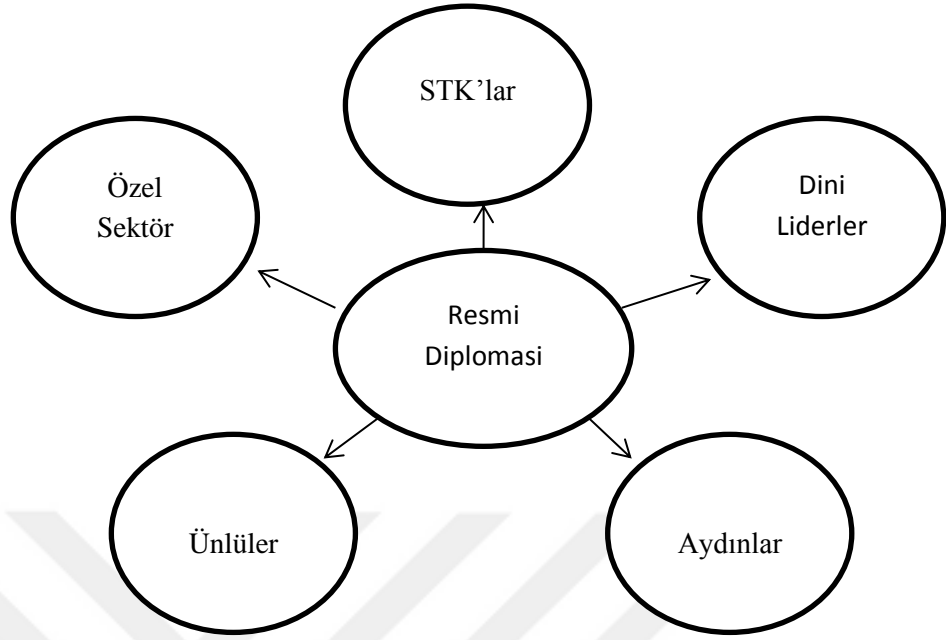
kampanyalarını ve yabancı halka yönelik stratejik mesajları içermektedir (Tiedeman, 2005(b): s. 1). Gelişmiş iletişim teknolojileriyle kamu diplomasisinin pratiği de değişmiştir. Bugün bilgi alışverişini sağlayan internet ile e-postaların, blogların ve çevrimiçi tartışmaların büyük popülaritesi, mevcut iletişim dinamiğini yansıtmaktadır (Zaharna, 2005: s. 2).

Görüldüğü gibi kamu diplomasisi halkla etkileşim anlamında yönetim kadar eskidir. Bütün devletlerin kültür, coğrafya ve ticaret fırsatları gibi uzmanlık alanlarına dayanan ulusal tanıtım programları vardır. Bugün hepsi medyanın ve internetin gücünün farkında olup bunları en iyi şekilde nasıl kullanacakları ile uğraşmaktadırlar. Bu nedenle bütün devletler karşılayabilecekleri ölçüde diplomatlarını bu ulusal çabaya katkıda bulunmak için eğitmektedirler ve kamu diplomasisi anlamında gelişmeye çalışmaktadırlar (Hemery, 2005: s. 196).

1.2.3. Geleneksel Diplomasi ve Kamu Diplomasisi İlişkisi

Cull diplomasiyi, “uluslararası aktörün uluslararası çevreyi yönetmek için kullandığı savaşın yetersizliği” olarak tanımlamaktadır. O zaman geleneksel diplomasi, uluslararası aktörün, başka bir uluslararası aktöre katılarak uluslararası çevreyi yönetme girişimidir (2009: s.12). Kamu diplomasisi ise temelde hükümetler arasında gerçekleşen etkileşimlerden oluşan geleneksel diplomasiden farklıdır. Geleneksel diplomasi uygulayıcıları, kendi hükümetlerinin uluslararası ilişkilerde stratejik hedeflerine ifade edilen ulusal ilgiyi ilerletmek için yabancı hükümetlerin temsilcilerini görevlendirirler. Buna karşın kamu diplomasisi, aynı stratejik hedeflere destek sağlamak için dikkatlice hedeflenmiş yabancı kamu sektörlerini içine almaktadır (Ross, 2002: s.75).

Şekil 1. Merkezi Olmayan Diploması

Kaynak: Kelley, John Robert (2010). “The New Diplomacy: Evolution of a Revolution”.Diplomacy and Statecraft, 21(2): 296.

Zamanla diploması geleneksel otorite ve kaynaklarını dış işleri bakanlığının yetkisi dışındaki aktörlere teslim etme noktasına gelmiştir. Şekil 1’de gösterilen merkezîyetçilik dinamiği, diplomatik otoritenin STK’lara, kamu aydınlarına, dini liderlere ve devlet dışı sektörün diğer aktif alt kümelerine yerleştirildiği anlamına gelmektedir (Kelley, 2010: s. 295).

Görüldüğü üzere, geleneksel diploması zamanla yerini kamu diplomasisine bırakmıştır. Kamu diplomasisinin geleneksel diploması ile yakınlaşan noktalarına rağmen, kamu diplomasisi çeşitli uygulama biçimlerinde kendisini farklı kılmaktadır. Bu farklılıklar, çağdaş uluslararası politikanın özel karakterini, mevcut sorunların karmaşıklığını ve dış politika yapımında demokratikleşmeyi içermektedir. Bu değişim dalgaları, halkın dış politika karar alma sürecine daha fazla dahil olmasını içermektedir. Ayrıca, diplomasideki şeffaflık, uluslararası kurumların genişlemesi, uluslararası hukukun gözetilmesi ve çok taraflılık savaş sonrası dönemde modern diplomasinin temel ilkeleri haline gelmiştir. Geleneksel diplomasıya benzer şekilde kamu diplomasisi ulusal gücün bir unsurudur. Birçok ülke politikalarını daha geniş bir kitleye sunmanın gerekliliğinin farkında olduklarından kamu diplomasisi uygulamalarını kültürel programlardan uluslararası öğrenci, bilim adamı ve sanatçı iş

birliklerine kadar geleneksel diplomatik alana entegre etmektedirler. Kamu diplomasisi stratejisi, kamuoyunu bilgi teknolojisinin küresel genişlemesiyle yaymak yoluyla kapsamlı ve bütünleşik hale gelmektedir. Kamu diplomasisi, yabancı hükümetlerle ve diplomatlarla iletişim kurma gibi geleneksel uygulamalara kıyasla yabancı halka ulaşma arzusundan doğmuştur. Yabancı ülkelerde halkla iletişim kurmak insanlar ve devletler arasındaki iyi niyetin artırılmasına ve merkezi hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmaktadır (Ulusoy, 2015: s. 155).

Tablo 1. Kamu ve Diplomasi Oryantasyonu

KAMU	DİPLOMASİ
Hükümet Dışı	Hükümet
Uygulayıcılar	Dış İşleri Uzmanları
Gayri resmi	Resmi, dikkatli ve bilimsel
Aktif Kamu	Pasif kamu ya da kitle
Karşılıklı Anlayış	Anlama (idrak etme)
Diyalojik, değişim, iyi yönlü simetrik iletişim	Tek yönlü bilgilendirme, iki yönlü asimetrik iletişim
Davranış Değişikliği olur	Davranışta değişim görülmez

Kaynak: Snow, Nancy (2009). “Rethinking Public Diplomacy”. Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, s: 9.

Tablo 1’ de görüldüğü üzere Snow kamu ve diplomasi ayrımını açıklamıştır. Kamu diplomasisi geleneksel diplomasiye kıyasla hükümet dışı kurumlarla uygulayıcılar tarafından gayri resmi olabilmekle birlikte iki yönlü simetrik iletişimi destekleyerek uygulanmaktadır. Geleneksel diplomasi dış işleri uzmanları tarafından tek yönlü bir iletişimle uygulanırken kamu diplomasisi hedef kitesinde kamuyu barındırarak çift yönlü iletişim uygulayıp karşı tarafın davranışlarında değişim sağlamayı amaçlamaktadır (Snow, 2009: s.8).

Geleneksel diplomaside diplomatlar o ülkedeki yöneticilerle ve diğer diplomatlarla ilişki kurarak kamuyla ilişki kurmamaktadırlar. Bu durum geleneksel diplomasinin seçkinlere yönelik olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Diplomatlarla

birlikte kurulan bu iletişim daha çok siyasi ve ekonomik güç temelli olup bu süreç geleneksel diplomaside kısıtlamalar yaratmaktadır. Geleneksel diplomasi herhangi bir ülkede siyasi, askeri ve ekonomik gibi piramidin en üstünü hedeflemektedir. Kamu diplomasisinde ise hedeflenen halkın kendisi yani piramidin alt kısmıdır (Oktay, 2012: s. 129).

Kamu diplomasisinin diplomatik diyalog artıklarından biri olarak kabul edildiği dünya hızla yok olmaktadır. Yeni kamu diplomasisi genel diplomatik uygulamaların giderek standart bileşeni olmaktan çıkarak diplomatlar tarafından yürütülen bir propagandadan daha öteye gitmektedir (Melissen, 2005: s. 11).

Szondi (2009: s. 305), günümüz kamu diplomasisinin geleneksel kamu diplomasisiyle olan farklılıklarını tablodaki gibi karşılaştırmıştır:

Tablo 2. Geleneksel ve 21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi Karşılaştırması

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. yüzyıl Kamu Diplomasisi
Şartlar	Çatışma, devletler arası gerilim	Barış
Hedefler	Hedef kitlelerde davranış değişikliği oluşturarak hedef ülkede istenen siyasi değişimi sağlar.	Ülkenin yurt dışında imaj ve itibarını sağlamak için siyasi ve ekonomik çıkarlar geliştirir.
Stratejiler	İkna, kitlelerin yönetilmesi.	İlişki geliştirir ve sürdürür, kamuyla angaje olur.
İletişim Yönü	Tek yönlü iletişim (monolog)	Çift yönlü iletişim (diyalog)
Araştırma	Çok az, hiç yok	Geri bildirim önemli olduğu bilimsel araştırmaya dayalı kamu diplomasisi uygulanır.

Mesaj İçeriği	İdeolojiler, çıkarlar	Fikirler, değerler
Hedef Kitle (Halklar)	Hedeflenen ülkenin tüm halkı; mesaj gönderen ve mesaj alan	Seçilmiş, iyi tanımlanmış halk + içerideki halklar ve katılımcılar
Kanallar	Geleneksel kitle iletişim araçları	Çoğunlukla ağlarla kişiselleştirilmiş eski ve yeni medya
Bütçe	Hükümet tarafından destekli	Kamu ve Özel ortaklıklar

Kaynak: Szondi, Gyorgy (2009). “Central and Eastern European Public Diplomacy: A Transitional Perspective on National Reputation Management”. Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, s. 305.

Tarihsel olarak kamu diplomasisi bir devlet ile başka bir devletin halkı arasındaki temas biçimidir. Kamu diplomasisi hiçbir zaman hedef kitlesini doğrudan aramamaktadır. Çoğunlukla hedef kitlede kendileri için daha geniş olan topluluktaki bireyler yetiştirmeye özen göstermiştir. Aynı zamanda yabancı bir halkı dinlemek ve sonuç olarak yaklaşımını ve hatta politikalarını değiştirmek kamu diplomasisinin bir parçasıdır. Benzer şekilde, kamu diplomasisi sadece uluslararası aktörün imajı ile ilgili olmayıp, aktörün dış politikada önemli bir unsur olarak gördüğü bir fikrin geliştirilmesi de olabilmektedir. Her durumda kamu diplomasisi yöntemi yabancı bir kamuoyuyla bir tür etkileşim olup uluslararası çevrenin yönetimini amaçlamaktadır (Cull, 2009: s. 12).

1.2.4. Kamu Diplomasisi Kaynakları ve Hedef Kitle

Bıçakçı (2016: s. 70), kamu diplomasisini hükümetlerin dış işleri bakanları ve diplomatları tarafından yürütülen geleneksel diplomasiyi kolaylaştırıcı ve tamamlayıcı ögesi olarak görmekte olup hükümet dışı bireylerin ve kuruluşların katkılarıyla sürdürüldüğünü söylemiştir. Kamu diplomasisini “diğer ulusların vatandaşlarını bilgilendirerek ve etkileyerek ulusal çıkarların desteklenmesi” olarak

tanımlayan Pratkanis, bu tanımın iki yönüne değinmiştir. İlk olarak diplomasi diğer hükümetlerin ve siyasi varlıkların liderlerine yönelik olurken kamu diplomasisi diğer ulusların vatandaşlarına yöneliktir. İkinci olarak ise kamu diplomasisi ulusal çıkarların nüfus ile desteklenmesiyle ilgilidir (2009: s. 112).

Kamu diplomasisinin başlıca kaynakları; o ülkenin kültürü, siyasi değerleri, ekonomisi, dış politikası, eğitim seviyesi, medyası ve tanıtım faaliyetleridir. Kamu diplomasisi kültürün oluşturduğu çekiciliğe, siyasi değerlerin dış politikadaki uyumuna, iyi bir ekonomiyle markaların ve küresel şirketlerin faaliyetlerine, eğitim kalitesinin cezbedici özelliğine ve medyanın stratejik kullanılmasıyla doğru bilgi kaynaklarının ulaşılabilir olmasına ve kamuoyunu kendileri hakkında doğru kararlar almayı sağlamasına bağlı olmaktadır (Aydoğan, 2011: s. 27).

Yukardaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere kamu diplomasisinde kaynak başta sadece devlet olurken zamanla bireylere ve hatta özel sektörler kadar ilerlemiştir. Szondi, kamu diplomasisinin hedef kitlesinin sadece hükümetin politikalarına veya faaliyetlerine olumlu bakanlar değil ayrıca bu politikalar veya faaliyetlere karşı çıkanların da olması gerektiğini savunarak bu grupla da iletişim faaliyetlerini gerçekleştirilmesi gerektiğini söylemektedir (2008: s. 13). Bunun dışında hedef kitleler tanımlanırken Szondi, hedef kitleleri vatandaşlar, aktif sosyal paydaşlar ve kamular olarak tanımlarken bu hedef kitleleri aktör olarak da konumlandırmıştır (2008: s. 17). Yani kamu diplomasisi belirli durumlarda aktörleri hedef kitlesi olarak da görebilmektedir. Öyle ki kamu diplomasisinin asıl başarısı aktörlerle olan iş birliğinde görülmektedir (Sancar, 2012: s. 89).

1.2.5. Kamu Diplomasisi Aktörleri

Kamu diplomasisi gelişen iletişim teknolojileriyle birlikte hedef kitleye ulaşabilme kolaylığıyla beraber ulusal şirketlerin sürdürülebilirliklerinin kamu diplomasisi faaliyetlerine dolaylı yoldan etki etmesi gibi sebeplerden dolayı kaynak artık sadece hükümet olmamaktadır. Kamu diplomasisinin kaynaklarının artmasıyla

bu kaynaklar bazen devletin çalışmalarına dahil olabilmekte bazen de özerk olarak faaliyetlerini uygulamaktadırlar (Sancar, 2012: s. 90).

Kamu diplomasisinin aktörleri ulaşılmak istenen uluslararası hedefleri yerine getirebilmek için uğraşan sivil toplum kuruluşları, kanaat önderleri, iç hedef kitle, medya, küresel ve özel işletmeler, baskı grupları, uluslararası örgütler vb. gibi aktörler olabilmektedirler.

1.2.5.1. Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum kuruluşları devletin yetersiz kaldığı dönemlerde iç ve dış politikada sorumluluklarını yerine getirdiği ve gönüllülük anlayışıyla açığı kapatma rolü üstlenen kuruluşlardır. Bu kuruluşlar devletlerin ve şirketlerin kararlarını etkilemek amacıyla baskı uygulayarak kanaatlerini değiştirmeye çalışmaktadırlar. Uyguladıkları bu baskı aslında vicdan çerçevesinde topluma ve insanlığa yararlı hizmetler gerçekleştirmek amacıyla yapılan baskılardır. Diplomasinin kamu diplomasisine evrilmesiyle STK'lar kamu diplomasisinin temel aktörleri arasında yer almakta olup, devletlerin dış politika planlama ve uygulama süreçlerinde etkili rol oynamaktadırlar (Eren, 2017: s. 42).

Ulusal temelli siyasi sistemler dünyanın sorunlarını küresel ölçekte yönetme yeteneğinin azalmasıyla küresel bir sivil toplumun yükselişine neden olmuştur. Küreselleşen dünyada oluşan yeni siyasal sistem küresel bir sivil toplumun oluşum sürecinden ve mevcut ulus devletlerin yerini alan ve onu birleştiren küresel bir ağ devletinden doğmaktadır (Castells, 2008: s. 83,89). Günümüzde modern toplumların en etkin siyasi baskı ve toplumsal değişim aktörü olan STK'lar kamu diplomasisi faaliyetlerinde katılımcı demokratik yapı ve çoğulcu bir toplumun oluşmasına katkı sağlamaktadırlar (Akçadağ, 2016: s. 1). STK'ların toplumla devamlı sıkı bir ilişkide olmaları politika yapıcılarını etkilediği gibi kamu diplomasisi için dış politikada da önemli etkiye sahip olmaktadır. Bu bağlamda STK'ların karar alma ve kararların yürütme sürecinde doğrudan veya dolaylı olarak buldukları söylenebilmektedir (Eren, 2017: s. 43). Akçadağ, sivil toplum kuruluşlarının kendi kendini oluşturduklarını, devletten bağımsız gönüllü bir şekilde çalıştığını ve özel alan ile

devlet arasında aracı olduğunu savunarak STK'ların devlete karşı olmayan fakat devlet dışı bir alan olduğunu vurgulamaktadır (2016: s. 2). Ona göre sivil toplum kuruluşlarının temel amacı, baskı yoluyla üyelerinin haklarını ve çıkarlarını koruyarak geniş siyasal alanda bu menfaatlerin savunulmasını sağlamaktır. Bu sayede de daha duyarlı bireylerin oluşmasına, kamu alanına yönelik sorumluluk bilincinin oluşmasına ve vatandaşlık kültürünün kazanılmasına vesile olmaktadır. Kurtuluş, STK'ların devletlerin dış politikalarıyla uyumlu ve tamamlayıcı olmasıyla kamu diplomasisine katkı sağlayabildikleri gibi devletlerle çatışmacı bir biçimde de kamu diplomasisi uygulayabileceklerine değinerek devletten bağımsız bir aktör olabileceklerini söylemiştir (2015: s. 193).

Türkiye'de STK'ların kamu diplomasisi aktörü olarak rol alması yeni bir kavram olup tam anlamıyla gelişmemiştir. Demokratikleşme amacıyla atılan adımlarla birlikte sivil toplum örgütlenmesi de yaygınlaşmıştır. Bugün Türkiye'nin kamu diplomasisinde önemli rol oynayan TÜSİAD, TOBB, İSKV ve Türk Kızılayı gibi bir sürü sivil toplum kuruluşu karşımıza çıkmaktadır ve demokrasi anlayışı geliştikçe bu örgütlenmeler artacaktır (A. Özkan, 2015: s. 9).

1.2.5.2. Medya

Medya, kamuoyu inşasında en önemli yere sahip olan araçlardan biridir. Algıları yöneterek kamuoyunu şekillendiren medya kamu diplomasisinin de önemli aktörlerinden biridir. Kamu diplomasisinde kitle iletişim araçlarına gereken önem verilerek hem ülke içindeki hem de küresel ölçekteki gazete, televizyon ve dergiler ile internet medyası da araştırılmalıdır (A. Özkan, 2015: s.11). Kitle iletişim araçları da denilen medya aracılığıyla sunulan hizmetler büyük sermaye yatırımına ve iş bölümüne dayanmaktadır. Bunun sonucunda da televizyon, radyo, sinema ve çeşitli teknolojik araçlarla istenilen mesajlar topluma iletilmektedir (Yaylagül, 2013: s. 16).

Medya aslında diplomasiinin evriminde yer almaktadır. Diplomasi özünde iletişimsel bir aktivite olup bilgi teknolojilerinin hızla icat edilmesi ve benimsenmesiyle değiştirilerek bugün önceki çağlardan çok farklı bir durum ve küresel bağlamla karşı karşıya kalmaktadır. Modern taşımacılık ve kablosuz

telefonun ortaya çıkışı 20. yüzyılda diplomasi uygulamalarını değiştirirken bugün dünya çapındaki ağ ve internet 21. yüzyılda diplomasiyi yeniden tasarlanmasını ve dönüşümünü sağlamıştır (Powers, 2013: s. 209).

Modern demokrasilerde hükümet yetkilileri yerel basına neleri nasıl söyleyeceklerini belirleme konusunda büyük önem vermektedirler. Nye, yabancı basının kamu diplomasisi için en önemli hedef kitlelerden biri olması gerektiğini savunmaktadır. Medyanın kamuoyu oluşumunda en önemli aktörlerden biri olması onun gündem oluşturabileceğine ve bu sayede de istenilen imajı, itibarı veya herhangi bir kriz durumunda kriz yönetimini yerine getirmeyi barışabilmesi anlamına gelmektedir (2008: s. 101).

Gündem belirleme yaklaşımı farkına varma ve haberdar olma boyutunda olduğundan kamuoyunun bilişsel düzeydeki etkileri üzerine oluşmaktadır. Kamuoyu oluşturmada ise tutum ve davranış değişikliği gibi duygusal ve davranışsal düzeylerde medya etkilerinden söz edilmektedir (Yüksel, 2007: s. 582). O halde kamu diplomasisi yabancı halkı etkileme faaliyetleri olarak düşünüldüğünde medya ülkeler tarafından önem verilmesi gereken aktörlerden biri olmaktadır.

Eyüpoğlu'na göre istenilen mesajları hedef kitleye ulaştıran bir araç olan medya, ülkelerin görüşlerini, yaşam tarzlarını, güç ve önceliklerini tüm dünyaya gösterebilen bir aynadır. Türkiye medya kuruluşları da diğer tüm medya kuruluşları gibi kendi ülkesine hizmet ederek tüm Türk kaynaklarından yayınlanan haberler yabancı medyada ülkemiz ile ilgili fikirleri oluşturabilmektedir (2018: s. 33).

Medyanın doğru kullanımı kamu diplomasisinin başarısı için önem taşımaktadır. Kamu diplomasisi aktörü ve hedef kitleye mesajı ileten kaynak olması dışında, medya aynı zamanda kendi kendine ülkelerin dışı açılmasını sağlayan penceredir. Öyle ki yabancı medya kamu diplomasisinin aracı konumundayken Türk medyası da ülkeyle ilgili istenilen imajı ve algıyı yaratan sosyal paydaş ve mesajı ileten kaynak konumundadır (Sancar, 2012: s. 101).

1.2.5.3. Kanaat Önderleri

Kanaat önderleri kitle iletişim araçlarından gelen bilgileri yorumlayarak mesajları yeniden biçimlendiren toplumun önde gelen kişileridir. Saygınlığı ve güveni toplum tarafından kazanılmış bir kişi olmak toplum üzerindeki etkiyi daha fazla artırmaktadır. Bu durum iki aşamalı akış kuramının temel düşüncesini oluşturmaktadır. İki aşamalı akış modelinde kanaat önderleri alıcı olmasına rağmen mesajı aldıktan sonra tekrar gönderici haline gelmektedir. Bu modelle izleyiciler maruz kaldıkları mesajı gönderen açısından değerlendirerek etkilenmektedirler (Yaylagül, 2013: s. 58). Kamu diplomasisinin yeni bir boyut kazanarak halkla iletişime geçmesi kanaat önderlerini devletlerin gözünde dikkate değer bir konuma getirmiştir. Her ne kadar elitler ve kanaat önderleri genel halkla aynı tutulmasa da kanaat önderleri sayesinde devletler diğer devletlerin toplumuna ulaşma imkanı bulmaktadırlar.

A.Özkan, Nobel ödüllü kişilerin kamu diplomasisi mesajlarının iletilmesinde önemli kanaat önderleri olduğuna vurgu yapmaktadır. Orhan Pamuk örneği Türkiye için verilebilecek iyi örnekler arasındadır. Orhan Pamuk'un Nobel edebiyat ödülü alması Türkiye açısından çok önemli olmakla beraber kamu diplomasisi vizyonuna olumlu katkılar sunabilmektedir (2015: s. 10).

Sancar (2012: s. 95), yönetmenlerin de önemli kanaat önderleri olabileceğine değinmiştir. Ferzan Özpetek ve Nuri Bilge Ceylan gibi Türkiye'nin önemli yönetmenlerinden çıkan filmler konuları itibariyle Türkiye hakkında bilgiler vermektedir. Özellikle Nuri Bilge Ceylan'ın 'Uzak', 'Üç Maymun', 'Bir Zamanlar Anadolu'da' gibi filmlerinin Cannes Film Festivali'nde ödüller alması uluslararası kamuoyunda Türkiye'nin dikkat çekmesini sağlamıştır.

1.2.5.4. İç Hedef Kitle

Kamu diplomasisinde devletler diğer devletlerin halkını hedef kitle olarak benimseyerek çalışmalarını onlara göre şekillendirmektedirler. Fakat kamu

diplomasisinin başarılı olabilmesi için devletler önce kendi halklarıyla doğru iletişimi benimsemeli, mesajlarını önce kendi halkına yani iç hedef kitlesine inandırmalı ve anlayış yaratmalıdır. Bu durumda kamu diplomasisinin önemli aktörlerinden biri de iç hedef kitle olmaktadır.

Devlet için etkili bir kamu diplomasisi önce kendi ülkesinde başlamalıdır. Kendi ülkesine demokrasiyi, özgürlüğü sağlayan ülkeler dışarda da olumlu algılanıp önemli hale gelebilmektedir. Kendi ülkesinde sorunu olan bir devletin diğer devlet halkına çeki düzen vermesi inandırıcı olmayacak ve güven sağlayamayacaktır (A. Özkan, 2015: s. 10).

İç hedef kitle kamu diplomasisinin hem aktörü hem de hedef kitlesi konumundadır. Çünkü iç hedef kitlenin ileteceği mesajları önce devlet iç hedef kitleye iletmektedir. Yani iç hedef kitle hem mesajı alan hem de mesajı veren konumundadır (Sancar, 2012: s. 98).

1.2.5.5. Küresel ve Özel İşletmeler

16. yüzyılda sahiplerinden bağımsız kuruluşlar olarak karşımıza çıkan şirketler amaçlarına ulaşmak için devamlı başkalarıyla müzakere içinde olmuşlardır. Bu müzakereler gittikçe artan bir şekilde kendi alt kümesini, devletini ve devletlerin diğer devletlerle olan ilişkisini etkilemeye başlamasıyla işletmeler diplomasiyle birlikte anılmaya başlamış ve bugün kamu diplomasisinin aktörü konumuna gelmiştir (Pigman, 2013: s. 192).

Küresel ve özel işletmelerin kamu diplomasisinin önemli aktörleri arasında yer alması günden güne çok uluslu şirketlerin etki gücünün artmasıyla da ilişkilendirilebilir. Bu şirketlerin kendi ülkeleri yapılan faaliyetlerden elde ettiği maddi kazancının yanında aynı zamanda diğer ülkelere kendi kültür ve değerlerini de bu işletmeler sayesinde yansıtmaktadır (A. Özkan, 2015: s. 11).

Günümüzde kamu diplomasisini küresel ve özel işletmelerin iş birliğinde en fazla uygulayan ülke ABD'dir. ABD, kamu diplomasisinde özel işletmeler

aracılığıyla en başarılı ülkelerden birisidir. Bunun bir diğer nedeni de ABD'nin en fazla küresel işletmelere sahip olmasıdır (Sancar, 2012: s. 102).

Pigman şirketler ve hükümetlerin farklılıklarına ve benzerliklerine değinmiştir. Bir hükümetin öncelikli misyonu coğrafi bölge ve sakinlerinin refahını savunmak ve teşvik etmek iken, bir şirketin misyonu faaliyet gösterdiği pazarda kazanç sağlamaktır. Hükümetler, teoride eşitlik kavramına sahip olan ve resmi egemenliğin diplomatik olarak tanınmasıyla sağlandığı yasal bir diplomatik rejimde faaliyet gösterirken, firmalar aksine doğrudan elindeki güç kaynaklarına güvenmektedirler. Bu belirgin farklılıklar şirketler ve hükümetler arasındaki benzerlikleri de daha çarpıcı hale getirmektedir. Her ikisi de diplomasi ile neleri başarabileceklerini konusunda kendi boyutları ve güçleri ile sınırlıdır. Hem hükümetlerin hem de şirketlerin yanıtlamaları gereken ve sonuçta onlara meşruiyet veren paydaşları ve seçmenleri bulunmaktadır. Her ikisi de bu paydaş ve seçmenlerine karşı sorumludur (Pigman, 2013: s. 194). Öyle ki devletler kamu diplomasisi faaliyetlerinde başarılı olabilmek için küresel işletmeleri önemli paydaşları haline getirmeli ve ondan yararlanmalıdır.

1.2.5.6. Baskı Grupları

Sancar, baskı gruplarını; “belli bir amacı gerçekleştirmek amacıyla oluşmuş gruplar olarak hükümeti ve resmi organları çıkarları lehine etkilemeyi hedefleyen ve bunun için sürekli çalışan topluluklar” olarak tanımlamaktadır (2012: s. 107).

Baskı grupları kamu diplomasisinde de aktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Hükümetlerden bağımsız hareket eden, sivil toplum kuruluşlarının altında bulunan baskı gruplarının ilettiği mesajlar kamu diplomasisi açısından önemli olabilmektedir. Örneğin Türkiye'deki sözde Ermeni soykırımı iddiasıyla ilgili baskı gruplarının yaptığı eylemler, uluslararası arenada devletlerin açıklamalarından daha fazla ses getirmektedir (A. Özkan, 2015: s. 11).

1.2.5.7. Uluslararası Örgütler

Uluslararası örgütler kamu diplomasisinin önemli aktörleri arasında yer almaktadır. Uluslararası örgütler çok taraflı diplomasiinin detaylandırılmasında ve gelişiminde büyük rol oynamıştır. 19. yüzyıldan beri pratik sorunları gidermek için bir dizi uluslararası sendikalar kurulmuştur. Bu sendikalar zamanla uluslararası örgütlerin kurulmasını teşvik etmiştir. Örneğin, karşılıklı istişareler fikri Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin temelini oluşturmuştur ve bunlar G7 ile G20 gibi zirvelerde karşımıza çıkmaktadır (Karns ve Mingst, 2013: s. 144).

Devletler uluslararası örgütler üzerinde yetkilerle donatılmıştır. Bu devletlerin uluslararası örgütlerle diğer devletler ile karşılıklı iş birliğini sağlasa da devletlerin kendi irade ve kararları yine önemli rol oynamaktadır (Gök, 2016: s. 73). Kamu diplomasisindeki rolü gittikçe artan uluslararası örgütlere devletlerin uygulamalarına destek veren BM ve NATO örnek gösterilebilir (A. Özkan, 2015: s. 11).

Çeşitli uluslararası ilişkiler teorileri devletler ve uluslararası örgütler arasındaki ilişki hakkında pek çok görüş sunmaktadırlar. Devletler, STK'lara katılabilir ve ulusal çıkarlarını ilerletmek için kullanabilir ya da STK'lar iletişimin koordine edilmesi gibi pratik sorunları çözmek için alan sağlayabilirler. Devletler kendi eylemlerinin ve taahhütlerinin güvenilir olduğunu göstermek için uluslararası örgütleri kullanabilmektedirler (Karns ve Mingst, 2013: s. 146).

1.2.6. Kamu Diplomasisi Türleri

Kamu diplomasisinin yabancı halkları etkilemek ve iletişim kurmak için zamanla devlet elinden bireye kadar inmesi kamu diplomasisinin türlerini de oluşturmuştur. Kamu diplomasisinin uygulandığı bu alanlar kendi başına da faaliyet gösterebilen ve amacına ulaşmada başarılı olabilen alanlardır. Kamu diplomasisi türleri kültürel diplomasi, vatandaş diplomasisi, lobcilik ve savunuculuk gibi alanlarda kendini göstermektedir.

1.2.6.1. Kültürel Diplomasi

Tiedman, kültürel diplomasiyi; “bir ülke hakkındaki diyalogu kültürel organizasyonlar, eğitim kurumları, STK’lar ve sivil toplumdaki diğer grup ve bireyler aracılığıyla geliştirilen kamu diplomasisi” olarak tanımlamaktadır (2005: s. 12). Kültürün kolektif ve bireysel kimliğin doğasını şekillendiren davranış ve tutum sistemi olduğuna değinen Agostinelli, kültürel diplomasinin ulus inşasına katkıda bulunmak için kamu diplomasisinde çok sayıda insana ulaşabilen ve ilişkilerin yeniden müzakere edilmesi için bir araç olarak kullanıldığını söylemiştir (2012: s. 1). Öyleyse kültürel diplomasi, kamu diplomasisinin yetkililer ve hükümetler arasında iletişim sağlama eğiliminde olan ve bir devletin yabancı devletlerle ortak bir zemin bulmak ve ilişkileri sürdürmek için sanat ve kültürü kullanma şeklidir (MacDonald, 2011: s. 13).

Kültürel diplomasi bir aktörün bilinen kültürel kaynaklarını ve başarılarını yurt dışında tanıtarak kültürel aktarımı kolaylaştırmak amacıyla uluslararası çevreyi yönetme çabalarıdır. Tarihsel olarak kültürel diplomasi bir kültürün örneklerinin tanıtımını kolaylaştırmak için bir ülkenin politikasını ifade etmektedir (Cull, 2008: s. 33). Goff’a göre kültürel diplomasi yetkililerin kullandığı ilk yol değildir. Fakat küreselleşme, bilgi toplumu ile karakterize edilen bu dönemde kültürel diplomasi önemli bir araçtır. Kültürel diplomasinin etkili bir araç olduğunu söylemek soyut bir örnektir çünkü farklı kültürel diplomasi yaklaşımları farklı yerlerde farklı zamanlarda çalışmaktadır. Büyük bir başkentte çalışan kültür ögesi küçük bir şehirde çalışmayabilir ya da yıllar önce işe yarayan unsurlar artık işe yaramayabilir. Goff, özellikle kültürel diplomasinin, farklılıkların köprüleşmesinde ve yeni iletişim yollarının açılmasında yardımcı olabileceğini savunmaktadır. Ona göre kültürel diplomasi politikaların yerleşik olduğu sonuçları değiştiremez ancak usta bir diplomatın elinde bağlantıyı yumuşatabilir, netleştirebilir, karmaşıktırabilir ve genişletilmiş fırsatlar sunabilir (2013: s. 419).

Devletlerin birbirleriyle kültürel ilişkiler oluşturmaları olumsuz ya da yanlış ön yargıları değiştirmenin en iyi yoludur çünkü daha derin bir etkiye sahiptir ve diğer itibar yönetimi biçimlerinden daha fazla güvenilirlik taşımaktadırlar (Szondi, 2009: s. 302). Fakat ilişkileri geliştirmek için önde gelen bir araç olan kültürün tek başına bir

araç olmadığını bunun yanında kültürel ve eğitimsel değişim programları gibi aktivitelerin de ilişki kurma stratejisi olduğu göz önüne alınmalıdır (Zaharna, 2009: s. 92).

Kültürel diplomasi yabancı toplumlar için kavraması zor olabilecek bir kültürün özelliklerini açıklayabilmektedir. Örneğin, öğrenci değişimleri belirli bir toplumun neden belirli uygulamaları tercih ettiği veya belirli inançları desteklediğiyle ilgili daha derin bilgilerin aktarılması için fırsatlar sunmaktadır. Bunun dışında kültürel diplomasi geleneksel diplomatik faaliyetlerde bulunmayan seçmenlere de ulaşabilmektedir. ABD ve Küba gibi iki hükümet arasındaki soğuk resmi diplomatik ilişkilerine rağmen New York Filarmoni, New York Şehir Balesi ve Lincoln Center'daki müzisyenler sanatçı değişimlerine katılmışlardır. Bu değiş tokuşlar resmi politikaya rağmen ortak şeylerin olduğunu hatırlatarak geleneksel diplomasi için verimli bir zemin oluşturabilmektedir (Goff, 2013: s. 421).

Kültür uzun zamandan beri devletlerin ortak bir zemin oluşturdukları ve kendilerini canlandırdıkları bir yol olmuştur. Kültür tehdit edici olmayan, evrensel olarak çekici bir araçtır ve devletler değerlerini başkalarına iletmek için kullanabilmektedir. Geçmişte seçkinler genellikle kültürel değerleri ve normları paylaşıırken bugün kültür ülkeleri ayırt etmek ve insanları ona çekmek için kullanılmaktadır. Bunun nedeni de internetin ve dünyayı daha homojen hale getiren kitle iletişim araçlarının büyümesidir. Kültürel diplomasi artık seçkinlerin kararlar almak için toplandıkları ortamdaki ortamdan çıkıp devletlerin kendilerini hızlı hareket eden bir dünyaya pazarladıkları araçlardan biri haline gelmiştir (MacDonald, 2011: s. 23).

Türk dış politikası 2000'li yıllardan sonra büyük bir değişime gitmiştir. Türkiye'nin demokratikleşme süreci, ekonomik ve toplumsal kalkınması dış ilişkilerdeki gelişmeyi güçlendirmiştir. STK'ların da Türk siyasetinde etkili olmaya başlaması ve Türkiye'nin kültür ve medeniyet kavramını sık sık kullanması Türkiye'nin yumuşak gücünün ön plana çıkmasını, hem bölgesel düzeyde hem de küresel ölçekte hissedilmesini sağlamıştır. Türkiye kültürel ve coğrafi açıdan güçlü bağlara sahip olduğu Balkanlar, Orta Doğu, Kafkasya ve Orta Asya bölgelerinde, ayrıca Afrika ve Avrupa ülkelerinde uyguladığı kültürel faaliyetleriyle yirmi yıla yakın aktif kültürel diplomasi uygulamaktadır (Purtaş, 2013: s. 2).

1.2.6.2. Vatandaş Diplomasisi

Kamu diplomasisi hükümetlerden ziyade sivil toplumda yer alan bir faaliyet alanı haline gelmiştir. Hükümet ve özel sektör arasındaki iş birliğine ek olarak her vatandaş statüsünden bağımsız olarak kamu diplomasisinin bir parçası haline gelip bu mücadeleyi destekleyebilmektedirler. Sıradan vatandaşların kendilerini vatandaş diplomat olarak gördüğü fikrine dayanarak yurt dışında okuyan bir öğrenciden üniversite öğrencisine, konser sanatçısı ve yatırım yapan bir iş adamına kadar herkes ülkelerinin vatandaş diplomatları olarak kabul edilmektedir (Ünal, 2017: s. 22).

Mueller, vatandaş diplomasisini genellikle yurt dışı veya ev sahibi değişim programlarına katılan resmi olmayan elçiler olarak tanımlamaktadır. Ona göre, bireysel vatandaşlar ABD'nin dış ilişkilerini şekillendirmeye yardım etme sorumluluğuna sahip olmalıdırlar. Bunun yanında ABD'de kamu diplomasisi ve vatandaş diplomasisinin ayrılmaz bir şekilde iç içe geçtiğini savunmaktadır. Ancak, vatandaş diplomasisinin kamu diplomasisinden ayrı olduğu birçok örnek ve akademik çalışma vardır. Öyle ki bu durumda devlet destekli uluslararası değişim programlarının değeri kanıtlanmış ve genişletilmesi yönünde hemfikir olunmuştur (2009: s. 102).

Sancar, çeşitli bölgelerde dernek ve benzeri merkezler oluşturularak devletlerin diğer devletlerde yaşayan vatandaşlarına yönelik kamu diplomasisi mesajları hakkında bilgilendirilmeleri gerektiğini ve bu mesajların diğer devlet vatandaşlarına ulaştırılmasının önemine değinmiştir (2012: s. 178).

1.2.6.3. Lobicilik

Bıçakçı, lobiciliği; “bir fikri, bir ürünü, bir konuyu benimsetmek için kamuoyunda olumlu izlenim yaratma, yanlış izlenimleri silme, düzeltme, gerekirse baskı oluşturma, kamuoyundaki negatif algıyı pozitifçe çevirme gibi hedefler” olarak tanımlamaktadır (2016: s. 63). Lobicilik sadece siyasiler değil, diğer karar mekanizmaları üzerinde etkili olup doğrudan veya dolaylı etkinlikleriyle kanun

yapıcıları ve karar süreçlerini etkileme çabalarıdır. Kanun koyucular ve karar mekanizmalarının hedef kitleler arasında yer almasıyla kurulan iletişim stratejileri doğrultusunda lobicilik faaliyetleri halkla ilişkiler bağlamında ele alınmaktadır. Bu durumda lobicilik sadece uluslararası ilişkiler kapsamında diplomasinin yardımcısı olarak görülmemelidir (Peltekoğlu, 2016: s. 587).

Lobicilik kavramının tarihsel süreç içerisinde değişikliklere uğramasıyla bugün lobicilik kamu diplomasisi faaliyetlerini ifade etmek için de kullanılmaktadır. İkinci dünya savaşından sonra sert güç ile sorunların çözülemeyeceğini anlayan ülkeler dengeleri sağlayabilmek, uluslararası arenada çözüm üretebilmek niyetiyle birçok uluslararası siyasi, ekonomik ve askeri birlik kurmuş ve yabancı ülkelerde kendileri adına lobi faaliyetleri düzenleyen kişi ve kurumlarla iş birliği yapmışlardır. Lobi faaliyetlerini yürüten kişi ve kurumların yasama kademelerindeki kanun yapıcı ve karar verici olan kişileri çeşitli şekillerde etkiledikleri görülmektedir. Kamu diplomasisinde ülke çıkarları adına kişiler bazında değil de oluşturulan kamuoyu aracılığı ile baskı yapılmaktadır (Erzen, 2014: s. 104).

Lobicilik uygulamalarında iletişim stratejileri dolaylı veya doğrudan baskı oluşturma biçiminde olabilmektedir. Lobiciliğin siyasi rejimle yakından ilgisi vardır çünkü profesyonel baskı grupları da kurumların paydaşları olarak lobicilik faaliyetlerine katılmaktadırlar. Bu durumda demokratik sistemlerde lobicilik sistemin bir parçası olmaktadır (Peltekoğlu, 2016: s. 588).

Kamu diplomasisinde karar alıcıları harekete geçiren halk ve kamuoyu önderleri hedef kitle konumunda olurken lobiciliğin kaynağı olan baskı grupları da kamu diplomasisinde aktör durumundadır. Bu durumda baskı gruplarınca yapılan lobicilik kamu diplomasisi amaçları için yapıldığında kaynak olmaktan çıkmaktadır (Sancar, 2012: s. 181).

1.2.6.4. Savunuculuk

Kamu diplomasisinde savunuculuk yabancı halkların dikkatini çekmek, karşılıklı anlayış sağlamak, ülke hakkında bilgi vermek ve rızalarını almak için

oluşturulan çabalaradır (Sancar, 2012: s. 183). Kamu diplomasisinde savunuculuk, bir aktörün belirli bir politikayı, düşünceyi veya kamu diplomasisi aktörünün yabancı kamuoyunun aklındaki genel çıkarlarını aktif olarak teşvik etmek için uluslararası bir iletişim faaliyeti üstlenmesi ve uluslararası çevreyi yönetme çabasıdır. Savunuculuk büyükelçilikte basın ilişkilerini ve bilgilendirici çalışmaları içermektedir. Savunuculuk tüm devletler için ortak olsa da Amerikan kamu diplomasisinde Amerika'nın fikrini satmaya olan katkısı nedeniyle savunuculuk her bir unsurun kongre gözetiminde incelendiği baskın bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Cull, 2008: s. 32).

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere savunuculuk her ne kadar kamu diplomasisinin uygulama alanları içerisinde olsa da tek taraflı bir iletişimi desteklemektedir. Yani savunuculuk, kamu diplomasisinin temelini oluşturan karşılıklı anlayış ve diyalog ilkelerine uymamaktadır (Sancar, 2012: s. 184).

1.2.7. Kamu Diplomasisi Araçları

Kamu diplomasisinin yabancı halkları etkilemek amacıyla istenilen imajı, itibarı ve algıyı oluşturabilmek için uyguladığı iletişim faaliyetleri gerçekleştirilirken bazı araçlar kullanılmaktadır. Bu bölümde devletlerin istenilen imajı oluşturabilmek için geleneksel medya, yeni medya ve uluslararası etkinlikler gibi kullandığı araçlar incelenecektir.

1.2.7.1. Geleneksel Medya

Günümüz dünyasında toplumları en çok etkileyen ve yönlendiren unsur kanaat oluşturan iletişim araçlarıdır. İletişim araçları kitlesel bir güce sahip olup, kitleler üzerinde sağladığı güven hissinden yararlanmaktadır. Çünkü kitleler güven duygusundan yola çıkarak inandıkları iletişim araçlarındaki bilgiyi kullanarak karar oluşturmaktadırlar (A. Özkan, 2015: s. 11).

Gündem ve kamuoyu oluşturan medya unsuru kamu diplomasisinde en önemli rol oynayan aktörler arasındadır. Uluslararası arenada istenilen mesajları iletmek konusunda başarılı olan medya, teknolojideki gelişmelerle alanlarını da genişletmiştir. Bugün diğer ülkenin halkına istenilen mesajların gönderilmesi ve oluşturulmak istenen imajın sağlanmasında önemli rol oynayan medya geleneksel ve yeni olmak üzere iki bölümde incelenmektedir.

Geleneksel medya araçları olan gazete, televizyon ve radyo halka ulaşma aracı olarak öne çıkmaktadır. Kitle iletişim araçlarının yapısı değerlendirilirken teknolojik gelişme düzeyi ön plana çıkmaktadır. Örneğin okuryazarlık oranının yüksek olduğu ülkelerde gazeteler belirli bir prestije ulaşabilir ve bu nedenle tercih edilen araç olabilir. Okuryazarlık oranlarının düşük olduğu ülkelerde ise radyo tercih edilen araç olabilmektedir (Zaharna, 2001: s. 138).

Radyo ve televizyon halkla ilişkiler açısından değerlendirildiğinde geniş kitlelere kısa zamanda veya aynı anda ulaşabilen kitle iletişim araçları olarak karşımıza çıkmaktadır (Peltekoğlu, 2016: s. 248). Radyo ve televizyon yayınlarının siyasal anlamda kullanılması ise 20. yüzyılın ilk çeyreğinde başlamış ve toplumda önemli yankılar yapmıştır. İlk yıllarda toplumları etkilemekteki önemi tam anlaşılmamış olsa da televizyon yayın hayatına girmesiyle daha fazla önem kazanmıştır (Aziz, 2017: s. 75).

Kitle iletişim araçlarının toplumu bu denli etkilemesiyle ülkeler Soğuk Savaş döneminde radyo ve televizyonu propaganda aracı olarak kullanmışlardır. Amerika'nın Voice of America (VOA) televizyonu, Özgür Avrupa ve Özgürlük Radyosu gibi Sovyetlere hitap eden radyolar halkla iletişim kurmak için kullanılan kitle iletişim araçlarına örnektir (Eyüpoğlu, 2018: s. 46).

Televizyon ve radyonun yanında sinema da önemli kitle iletişim araçlarından biri olup kamu diplomasisinde imaj ve algı oluşturmada önemli araçlardan biridir. Aziz'e göre televizyonun yaygınlaşmasıyla birlikte sinemadaki filmlerin televizyonda gösterilmesi sinemanın popüleritesini artırmıştır. Bu durumda sinema filmlerinin televizyon aracılığıyla yayınlanmasıyla yansıtılan mesajlar çok daha geniş kitlelere aktarılmıştır (2017: s. 82).

Amerikan sineması olan Hollywood'un bugün tüm televizyon kanallarında yayınlanması Amerika'nın başarılı kamu diplomasisi faaliyetleri arasında görülmektedir. Hollywood filmleriyle Amerikan kültürü televizyon sayesinde tüm evlere girmektedir. Örneğin, televizyon ve sinema popülerliği Berlin Duvarı'nın yıkımından önce başlamıştır. Batı'nın kültürüne ait görüntüler yıllarca aktarılmış ve Sovyetler Birliği'ne yıkıcı etkiler yaratmayı başarmıştır (Nye, 2017: s. 80). Fakat bir ülkenin kültürünün, değerlerinin ve politikalarının içeriği çekici değilse yayınlanan kamu diplomasisi güç üretemeyip tam tersini de üretebilir. Örneğin muhafazakar müslüman ülkelere çıplaklık ve şiddet dolu Hollywood filmleri ihraç etmek yumuşak güçten ziyade alerji üretebilir ya da hükümet politikalarının erdemlerini vurgulayan Voice of Amerika (VOA) gibi yayınlar da propaganda olarak nitelendirilip yumuşak bir çekim gücü oluşturamayacaktır (Nye, 2008: 95).

Görüldüğü gibi kitle iletişim araçları kamu diplomasisi için büyük önem taşımaktadır. Kitle iletişim araçlarının temel gücü izleyici kitlesine ulaşarak kamuoyu farkındalığı yaratma ve gündem oluşturmak olurken zayıf yönü ise farklı kültürel ortamlarda nasıl algılandığıdır. Gönderici ne dediğini bilse bile hedef kitlenin her zaman ne duyduğunu bilemez çünkü kültürel engeller duyulanları çarpıtmaya meyillidir. Bu kültürel farklılıkların üstesinden gelmek için iki yönlü iletişimden yararlanılması kamu diplomasisi için önem arz etmektedir (Nye, 2013: s. 571).

1.2.7.2. Yeni Medya

Bilginin hızla yayıldığı, dünyanın tüm kültürlerinin iç içe geçtiği küreselleşmeyle birlikte istenilen mesaj istenilen hızda hedef kitleye ulaşmakta, paylaşımlar da artmaktadır. Bugün iletişim teknolojilerindeki bu hız sadece bireyleri değil tüm kurumları ve devletleri de olumlu yönde etkilemiştir. Haberlerin hızla yayıldığı günümüzde tüm kurum ve kuruluşlar hatta devletler bile dikkatli davranmaya, özenli mesajlar iletmeye hedeflenmişlerdir. Özellikle Facebook, Twitter, Instagram ve Youtube gibi uygulamaların dünyamıza girdiği bu dönem Web 2.0 kavramını ortaya çıkarmıştır. Erişimi ve etkileşimi sağlayan, en yeni içerikleri

takip edebilmeyi kolay ve hızlı bir şekilde sunan Web 2.0 teknolojisiyle birlikte paylaşım sıklığı artmış ve çift yönlü bir iletişim söz konusu olmuştur. Devletlerin diğer devletlerin halkına istediği imajı sağlamaya çalışması sosyal medyayı kamu diplomasisinin önemli araçlarından biri kılmaktadır. Sosyal medyanın uygulamalarından yararlanıp yabancı halklarla iletişime geçebilen devlet aktörleri veya STK'lar, özel ve küresel şirketler gibi diğer aktörler hedef kitleleriyle istedikleri mesajları anlık olarak paylaşabilmekte ve karşı taraftan beğeni veya yorum gibi geri bildirim alıp dengeli ilişkiler kurabilmektedirler.

İletişim teknolojilerindeki bu devrim, iki önemli yeniliği yaratmıştır. Birinci olarak CNN International, BBC World, Sky News ve Al-Jazeera gibi internet ve küresel haber ağları tüm dünyadaki olayları, yaşanan tüm önemli gelişmeleri hemen hemen her ülkede yayınlayabilme imkanına erişmiştir. İkinci olarak ise internet ve küresel ağlar dünya meseleleri hakkında merkezi bir bilgi kaynağı haline gelmiştir. İnternet devletlere, STK'lara, topluluklara, firmalara fikir alışverişinde bulunabilme fırsatına sahip bireyler sağlamıştır (Gilboa, 2008: s. 56).

Günümüzde teknolojiye gelişmelerin artmasıyla bilgi paylaşımı maliyeti azalmıştır. Maliyetin azalması bilgi çokluğunu beraberinde getirdiğinden insanlar karşularına çıkan bilginin büyüklüğüyle ezilmeye başlamış ve neye odaklanacaklarını ayırt etmekte zorlanmışlardır. Öyle ki bilginin bu denli çokluğu ilgiyi azaltmış ve aranan kaynak ilgi olmuştur. Hedef kitlenin ne istediğini bilenler, editörler ve yorumcular gibi profesyonellerle çalışıp bilginin değerli olup olmadığını anlayan güçler bugünün kazananları konumundadır (Nye, 2017: s. 152).

İnternet çağıyla birlikte etkili olmak isteyen tüm kurumlar devletler bile internet unsurlarına kendilerini adapte etmek zorundadırlar. Öyle ki sosyal medya ile birlikte devletler hem diğer devletlerle hem de halklarla ilişkilerini düzenleyebilmektedirler. Bu bağlamda sosyal medya kamu diplomasisinin görevlerini yerine getirmeye yardımcı olan önemli bir araçtır. Sosyal medya ile toplumu anlama, problem çözebilme ve geri bildirim alma sağlanabilmektedir (Aydın ve Bütün, 2018: s. 6).

1.2.7.3. Uluslararası Etkinlikler

Kamu diplomasisinin araçlarından bir diğeri de düzenlenen uluslararası etkinliklerdir. Devletler bu etkinliklerde sarfettikleri tutumlarıyla ve davranışlarıyla kendi ülkeleri adına çeşitli imajlar sergileyebilmektedirler. Çeşitli spor faaliyetleri, kültür sanat festivalleri vb. faaliyetler uluslararası etkinliklerin kamu diplomasisi faaliyetlerine öncülük ettiği alanları oluşturmaktadır.

Uluslararası etkinliklerden biri olan spor faaliyetleri ulusları etkileyerek dünya çapında gündem oluşturarak kamu diplomasisi faaliyetlerini gerçekleştirmektedir (Toy, 2010). Bu durumda bir devletin yetiştirdiği sporcular, antrenörler veya hakemler uluslararası etkinliklerde sahneye çıkarak ülkelerini temsil etmekte ve ülkelerinin gücünü ve etkisini göstermektedirler (Akoğlu ve Mutlu, 2018: s. 280).

Bir ülkenin imajını, özellikle davranış kalıplarını, nezaket ve misafirperverliğini yabancı uluslara anlatmakta etkili olan uluslararası spor etkinlikleri kamu diplomasisi açısından spor ile ilgilenen kitlelerin kazanılmasını sağlamaktadır (Sancar, 2012: s. 208).

Uluslararası spor etkinlikleri arasında olan Olimpiyatlar, Dünya Kupası ve Avrupa Şampiyonlar Ligi katılan ülkelerin imajına büyük önemde katkı sunabilmektedir. Türkiye Milli Futbol Takımı'nın 2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olması, Galatasaray Spor Kulübünün 2000 yılında UEFA kupasını kazanması vb. kazanımlar Türkiye'nin uluslararası bilinirliğine katkı sağlamıştır. Bu faaliyetlerde kazanımların yanında ülkelerin itibarlarına zarar veren olaylar da olabilmektedir. Örneğin, 16 Kasım 2005 tarihinde oynanan Türkiye-İsviçre maçında yaşanan olaylar bu maçları izleyen yabancı izleyiciler tarafından olumsuz algılanarak ülkenin imajına zarar vermiştir (Sancar, 2012: s. 207).

Sporun uluslararası arenada başarılı olabilmesi için istikrar ve sürekliliğine değinen Erhan (2010), Dünya Kupası örneğini vererek sadece ev sahipliği yapmanın yeterli olmayacağını, yeni büyük başarıların hazırlığının yapılmasının gerekliliğine vurgu yapmıştır. 2010 Dünya Kupası'nda dünyaca ünlü olan Güney Afrika "vuvuzelası" bu duruma örnek gösterilebilir.

Kamu diplomasisinin uluslararası etkinliklerde boy göstermesini sağlayan bir diğer alan da kültür ve sanat etkinlikleridir. Sanat diplomasisi olarak da adlandırılan bu faaliyetler izleyicilere eşsiz ve unutulmaz deneyimler sunarak sonsuza kadar hatırlanan güçlü izlenimler yaratmaktadır (Brown, 2009: s. 59).

Uluslararası etkinliklerle adından söz ettiren çeşitli ressam, aktörler ve müzisyenler gibi sanatçılar kendi ülke imajlarına katkı sağlayabilmektedirler. Avrupa’da düzenlenen Eurovision Yarışması gibi ülkeler arası çeşitli yarışma veya caz müziği festivalleri gibi düzenlenen çeşitli uluslararası festivaller ve etkinlikler ülkelerin istedikleri mesajların gönderilmesinde, sanatçıların yetenekleriyle ve kendine has öğeleriyle yabancı halklar tarafından beğeni toplayacağı alanları oluşturmaktadır. Bu durum da ülkelerin kamu diplomasisi kazanımlarını sağlamaktadır.

Türkiye’nin kültür sanat alanındaki kamu diplomasisi faaliyetleri örneği olarak 2009-2010 yılları arasında gerçekleşen Saison de la Turquie (Fransa’da Türkiye Mevsimi) verilebilir. İKSD ve Culture France’ın iş birlikleriyle Fransa’da Türkiye Mevsimi adı altına 600 kadar etkinlik düzenlenmiştir (Sancar, 2012: 208).

1.2.8. Kamu Diplomasisi Teknikleri

Etkili bir kamu diplomasisi her iki tarafın karşılıklı anlayışını geliştirmek için hükümet ve yabancı halk arasındaki iki yönlü iletişimi içermektedir. Kamu diplomasisi, bir iradenin kısa vadeli amaçlarını ilerletmekle ilgili olmayıp bunun yerine, bir ülkenin politikaları, kültürü, inançları ve değerleri hakkında yapıcı diyaloglar yaratmak konusunda uzun bir sürece sahiptir (Tiedeman, 2005(a): s. 11). Bu sürecin oluşumu için kamu diplomasisi dinleme faaliyetleri, eğitim projeleri, uluslararası yayıncılık ve ünlü kullanımı gibi bazı teknikler kullanmaktadır.

1.2.8.1. Dinleme Faaliyeti

Etkili bir kamu diplomasisi konuşmanın yanı sıra dinlemeyi de içeren iki yönlü bir yoldur. Başkalarının kafasında neler olup bittiğini ve hangi değerlerin paylaşıldığını daha iyi anlayabilmek için değiş tokuşlar yayıncılıktan bile daha etkilidir (Nye, 2008: s. 103).

Dinleme faaliyeti kamu diplomasisinin en önemli teknikleri arasında yer almaktadır. Dinleme, bir aktörün uluslararası çevreden kamuoyu hakkında veri toplayarak bu verileri kendi politikasını veya kamu diplomasisi yaklaşımını geliştirmek ve yönlendirmek için kullandığı tekniklerden biridir (Cull, 2008: s. 32). Öyle ki dinleme, bir aktörün uluslararası ortamı yönetme girişimidir. Yabancı bir halkı dinlemek ve sonuç olarak yaklaşımını ve politikasını ona göre değiştirmek kamu diplomasisinin bir parçasıdır. Dinleme faaliyetlerinin ülkenin sadece uluslararası imajı ile ilgili olması gerekmemektedir. Aktörün dış politikada iklim değişikliği konusunda uluslararası iş birliği gibi önemli bir unsur olarak gördüğü bir fikrin geliştirilmesi de olabilmektedir. Her durumda yöntem yabancı bir kamuoyuyla bir tür etkileşimdir ve amaç uluslararası çevrenin yönetimidir (Cull, 2009: s. 12).

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere dinleme faaliyetleri kamu diplomasisinin en önemli tekniklerinden biri olup kamu diplomasisinin diyaloga dayalı çift yönlü bir süreç olması gerektiğini kanıtlamaktadır. Eyüploğlu'na göre, kamu diplomasisinde yapılan kamuoyu araştırmaları yardımcı bir öge olarak kamu diplomasisinde aktörlerin yabancı kamularla diyalog kurmasına ve ülkeleri hakkında fikirlerin öğrenilmesini ve tepkilerin ölçülmesini ve bu sayede de yapılacak faaliyetler öncesinde ön bir bilgiyi sağlamaktadır (2018: s. 52).

1.2.8.2. Eğitim Projeleri

Kamu diplomasisi eğitim projeleri kapsamında uyguladığı öğrenci değişim programlarıyla öğrencilerin farklı ülkelerde belirli sürelerde eğitim görmesini sağlayarak ülkelerin imajına katkı sağlamaktadır.

Değişim diplomasisi de denilen öğrenci değişim programları, bir ülkenin öğrencilerini yurt dışına göndermek ve yurt dışından da çeşitli eğitimler kapsamında karşılıklı olarak öğrenci kabul etmek suretiyle uluslararası çevreyi yönetme girişimidir. Hükümetlerin; “öğrencilerin yurt dışında gidip ülkenin ne kadar harika olduğunu söyleyecekler ya da yabancı öğrenciler buraya gelerek ülkenin ne kadar harika olduğunu öğrenecekler” gibi kavramları durumu tek yönlü bir süreç haline getirebilme eğiliminde olabilmektedirler. Fakat her iki tarafın da yararlandığı ve dönüşümün sağlandığı bu uluslararası öğrenme deneyimi kültürel diplomasi faaliyetleriyle profesyonel bir şekilde yönetildiğinde karşılıklılık ve değişim içindeki iki yönlü iletişim ve ulusal kültürün projelendirilmesi sağlanabilmektedir (Cull, 2008: 33).

1946 yılından beri ABD Dış İşleri Bakanlığı ABD öğrencilerini ve bilim insanlarını yabancı ülkelere göndermekle yabancı ülkelere de öğrenci ve bilim insanlarını Fulbright programı kapsamında ABD’ye getirmektedir. ABD’nin değişim programlarının belirtilen amacı “karşılıklı anlayışı teşvik etmektir”. Diğer ülkelerin değişim programları ise genellikle kültürel kurumlarından yürütülmektedir. Örneğin, 1973 yılında Japon Dış İşleri Bakanlığı tarafından kurulan Japonya Vakfı bugün bağımsız bir kurum olarak faaliyet göstermekte olup değişim programlarının belirtilen hedefleri arasında “Japonya ile uyumlu dış ilişkilerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi” yer almaktadır (Zaharna, 2009: s. 93).

Bilimsel ve eğitimsel değişim programlarının Amerika’nın yumuşak gücünün artmasında önemli rol oynadığına değinen Nye (2017: s. 74), Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği’nden gelen birçok bilim adamının Sovyet Birliği’nde insan hakları ve liberalizmi savunduklarını söylemiştir. Yani Amerika, değişim programlarına eğitim ve bilimin yanında siyasi fikirlerini de aşlamayı başarmıştır.

Türkiye’deki değişim programlarına baktığımızda karşımıza Türkiye Bursları Programı ve Mevlana Değişim Programı çıkmaktadır. Türkiye Bursları Programı ile Türkiye’nin burslu yabancı öğrenci programları bir araya toplanmıştır. Bu sayede yurt dışından lisans, yüksek lisans ve doktora için gelen öğrenciler Türkçe dilinde eğitim görüp Türkiye’de eğitim almaktadırlar. Türkiye Bursları, programının amacını; “Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrenciler sayesinde dünyaya ve ana vatanlarına ait problemlere çözümler üretecek nesiller yetiştirmek, fırsat eşitliği ve

uluslar üstü bakış açısına sahip olmak” olarak tanıtmaktadır (www.turkiyeburslari.gov.tr).

Mevlana Değişim Programı ise yurt içinde ve yurt dışında eğitim veren yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim elemanı değişimini sağlayan programdır. Bu programla birlikte Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrenciler ve orada çalışan öğretim elemanları belirli sürelerde yurt dışındaki kurumlarda eğitim görme ve ders verme imkanına erişmektedirler. Aynı şekilde dünyanın bütün bölgelerinden de öğrenci ve öğretim elemanları Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında bu fırsattan faydalanabilmektedirler (www.yok.gov.tr).

1.2.8.3. Uluslararası Yayıncılık

Uluslararası yayıncılık radyo, televizyon ve internet teknolojilerini kullanarak yabancı kamuoyuyla etkileşime girme çabalarıdır. Hem ticari hem de devlet tarafından finanse edilen uluslararası yayıncılık kamu diplomasisini etkileyebilmektedir. Devletlerin uyguladığı uluslararası yayıncılık çalışmaları dinleme, savunuculuk ve kültürel diplomasi gibi kamu diplomasisi faaliyetleriyle ayrılmaktadır. Uluslararası yayıncılığın kilit unsurunu haberler oluşturmaktadır (Cull, 2008: s. 34).

Tarihsel olarak uluslararası yayıncılığın en güçlü unsuru haberlerin objektifliği olmaktadır. Tüm uluslararası yayıncılıkta yerli yayıncılığın etik kültürüyle hareket edilmiştir. Örneğin Arap devletleri tarafından finanse edilen bazı uluslararası yayıncılık kanalları, içeriği için alternatif etik kaynaklar ve modeller kullanmaya çalışmıştır. İslam’ı devletin imajını güçlendirmeye değer bir faaliyetle ilişkilendirmek için yayınlar dini temelli etik kurallara göre değerlendirilmiştir (Cull, 2009: s. 21).

Devletlerin bilgiyi kontrol etme gücü uluslararası yayıncılığı etkilemektedir. Hükümetler çıkarlarına ters düşen bir yayını kanun ve yönetmeliklerle cezalandırabilmektedir. Verilen bu cezalar ve uluslararası yayıncılığın çeşitli kotalarla sınırlandırılabilmesi kamu diplomasisi mesajlarında bilgi sınırlılığını

oluşturabilmektedir. Fakat varolan bu sınırlılık aynı zamanda bilgi kirliliğini engelleyebilmekte ve kaliteyi artırabilmektedir (Eyüpoğlu, 2018: s. 56).

Uluslararası yayıncılık 1920'lerde başladığı söylene de Roma İmparatoru İkinci Frederick'in komşu başkentlerdeki faaliyetler hakkında bülten yayınlaması gibi devlet tarafından finanse edilen haberlerin tarihi daha eskiye dayanmaktadır. Bunun dışında İngiliz kamu diplomasisinin en yaygın olarak bilinen unsuru uluslararası yayıncılık yapan BBC World Service'tir (Cull, 2009: s. 21).

1.2.8.4. Ünlü Kullanımı

Kamu diplomasisinde ünlü kullanımı televizyon, sinema ve sosyal medya kadar önemlidir. Ünlülerle izleyiciler arasında kurulan bağ ile birlikte ülkenin de imajına ve itibarına karşı olumlu bir bağ oluşturulabilir. Ünlülerin yurt dışındaki konserleri, etkinlikleri ve orada uyguladığı tutum ve davranışları ülkeyi de olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

1.3. KAMU DİPLOMASİSİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Uluslararası ilişkilerde değerlendirilen kamu diplomasisi kavramı iletişim yönüyle değerlendirildiğinde bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak görülürken, ülkenin imajı gibi hedefleriyle ulus markalamasını destekleyebilmekte, devletin güç unsurları arasına girerek de yumuşak güç kavramlarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda kamu diplomasisiyle ilgili kavramları inceleyip benzerlik ve farklılıklarını görmek faydalı olacaktır.

1.3.1. Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç

Nye, gücü tanımlarken iki tanımdan bahsetmiştir. Birincisi politika yapıcılar ve diplomatların kullandığı “istenilen sonuçları üretebilecek kaynaklar” tanımıdır. İkinci tanıma göre ise güç, bir ülkenin nispeten büyük bir nüfusa, bölgeye, doğal kaynaklara, ekonomik güce, askeri güce ve sosyal iktidara sahip olmasıdır. Bu ikinci tanımın amacı gücün somut, ölçülebilir ve tahmin edilebilir görünmesidir (2013: s. 560).

Artan bağımlılık dünyasında, bir ülke tarafından kullanılan kaynaklar, araçlar veya politika seçimi ne kadar fazlaysa başka bir ülkeye vereceği güç o kadar büyük olmaktadır. Bu nedenle, ilişkilerin asimetrik doğası bir güç kaynağıdır. Öte yandan, ilişkilerin daha eşit ya da karşılıklı olarak bağımlı olması durumunda gücün rolü azalabilir ya da yok olabilir (Changhe, 2013: s. 546).

Soğuk savaş dönemindeki sert güç kavramı, yeni uluslararası sistemde yerini yumuşak güç kavramına bırakmıştır. Ülkeler, bilim, sanat, kültür, eğitim gibi sahip oldukları yumuşak güç potansiyelleriyle başka ülkeleri etkileyebilmekte ve kendini istediği konuma getirebilmektedir (A. Özkan, 2015: s. 12).

Yumuşak güç başkalarının tercihlerini şekillendirme yeteneğine dayanarak günlük demokratik politikaların temelini oluşturmaktadır. Tercihleri belirleme yeteneği, çekici bir kişilik, kültür, politik değerler ve kurumlar gibi maddi olmayan varlıklar ve meşru veya ahlaki otoriteye sahip olan politikalar ile ilişkilendirilme eğilimindedir (Nye, 2008: s. 95).

Kalın, yumuşak gücü; “istediğinizi zorlama veya ödemelerden ziyade cazibe yoluyla alma yeteneği” olarak tanımlamaktadır. Burada, güvenilirlik ve ikna etme yeteneği yumuşak gücün ana unsurlarını oluşturmaktadır. Bu unsurlar aynı zamanda güç kullanımına da meşruiyet sağlamaktadır (2011: s. 8).

Bir ülkenin yumuşak güç kapasitesini tanımlayan bir diğer önemli faktör siyasal sistemidir. Bir ülkenin yumuşak güç statüsü kazanmasına ve onu cazibe merkezi haline getirmesine yol açan unsurlar arasında en önemlisi temel hak ve

özgürlükleri garanti etmeleri ve aynı zamanda adil, şeffaf ve demokratik olmalarıdır (Kalın, 2011: s. 9).

Nye, bir ülkenin yumuşak gücünü üç kaynağa dayandırmaktadır: Başkalarına çekici gelen kültür, yurt içi ve yurt dışında bağlı kalınan değerler ve dış politikalar. Kültür evrensel değerler içerdiğinde, diğer ülkelerle ortak değerleri ve çıkarları sağladığında cazibesiyle istenilen sonuçları elde etme olasılığını artırmaktadır (2017: s. 32).

Changhe ise bir ülkenin kurumlar açısından yumuşak gücünü şu faktörlere bağlamıştır:

- Ülke, uluslararası kurumların kuralları ve normları hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Her ne kadar bazı uluslararası kuruluşlar adaletsiz ve haksız oldukları için eleştirilse de çoğu hala uluslararası iletişimin işleyişi için vazgeçilmez faktördür.
- Ülkeler yalnızca kendi çıkarları için değil aynı zamanda kamu yararları için de gündem belirlemeyi öğrenmelidirler. Kamu yararını destekleyen gündemler her zaman daha fazla desteklenmektedirler. Gündem belirleme, söylem gücünü yansıtmaktadır; bununla birlikte bir ülkenin farklı görüşleri olan bir grupta fikir birliği oluşturmak için güçlü iletişim becerilerine sahip olması gerekmektedir.
- Bir ülke tarafından yaratılan zorlu bir sorun için başarılı bir çözüm tasarısı diğer ülkeleri de kendine çekerek yumuşak gücü artırabilmektedir (2013: s. 551).

Küresel bilgi çağındaki gücün yumuşak bir çekim boyutu da içerdiğini savunan Nye, sert ve yumuşak gücü etkin bir şekilde birleştirme yeteneğini “akıllı güç” olarak nitelendirmiştir. Kamu diplomasisi akıllı gücün cephaneliğinde önemli bir araçtır ancak kamu diplomasisi güvenilirliğin, öz eleştirinin ve sivil toplumun yumuşak güç üretmedeki rolünün anlaşılmasını sağlamaktadır (2008: s. 107).

Yumuşak güç; kültür, değerler, dış politika, değişim programları, kültürel ve bilgilendirme faaliyetleri dahil olmak üzere kamu diplomasisi faaliyetleri ile uygulanmaktadır. Kamu diplomasisi, programı ve yöntemleri ile yumuşak gücü politikaya dönüştürür, doğrudan kültürel diplomasiyle ilişkilendirir ve iç içe kılar.

Yani kamu diplomasisi yumuşak bir güç politikasıdır; devletler de kültürel kurumları kurarak dış politikada yumuşak güç politikası uygulamaktadırlar (Ekşi, 2017: s. 194).

Güven, saygınlık ve itibar kazanmış ülkeler kendi politikalarını diğer ülke ve toplumlara daha rahat anlatabilmektedir. Kaynağının devletin kendisi olduğu kamu diplomasisi, mesajlarını iletirken var olan itibarı, saygınlığı ve güveni, gönderdiği mesajı etkilemektedir. Bu nedenle kamu diplomasisi stratejisi geliştirirken sadece mesaja değil, mesajı hedef kitleye aktaran kaynağa da dikkat edilmelidir. Ülkeler algılarını düzeltmeleri ve inşa etmeleri için yumuşak güç araçlarını doğru kullanmalıdırlar. Kültürel kapasitesini, bilimsel altyapısını, vb. değerlerini etkili şekilde öne çıkartabilen ülkeler kısa sürede ilgi odağı olabilmektedir (A. Özkan, 2015: s. 13).

1.3.2. Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler

Halkla ilişkiler kurum ve kuruluşların hedef kitleleriyle ilgili tüm iletişim faaliyetlerini gerçekleştiren iletişim yönetimidir. Peltekoğlu, halkla ilişkileri tanımlarken onun danışmanlık ve pazarlama iletişimi dışında sivil toplum kuruluşlarına kadar farklı alanlara uygulanabildiğini, çeşitli komşu dallarla ilişkili fakat bağımsız bir faaliyet alanı ve iletişim disiplini olduğuna değinmiştir (2016: s. 1). Erdoğan ise halkla ilişkileri; “siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda yönetici sınıfların, grupların ve bireylerin belli amaç ve çıkarları gerçekleştirmek için yapılan faaliyetler” olarak tanımlamaktadır (2011: s. 386). Halkla ilişkilerin amacı bilgilendirme, haberdar etme, tanıtmaya, savunma, açıklama, sunma, imaj yenileme ve benzeri şeylerdir. Amaçtan çok bu sayılanlar aslında halkla ilişkilerin amaçları değil, amaçları için yapılan şeylerdir. Asıl amaç, iknaya belli bir dünya görüşü ekip davranış biçimlerini etkilemektir. Öyle ki halkla ilişkilerde her faaliyet ilişki yönetimidir (Erdoğan, 2011: s. 398).

Halkla ilişkilere baktığımızda onun yönetim veya örgütsel ilişkilerin ve itibarın geliştirilmesinden sorumlu olan bir meslek olduğunu söyleyebiliriz. Halkla ilişkiler sorun yönetimi, kurumsal iletişim, kriz iletişimi ve kurumsal sosyal sorumluluk gibi

konuları ele almaktadır. Öyle ki halkla ilişkiler hem resmi hem de kurumsal düzeyde, küçük işletme ve sivil toplum kuruluşları gibi gönüllü sektörlere kadar birçok farklı kuruluş adına çalışmaktadır. Halkla ilişkiler uygulamaları hem örgüt kültürleri hem de çok kültürlü bağlamlar içinde kültürler arası bir role sahiptir (L'Etang, 2009: s. 609).

Bıçakçı, kamu diplomasisini tanımlarken onun geleneksel diplomasinin kolaylaştırıcı ve tamamlayıcı bir unsuru olduğuna değinerek, siyasal halkla ilişkilerin en önemli araçlarından biri olduğunu vurgulamıştır (2016: s. 70). Öyle ki kamu diplomasisinin küreselleşmeyle birlikte dönüşümü, yumuşak güç unsurlarının devletler tarafından kullanılabilmesi için güçlü iletişim stratejilerinin geliştirilmesi kamu diplomasisinin halkla ilişkilerle olan bağımlı olduğunu göstermektedir. Halkla ilişkilerin gerek örgüt ve şirketlerin gerekse devletlerin hedef kitlelerini etkilemede önemli rol oynaması kamu diplomasisinin hedef kitlesinde de aynı rolü üstlenmektedir. Çünkü kamu diplomasisi devlet-devlet ilişkisinden çıkıp devlet ve toplum ya da toplumla toplum ilişkisine dönmüştür. Bu durum da kamu diplomasisinin halkla ilişkiler faaliyetleri başlığı altında ele alınabileceğini göstermektedir.

Hükümetler ve milletler tarafından uluslararası halkla ilişkiler kavramı hem iki veya daha fazla ülke arasında iletişim akışı gibi sınır ötesi yönü hem de uluslararası sistemin ve onun giderek birbirine artan bağımlılığı gibi küresel yönü açısından uluslararası boyutu içermektedir (Signitzer, 2008: s. 209). Eski ve yeni kamu diplomasisi arasındaki fark aslında kamu diplomasisinin halkla ilişkilerle bağlantısını ortaya koymuştur. Bu bağlamda yeni kamu diplomasisi kavramı iletişim ve ilişki gerçekleri etrafında gelişen ve halkla iki yönlü iletişim gerektiren özelliklere sahiptir. Yeni kamu diplomasisinin bir gereği olarak kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler benzer amaçlar için benzer yöntem ve araçlar kullanmaktadır (Ünal, 2017: s. 26).

Nye, kamu diplomasisinin sadece halkla ilişkilerden ibaret olmadığını söylemektedir. Bu bağlamda kamu diplomasisinin üç boyutundan bahsetmektedir:

- Günlük İletişim: İç ve dış politika kararlarının kapsamının açıklanmasını içerir. Haber akışının devamlı sağlanması özellikle de yabancı basın en önemli hedef olmalıdır. Oluşabilecek krizlerde hızlı karşılık verme, haksız suçlamaların cevaplandırılabilmesi gibi hazırlıklı olunmasını da içermektedir.

- Stratejik İletişim: Kampanya hazırlama süreci gibi ilerlemektedir. Ana temaların markalaştırılması veya özel bir devlet politikasında ilerleme elde etmek için gereken olaylar ve iletişimler planlanmaktadır.
- Uzun Vadeli İlişkilerin Geliştirilmesi: Burslar, değişim programları, seminerler, konferanslar ve medya ile önemli kişilerle uzun vadeli ilişkiler geliştirilmesi çabalanmaktadır (2017: s. 154-156).

Pratkanis ise halkla ilişkilerin gündemi kontrol etmek için etkili görsel imgeler yaratabildiği ve sosyal ilişkileri kurabildiğine değinerek halkla ilişkilerde kazanılan kısa vadeli başarının güvenin aşınması bedeliyle geldiğini savunmaktadır. Ona göre halkla ilişkiler gizli ve manipülatif olarak algılanmakta, kullanımını ortaya çıktığında ters tepkiyle sonuçlanabilmektedir ve stratejiden çok bir tekniktir (2009: s. 117).

Halkla ilişkilerin iktidarla olan ilişkisinin karmaşıklığını çözmek ve toplumun iletişimini, medyayı şekillendirmeyi ve kamuoyu oluşturmak gibi sosyal etkileri bilmek halkla ilişkilerciler için en değerli görevlerdir. Böylelikle kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasındaki bağın anlaşılmasına katkıda bulunur ve en önemlisi etkili halkla ilişkilerle güç kavramı kamu diplomasisi uygulamalarının merkezine yerleştirilebilir (L'Etang: 2009: s. 620).

Signitzer ve Coombs kamu diplomasisini siyasal bilgilendirme ve kültürel iletişim olarak iki bölümde incelerler. Siyasal bilgilendirme genellikle dış işleri bakanlığının siyasi bir bölümü veya elçilikler tarafından yönetilir. Kültürel iletişim ise genellikle dış işleri bakanlığının kültürel bir bölümüyle, yurt dışındaki bir kültür enstitüsü ya da yarı özerk organlarla yapılan faaliyetlerdir (1992: s. 142).

Kamu diplomasisi modellerinden Peisert'in Kültürel İletişim Modeli ile Gruning ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modeli'nin tartışılması kamu diplomasisi ve halkla ilişkilerin ilişkisini daha da güçlendirecektir (Signitzer ve Coombs, 1992: s. 143).

Peisert'in Kültürel İletişim Modeli ve Gruning ile Hunt'ın Halkla İlişkiler Modeli

Alman yazar Peisert 1978 yılında kamu diplomasisiyle ilgili kültürel iletişim modeli geliştirmiştir. Peisert'in bu modeli; bir kültürün tek yönlü transferi, öz tasvir,

enformasyon, değiş tokuş ve iş birliği modellerinden oluşmaktadır (Peisert, 1978'den aktaran Signitzer ve Coombs, 1992: s. 143).

Peisert'in birinci modeli olan bir kültürün tek yönlü transferi modeli yapısında dengesiz bir model olup bilgi alışverişinden çok ikna aracı olarak görülmektedir. Dış politikaya yakın merkezi bir kurumsallaşma olup dil önemli bir araç konumundadır. Yurt dışındaki dil okulları gibi tek taraflı bilgi akışının sağlandığı faaliyetler örnek gösterilebilir. İkinci model olan öz tasvir modeli yurt dışında anlatılmak istenen ülke resminin bilinçli bir Şekilde çizilmesini amaçlamaktadır. Dış politikayla yakınlık esas olup planlanan resim için politika ve faaliyetler planlanır. nc model olan enformasyon modeli kültürel ve bilimsel topluluklarla yakın temaslar kurarak kendi ülkesi için yurt dışında anlayış ve sempati yaratmayı amaçlamaktadır. Dördüncü ve son model olan değiş tokuş ve iş birliği modeli ise her iki tarafın da eşit haklara sahip olduğu, bilimsel, sosyal ve kültürel sorunları zlemek için birlikte çaba sarf ettikleri faaliyetlerdir (Signitzer ve Coombs, 1992: s. 143-144).

Sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi gelişmeler halkla ilişkiler pratiğini etkileyerek ortaya farklı amaç ve uygulamalara sahip halkla ilişkiler modellerini çıkartmıştır. Bu modellerden ilk oluşturulan model Basın Ajansı Tanıtım Modelidir. Bu modelin temel amacı kamuoyunu belirli bir amaç etrafında manipüle etmektir (Ertürk ve Berkman, 2016: s. 62). Bu modelle kaynaktan halka tek yönlü bir iletişim sağlanarak basınla ilişkiler geliştirilir ve bir konunun tanıtımının yapılması sağlanır (alık, 2013: s. 8).

Kamusal enformasyon modeli ise kamunun bilgilendirilmesi olup kuruluşlar kendileri hakkında kamuyu basın aracılığıyla eksiksiz bilgilendirmektedirler (Okay ve Okay, 2013: s. 140). Gruning ve Hunt'in ilk iki modeli tek taraflı bir iletişimi desteklemekte olup diğer iki modeli de iki yönlü bir iletişim sürecini desteklemektedir.

nc model olan iki yönlü asimetrik model kurum ya da kuruluşlar ile hedef kitle arasında dengesiz bilgi akışının sağlanmasıdır. Bu modelde izleyiciden elde edilen bilgiler izleyiciyi etkilemek amaçlı kullanılmaktadır (Ertürk ve Berkman, 2016: s. 62). İki yönlü asimetrik modelde örgütün her Őeyin en iyisini bildiğini zannetmesi gibi dengesiz iletişimlerin oluşması geri bildirim ile gelen bilgilerin

örgütte değişim yaratma konusunda her zaman başarılı olmadığını göstermektedir (Çalık, 2013: s. 10).

Dördüncü ve son model ise iki yönlü simetrik modelidir. Bu modele göre hareket eden kuruluşlar, hedef kitlelerinden aldıkları geri bildirimleri değerlendirerek onların istediği biçimde davranarak uyum sağlamayı hedeflemektedirler (Okay ve Okay, 2013: s. 198).

İki yönlü simetrik modelde planlama aşaması araştırma çalışmalarına göre hazırlanmakta olup hedef kitleden alınan geri bildirimlerle kararlar iki yönlü iletişimle alınmaktadır. Bu modelle uygulanan halkla ilişkiler faaliyetleri hedef kitleyi kurumun yönlendirmesi gereken bir topluluktan ziyade ortak olarak algılamaktadır. Bu modeldeki iletişim politikalarıyla ikili ilişkilerin oluşturulması, bilgilerin doğruluğu, ortak sorumluluk ve şeffaflık sağlanmaktadır (Ertürk ve Berkman, 2016: s. 72).

Peisert ve Gruning ile Hunt'ın dört modeli birbirine benzerlikleriyle dikkat çekmektedir. Bu durumda Köksoy, Peisert ve Gruning ile Hunt'ın modellerindeki benzerlikleri şöyle açıklamıştır:

- Basın ajansı/tanıtım – Bir kültürün tek yönlü transferi: Tutarsız ilişkiler vardır, tek yönlü iletişim esastır, propaganda amaçlıdır.
- Kamuyu Bilgilendirme – Öz tasvir: Tek yönlü bilgilendirme ve ikna etme esasına dayanır, anlaşılmak amaçlanır.
- İki yönlü asimetrik – Enformasyon: Bilime dayanan bir planlama ile sempati ve anlayış sağlama amaçlanır, tarafların birinde davranış değişikliği görülür.
- İki yönlü simetrik – Değiş tokuş ve iş birliği: Geri bildirim ve dengeli iletişim amaçlanır, her iki tarafta davranış değişikliği görülür (2014: s. 225).

1.3.3. Kamu Diplomasisi ve Propaganda

Propaganda; “mesajların otoriter bir üslup ile tek taraflı ve yoğun olarak hedef kitleye aktarılması” olarak tanımlanmaktadır (Aziz, 2017: s. 16). Kitlelere belirli bir

düşünceyi, davranışı ve tutumu aktarmaya çalışan propaganda, o düşüncenin karşıtı ya da seçeneklerini hiçbir zaman dikkate almaz, onun özünde fikirleri tartışılmadan kabul ettirmek vardır (N. Özkan, 2014: s. 23). Tiedeman ise propagandayı, “stratejik mesajlaşma veya kitlesel eğitimdeki büyük çabalar” olarak tanımlamaktadır (2005(b): s. 1).

Propaganda sadece mesajın veya kaynağının amacını ve ilgisini dikkate alan, ikna etmeye yönelik kasıtlı bir girişimdir. Başka bir deyişle, hedef kitleyi propagandanın yararına düşünecek, inanacak ve harekete geçirecek manipülatif bir tekniktir ve hedef kitlenin propagandacıların ideolojisini veya bakış açısını yeniden üretebilme esasına dayanmaktadır. Propaganda her zaman aldatıcı olmak zorunda olmasa da gerçeğe bağlı değildir. Gerektiğinde bir propagandacı siyah propagandada olduğu gibi yalan söyleyecektir, gri propagandadaki gibi mesajın kaynağını gizleyecektir ya da beyaz propagandada olduğu gibi sadece belirlenen gerçeği yansıtacaktır (Nelson ve Izadi, 2009: s. 338).

Propaganda, istenen sonucu elde etmek için bilginin kasıtlı olarak manipüle edilmesine atıfta bulunurken, kamu diplomasisi diyalog ve alternatif bakış açılarının değiş tokuş yapabildiği iki yönlü bir süreci oluşturmaktadır (Smith, 2009: s. 52). Melissen, propagandanın kamu diplomasisinden çok daha eski bir kavram olduğuna değinerek propaganda araştırmacılarının kamu diplomasisini ortak tarihsel kökleri olan ve kabaca benzer özelliklere sahip olan propagandanın devamı olarak gördüklerini dile getirmiştir (2005: s. 16). Nye ise propagandanın genellikle güvenilirlikten yoksun olduğuna ve kamu diplomasisinden daha verimsiz olduğuna değinerek iyi bir kamu diplomasisinin propagandadan öteye geçmesi gerektiğini savunmuştur. Çünkü kamu diplomasisi sadece halkla ilişkiler kampanyaları olmayıp, bilgi edinmek ve olumlu bir imaj satabilmenin yanında hükümet politikaları için uygun bir ortam yaratan uzun vadeli ilişkilerdir (2008: s. 101).

Kamu diplomasisinin amacı propaganda değil, nesnel gerçeklere dayalı stratejik bir iletişim dili oluşturmaktır (Kalın, 2011: s. 11). Kamu diplomasisi ülkenin dış politikasını ve yaşam biçimini yurt dışı izleyicilere doğru ve gerçeğe uygun aktarmaya çalışır, uluslararası anlayışı teşvik eder, diyaloga dayalıdır ve sanat da dahil olmak üzere yurt dışındaki ulusal başarıları nesnel olarak gösterir. Propaganda ise; mesajlarını dinleyicilere sloganlarla ve tekrarlayarak aktarır, dış dünyanın

unsurlarını kötüler ve yücelttiği ulusun yanlış yapmayacağını iddia eder, tarih de olmak üzere karmaşık sorunları basitleştirir ve gerçeği yanlış aktarır (Brown, 2008).

Kamu diplomasisinin en önemli özelliği de zaten karşılıklı iletişimi desteklemesi ve etkileşime açık olmasıdır. Tek taraflı ve fikirleri empoze etmeye dayalı bir iletişim propaganda olabileceği gibi kamu diplomasisi karşılıklı anlayışı, dinlemeyi ve geri bildirimini önemseyerek etkili bir iletişim stratejisini gerektirmektedir (A. Özkan, 2015: s. 14).

1.3.4. Kamu Diplomasisi ve Ulus Markalama

Ulus markalama, müşteri veya hedef kitleyle duygusal bir bağ oluşturan ve onları ulusun ürünlerini almaya ikna ederek eşsiz bir imaj yaratmaktır. Devletler de ulusun olumlu imajını oluşturmak için doğal kaynaklar, insanlar, değerler, sanat ve kültür gibi iç özellikleri ile itibar, elçiler ve ülke ürünleri gibi dış varlıkları kullanmaktadırlar. Yani ulus markalama, devletlerin bir ulusun kendine özgü imajını oluşturmak için kullandığı yaklaşımların bir bileşenidir (MacDonald, 2011: s. 20).

Ulus markalama programları, kamu ve özel sektörler arasında uzun vadeli bir bakış açısına sahip olup koordineli gruplar aracılığıyla yönetilmelidir. Ulus markalamada, uluslararası ya da ulusal hedef kitleye programı iyi anlatmak ve bunun için de medyanın ilgisini çekmek en önemli unsurlardır. Ulusal tanıtımın uygun şekilde koordine edilebilmesi için kamu ve özel kuruluşlarla iş birliği içinde olunmalıdır (Olins, 2005: s. 178).

Ulus markalama sürecinin dezavantajlarından birisi tanıtılan ulusun yalnızca bir imaja indirgeme olasılığıdır. Bunu önlemek için ülkeler yarattıkları imajın farkında olmalı ve sürekli olarak marka yönetimi uygulamalarını kullanmalıdırlar. Bir millet çok karmaşık bir grup insandan ve onların tarihinden, öykü ve değerlerinden oluşmaktadır. Öyle ki her zaman değişen ve büyüyen toplumların ulus markası tek bir imaja indirgenmemelidir (MacDonald, 2011: s. 20).

Ulus-marka oluşumunda yumuşak gc unsurları cok önemlidir. Kültür, bilim, sanat, spor, eēitim vb. gibi yumuşak gc kaynaklarıyla kurulan ilişki sonucunda ülke hakkında olumlu algı yaratılarak farklı bir alanda yeni ilişkiler ve kurumlar oluşturulmaktadır. Yeni uluslararası sistemde, bir ülkenin en önemli algısı; prestijli, gcl, güvenilir ve dürüst bir ülke imajıdır. Bu algıyla ülkeler önemli stratejik deēeri olan bir marka yaratmaktadırlar. Öyle ki ülke tanıtımları kamu diplomasisi ile birlikte gerçekleştirilerek bilim, kültür ve sanat, spor, iş dünyası ve niversiteler gibi dünya deēerleriyle bütünleştirici bir yaklaşımı benimsemektedirler (A. zkan, 2014: s. 3).

Bir ülkenin katılımı, kamu diplomasisi kavramını ulus markalama ile birleştirmektedir. Ulus markalamanın tanımları doērudan hkmetlere atıfta bulunmamakla birlikte, hükümetler genellikle ulus markalamanın başlatıcısı ve koordinatörü olarak tanımlanmaktadır (Szondi, 2008: s. 12). Ulus kimliēinin inşa edilmesi ulus markalamayla gerçeklemesi ve imaj yönetimi uygulayarak ülkenin itibarına yönelik stratejiler geliştirmesi ulus markalamanın uluslararası halkla ilişkilerin ve dolayısıyla kamu diplomasisinin bir alt dalı olduēunu göstermektedir (Sancar, 2012: s. 140).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASİSİ

2.1. TÜRKİYE'NİN KAMU DİPLOMASİSİ AKTÖRLERİ

Türkiye tarihi mirası, kültürel değerleri ve jeostratejik konumu itibarıyla önemli bir ülke olmasına rağmen dış dünyada üç farklı askeri müdahalenin derin izlerini taşıyan, demokratikleşme, insan hakları ve özgürlükleri ile ilgili sorunları çözemeyen bir ülke olarak algılanmaktadır (A. Özkan, 2014: s. 3). Türkiye böyle bir imaj karşısında etkili kamu diplomasisi faaliyetleri uygulayarak yurt dışındaki imajını olumlu yönde değiştirebilir. Geleneksel kamu diplomasisi hükümetlerin önemli bir iletişim aracı olup günümüzde teknolojik gelişmeler ve kamu diplomasisi aktörlerinin çeşitliliği sayesinde farklı kaynaklardan yayılmaktadır. Devlet müdahalesinin az olduğu veya hiç olmadığı durumlarda diğer çeşitli aktörler kamu diplomasisi girişimlerine katılmaktadırlar. Bu aktörler bazen devlet destekli projelerde yer alırken bazen de faaliyetlerini devlet katılımı olmadan yürütmektedirler. Bu bağlamda Türkiye'nin çeşitli sivil toplum kuruluşları, düşünce kuruluşları, üniversiteler, kanaat önderleri, ünlüler ve uluslararası etkinlikler gibi kamu diplomasisi paydaşları bulunmaktadır (Sancar, 2015: s. 26).

Türkiye'de kamu diplomasisi ifadesi ilk olarak 1990'lı yılların başlarında politika yapıcılarının diline girmiştir. Bu dönemde kesin tarih ve içerik hakkında kamuya açık kesin bir bilgi bulunmamasıyla birlikte polis, yargı ve idari organlarında görev yapan orta düzey kamu görevlileri için kısa süreli kamu diplomasisi kursları düzenlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de ilk kamu diplomasisi kavramı genellikle ilgili ulusal politikaları polise, idari ve adli görevleri yapan memurlara iletme süreci olarak anlaşılmıştır (B. Özkan, 2013: s. 5).

Turgut Özal döneminde gündeme gelen kamu diplomasisinin ilk kuruluşlarından biri olan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) 1992 yılında kurulmuştur. Daha sonraları ise bu kavram Türk dış politikasında hızla ivme almıştır. Merkezi yönetime bağlı olarak çalışması planlanan birçok kamu diplomasisi kuruluşu doksanlı yıllardan başlayarak AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılı sonrasında hayata geçirilmiştir. Özellikle din, dil, soy ve kültür bağlarıyla ve tarihiyle güçlü olan Balkanlar, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Kafkaslar gibi bölgelerde faaliyetlere başlamışlardır (Eren, 2017: s. 41).

Soğuk Savaş döneminde uluslararası sistemde kendisine verilen rolü bulamayan Türkiye'nin, 21. yüzyılda giderek bölgede merkezi güç haline geldiğine değinen Kalın, Türkiye'nin kutuplaşmış bir dünya sisteminin yapısal tercihleri veya gerilimleriyle ilgili ulusal ve bölgesel önceliklerini belirlemek yerine kendi coğrafi ve tarihi geçmişine dayanan bir bakış açısı benimsemesi gerektiğini vurgulamıştır (2011: s. 19).

Türkiye özellikle 2001 yılındaki ekonomik krizin ardından hızla ivme kazanmış ve ekonomik anlamda ilerlemeler kaydetmiştir. Bu ilerlemelerle gerek Orta Doğu'da gerekse Rusya'da önemli stratejik ortak konumuna gelmiştir. Öyle ki yurt dışında yayınlanan çeşitli televizyon programlarıyla, hızla artan turist sayısı ve uluslararası öğrenci hareketliliğiyle önemli yumuşak güçlere sahip olan Türkiye bu sayede algıların değişmesini sağlamıştır (Purtaş, 2013: s. 10).

Türkiye için kamu diplomasisi her ne kadar yeni bir kavram olsa da Türkiye'nin bu konuda çeşitli STK'lar ile çalışması, TİKA eliyle yurt dışında insani yardımlar veya ekonomik kalkınma yardımları yapması gibi çeşitli faaliyetleriyle günden güne ivme kazanmaktadır. Türkiye'nin coğrafi konumu, zengin tarihi ve komşu ülkelerle olan kültürel bağları onun yumuşak güç unsurlarını artırmaktadır. Bugün Türkiye kamu diplomasisi faaliyetlerini TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu gibi kamu kurumlarıyla ve Türk Kızılayı gibi çeşitli sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirmektedir.

2.1.1. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı

Türkiye’de kamu diplomasisi uygulamalarının kurumsallaşması 2010 yılında Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK) ile olmuştur. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ile Türkiye’nin uluslararası toplumlarda tanıtım ve itibarını sağlamak için kamu kurum ve kuruluşları ile Türkiye’nin sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon ve iş birliğini sağlamak amaçlanmıştır (www.kdk.gov.tr).

Türkiye’nin hikayesini uluslararası topluma anlatıp, diyalog süreci içerisinde çok taraflı bir iletişim etrafında etkinliklerin yürütülmesi vizyonuna sahip olan Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü’nün misyonu ise şu şekilde ifade edilmiştir:

“Kamu diplomasisi, Türk dış politikasının ve yumuşak güç kapasitesinin en önemli araçlarından biri olarak Türkiye’nin uluslararası kamuoyunda görünürlüğünü ve etkinliğini artırmayı hedeflemektedir. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Türkiye’nin doğru ve etkin bir şekilde tanınması ve bilinmesi için kamu kurumları ile sivil örgütlenmeler arasında koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Türkiye’nin dünyanın farklı kesimleri nezdinde doğru bir şekilde tanınması, orta ve uzun vadeli sistematik çalışmaları zorunlu kılmaktadır. Türkiye’nin tanıtımında ve algı yönetiminde merkezi bir öneme sahip olan ve diplomasi, dış yardımlar, bilim ve teknoloji, ekonomi, yüksek öğretim, turizm, kültür, sanat ve medya gibi geniş bir alana yayılan kamu diplomasisi faaliyetleri, Türkiye’nin yeni potansiyellerinin dünya kamuoyunda tanınmasını sağlar. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü bu farklı faaliyet kalemlerinin koordinasyonunu sağlayarak Türkiye’nin stratejik iletişimine ve etkin tanıtımına katkıda bulunur” (www.kdk.gov.tr).

Kamu diplomasisi panelleri, ülke toplantıları, Akil İnsanlar Konferansı, kültür ve tanıtım faaliyetleri gibi üniversite programları, siyasal iletişim faaliyetleri ve medya-tanıtım çalışmaları başlıkları altında bir sürü faaliyetler düzenleyen Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü 2018 yılından itibaren faaliyetlerini İletişim Başkanlığı adı altında yürütmeye başlamıştır.

24 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ile Türkiye’nin markalaşma yolunda

ilerlemesini sağlamak için ulusal ve uluslararası kamuoyuları, karar alıcıları ve medya ile çok yönlü iletişimi sağlamak hedeflenmiştir. Bu bağlamda kurumun misyonu şu şekilde açıklanmıştır:

“Devletimizin tüm kurumlarını kapsayıcı, ortak dil anlayışını merkezine alan, ulusal ve uluslararası düzeyde bütünlüklü bir iletişim stratejisi oluşturmak ve iş süreçlerini bu temelde yürütmek. Türkiye’nin politikalarını, uygulamalarını ve yaklaşımlarını planlı, sürekli ve etkin bir biçimde kamuoylarına ve muhataplarına aktarmak ve farkındalık yaratmak. Medya ve düşünce dünyasını yakından izlemek, değerlendirmek ve ilgili makamları ve kamuoylarını bu çerçevede bilgilendirmek. Basınla ilişkileri düzenlemek/geliştirmek; basın mensuplarının çalışmalarını kolaylaştırıcı adımlar atmak ve basının gelişimine katkıda bulunmak. Millet-devlet iletişiminin etkin yönetimi için gerekli çalışma ve düzenlemeleri yapmak ve yürütmek” (www.iletisim.gov.tr).

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü’nün İletişim Başkanlığı başlığı adı altında faaliyet göstermeye başlamasının yanında vizyon ve misyonlarının da değiştiğini söylemek mümkündür. Türkiye, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ile yumuşak gücü ve uluslararası çevreyi etkilemeyi açık amaç olarak sunarken İletişim Başkanlığı ile markalaşma yolunda özellikle de iç hedef kitleye odaklanarak iletişim stratejileri geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu bağlamda Türkiye’nin devlet eliyle olsa bile yeni kamu diplomasisi hedeflerine, aktörlerine ve faaliyetlerine odaklanmaya başladığını, çift yönlü iletişimi desteklediğini söyleyebiliriz.

2.1.2. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu Başkanlığı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu Başkanlığı (YTB) yurt dışındaki Türk vatandaşlarına, kardeş topluluklara ve Türkiye’de eğitim gören uluslararası burslu öğrencilere yönelik çalışmalarını koordine etme ve faaliyetleri düzenleyip geliştirme amacıyla 6 Nisan 2010 tarihinde kurulmuştur (www.ytb.gov.tr).

Kamu diplomasisinin bir diğer önemli ayağı da diaspora, yani vatanlarından ayrı yaşayan vatandaşlara yönelik faaliyetlerdir. Türkiye de diaspora faaliyetlerini

YTB kurumuyla gerçekleştirmektedir. Türkiye'nin özellikle Almanya, Avusturya gibi Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde önemli sayıda diasporası bulunmaktadır. Bu bakımdan Türkiye, diaspora politikasını üç temel amaca dayandırmaktadır:

- *“Yurt dışı vatandaşlarımızın anavatanına aidiyetlerinin korunması,*
- *Yurt dışı vatandaşlarımızın yaşadığı ülkelerde anadil, kültür ve kimliklerinin muhafaza edilmesi,*
- *Yurt dışı vatandaşlarımızın ikamet ettikleri ülkelerde toplumsal statüsünün güçlendirilmesi”*(www.ytb.gov.tr).

Türkiye, Türk diasporası dışında eskiden Osmanlı İmparatorluğu topraklarında olan, Türkiye'nin tarihiyle, kültürüyle ve diliyle hala bağlılığı olduğu kardeş ve akraba topluluklarıyla da YTB aracılığıyla iletişim kurup faaliyetler düzenlemekte ve ortak değerlerin tekrardan inşasına ilişkin faaliyetleri içeren insan odaklı bir yaklaşım sürdürmektedir. YTB, çalışmalarını şu şekilde ifade etmektedir:

“Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın 5978 sayılı kanununda da belirtildiği gibi soydaş ve akraba topluluklarla ekonomik, sosyal ve kültürel bağlar geliştirmek, bu vesileyle ilgili kişi, kurum ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalışmalara yön vermek ve destek olmak Kültürel ve Sosyal İlişkiler Dairemiz sorumluluğunda yer almaktadır. Daire Başkanlığımız ülkemizin yakın, orta ve uzun vadeli dış politika hedeflerine katkı sunacak ve 6 milyonluk diaspora gücünü kardeş ve akraba topluluk diasporalarıyla güçlendirecek şekilde, eğitimden kültüre, akademiye sanata, medyadan sivil topluma kadar bir dizi programlarla bu çalışmalarını yürütmektedir”(www.ytb.gov.tr).

YTB'nin bir diğer çalışma alanı da Türkiye Bursları adı altında yürüttüğü uluslararası öğrencilere Türkiye'de burslu yükseköğretim imkanı sağladığı projesidir. Bu proje ile “Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri geliştirmek ve küresel bilgi zenginliğine katkıda bulunmak” amaçlanmıştır (www.ytb.gov.tr).

Uluslararası öğrenci projesi 1992 yılından itibaren hayata geçirilmiştir. 2012 yılında ise Türkiye Bursları programı adı altında burslu öğrenci projesi güncellenmiştir. Burs kapsamında öğrencilerin burs almasının yanında üniversite yerleştirilmesi, uçak bileti, üniversite katkı payı, genel sağlık sigortası, yurt ve Türkçe dil eğitimi sağlanmaktadır (www.ytb.gov.tr).

2.1.3. Türk Hava Yolları (THY)

Ülke markalarının global bir marka haline gelmesiyle ülkelerin de imajı belirlenmekte ve uluslararası toplumlarla ilişki ve yakınlık kurabilme olanağı artmaktadır. Devlet ve global şirketlerin iş birliği, uluslararası gündemi yönetebilme ve uluslararası çevrede iletişim kurmaya ve ülkelerin imajlarına etki edebilmeye olanak sağlamaktadır (Köksoy, 2016: 257). Bugün Türkiye'nin yurt dışındaki imajını ve belki de bilinirliğini sağlayan unsurlarından birisi Türk Hava Yolları'dır.

Türk Hava Yolları 20 Mayıs 1933 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olan "Hava Yolları Devlet İşletmesi" ismiyle kurulmuştur. Beş adet uçağı ile faaliyete başlayan Türk Hava Yolları bugün 335 uçak filosuyla hizmet etmekte olup, dünyanın en büyük uçuş ailesi olan "Star Alliance" hava yolu ittifakına üyedir (www.turkishairlines.com).

Türkiye'nin ticaret ve turizmin ilerlemesinde etkin rol oynayan THY, dış politikada da etkin rol oynayan kamu diplomasisinin önemli aktörlerinden birisidir. Her bölgede farklı tanıtım ve reklamlar yapması, uluslararası çevrede futbol gibi çeşitli etkinliklere sponsorluk sağlaması, bunun yanında Türkiye'nin kültürünü ve misafirperverliğini çeşitli zengin menüleriyle, hoş karşılamalarıyla sağlayıp Türkiye'nin imajına katkı sağlamaktadır.

THY, Turkish Airlines Open Golf Turnuvası ve Turkish Airlines Euroleague Basketball gibi en önemli ulusal ve uluslararası sponsorluklara sahip olup marka algısı ve görünürlük sağlamayı hedeflemiştir (www.turkishairlines.com).

2.1.4. Türk Kızılayı

Sosyal yardım bağışları, insani yardım bağışları, uluslararası bağışlar, afet bağışları, zekat, adak gibi çeşitli bağışlarıyla, sağlık hizmetleri ve huzurevleri ile Kızılay, Türkiye'nin önemli yardım kuruluşlarından biri olup Türk dış politikasında da önemli rol oynamaktadır.

1868 yılında “Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti” adıyla kurulan Kızılay, bir sürü isim değişikliğine gitse de Atatürk’ün “Kızılay” adını vermesiyle 1947 yılında Türkiye Kızılay Derneği adını almıştır. İnsanlık, ayırım yapmamak, tarafsız olmak, hayır kurumu niteliğini taşımak gibi Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Topluluğu’nun temel ilkelerini paylaşan Kızılay amacını şu şekilde açıklamaktadır:

“Kızılay’ın amacı, her nerede görülür ise, hiçbir ayırım yapmaksızın insanın acısını önlemeye veya hafifletmeye çalışmak, insanın hayatını ve sağlığını korumak, onun kişiliğine saygı gösterilmesini sağlamak ve insanlar arasındaki karşılıklı anlayışı, dostluğu saygıyı, iş birliğini ve sürekli barışı getirmeye uğraşmaktır. Kızılay ihtiyaç anında dayanışmanın, ıstırap anında eşitliğin, savaşın en kızgın anında insancılığın, tarafsızlığın ve barışın simgesidir”(www.kizilay.org.tr).

Kızılay, uluslararası topluluklarla faaliyetleri, ilkeleri ve değerleriyle önemli bir insani diplomasi aktörüdür. İlk Türk yardım kuruluşu olan Türk Kızılayı bugün yardım kuruluşundan çok ötesinde bir misyona sahiptir. Bunun yanında Kızılay’ın iç ve dış siyasi ve ekonomik süreçlerden bağımsız hareket etmesi onun yeni kamu diplomasisine örnek olduğunu göstermektedir (Dağdelen, 2015: s. 237).

2.1.5. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)

Sovyetler Birliği’nin dağılması ve birçok devletin bağımsızlığını kazanmasının yanında Soğuk Savaş döneminin de sona ermesiyle Türkiye dış politikada önemli adımlar atmaya başlamıştır. Bunlardan biri de 1992 yılında kurulan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı olmuştur. İlk amacı Kafkasya’da bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetlerindeki soydaşları için sosyal, ekonomik ve kültürel alanda projeler ve faaliyetler yapmak olmuştur. Bu bağlamda ilk ofis Türkmenistan’da açılmış ve Avrasya bölgesinde bulunan ofis sayısı 6 olmuştur. 2000’li yıllardan itibaren dış politikadaki önemli değişmelerle TİKA faaliyet alanlarını ve coğrafyasını genişletmiştir. Dost, kardeş ve akraba ülkelere yönelik

barış kuşağı oluşturma amacına sahip olan TİKA bugün 59 ülkedeki 61 ofisi ile toplam 150 ülkede faaliyet göstermektedir (www.tika.gov.tr).

TİKA bölgesel ve küresel sorunlara adaletli bir tutumla hızlı ve kalıcı çözümler sunmayı amaçlayan bir teşkilat olma iddiasıyla misyonunu şu şekilde açıklamaktadır:

“Ülkemizin uluslararası iş birliği faaliyetleri ve kalkınma yardımları çerçevesinde, faaliyette bulunduğumuz ülkelerde, ilgili kuruluşlarla koordinasyon içerisinde, ekonomik, sosyal ve insani kalkınma süreçlerini destekleyecek, ortak tarihi ve kültürel mirasımızın geleceğe taşınmasını sağlayacak sürdürülebilir proje ve faaliyetler gerçekleştirmek”(TİKA, 2018: s. 14).

TİKA'nın görevleri 17 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de şu şekilde bahsedilmiştir:

“a) İş birliğinde bulunulması hedeflenen ülke ve topluluklarla iktisadi, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarındaki ilişkileri karşılıklı kalkınmaya da katkıda bulunacak şekilde projeler ve faaliyetler temelinde geliştirmek, söz konusu ülke ve toplulukların kalkınma hedef ve ihtiyaçlarına uygun iş birliği program ve projelerini hazırlamak veya hazırlatmak, bununla ilgili gerekli düzenlemeleri ve takibi yapmak ve bunların uygulanmasında koordinasyonu sağlamak.

b) İş birliğinde bulunulması hedeflenen ülke ve toplulukların iktisadi gelişim sürecinde ihtiyaç duyacakları ekonomik altyapı araçlarını ve destek programlarını hazırlamak, ekonomik büyüme, yatırım ortamının hazırlanması ve geliştirilmesi, işsizliğin ve yoksulluğun azaltılması, eğitim seviyesinin yükseltilmesi, iyi yönetim, kadın ve ailenin toplumsal yaşamda ve kalkınmadaki rolü, bilgi teknolojileri transferi, çevre ve doğal kaynakların yönetimi, enerji, altyapı, sürdürülebilir kalkınma gibi alanlarda katkı temin etmek, bu ülkelere kurumsal, insan kaynakları ve benzeri alanlarda kapasite geliştirme destekleri sağlamak.

c) Gerektiğinde yabancı ülke ve topluluklara yapılacak insani yardım ve teknik desteklerin koordinasyonunu sağlamak.

ç) Kalkınma alanında ulusal ve yararlanıcı ülkelerin kamu kurumları, üniversiteleri, sivil toplum ve özel sektör kuruluşları ile iş birliği halinde

program, proje ve faaliyetler gerçekleştirmek ve gerektiğinde uzman desteği sağlamak.

d) İş birliği yapılması hedeflenen ÷lke ve topluluklarda kamu yönetimi, hukuk, eğitim, kültür ve diğer sosyal alanlardaki iş birliğini güçlendirmek amacıyla proje ve programlar hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak, bu ÷lke ve topluluklardan eğitim ve staj amacıyla Türkiye'ye gönderilecek kamu görevlileri ve diğer kişilere burs ve benzeri destek sağlamak.

e) Yurt dışında kültürel iş birliği programları yürütmek ve gerektiğinde Türk kültürüyle ilgili faaliyet gösteren merkezlerle iş birliği yapmak.

f) Kalkınma yardımları ve ÷lkemizin dış yardımlarıyla ilgili uygulama ve teknik koordinasyon ile takibi sağlamak, envanter hazırlamak ve raporlar yayınlamak.

g) Yurt dışında bulunan ortak tarihi, kültürel ve toplumsal mirasın ve değerlerin korunmasına, toplumlar arası ön yargıların giderilerek ilişkilerin güçlendirilmesine yönelik sosyal ve kültürel proje ve çalışmalarını uygulamak.

ğ) Görev alanıyla ilgili olarak uluslararası iş birliğine ilişkin çalışmalarda yer almak ve koordinasyonu sağlamak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleriyle ortaklaşa projeler yürütmek.

h) İş birliğinde bulunulması hedeflenen ÷lkelerin yanı sıra, özellikle tarihi, coğrafi, sosyal ve kültürel bağlarımızın bulunduğu ÷lkelere, ilgili ÷lkenin kalkınmışlık düzeyine bakılmaksızın, teknik katkı ve destekte bulunmak ve ortak projelere açık olan tüm ÷lkelerden gelecek talepleri değerlendirmek.

ı) Başkanlığın faaliyetleri kapsamında programa alınacak ÷lke ve topluluklara yönelik iş birliği ve yardım projeleri hakkında Bakanlığa bilgi vermek.

i) Mevzuatla Başkanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak”
www.tika.gov.tr .

TİKA'nın bölgeden bölgeye faaliyetleri ve yardımları değişiklik gösterse de temelde şu alanlarda faaliyet göstermektedir:

- Sosyal Altyapılar ve Hizmetlerin Geliştirilmesi (Eğitim, Sağlık, İdari ve Sivil Altyapılar)

- Ekonomik Altyapılar ve Hizmetlerin Geliştirilmesi
- Çoklu/Çakışan Sektörlerde Altyapıların Geliştirilmesi (Genel Çevre Koruma, çoklu sektörlerin geliştirilmesi)
- Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi (TİKA, 2017: s. 39).

TİKA çeşitli yardımlarla uluslararası çevrede Türkiye'nin daha fazla rol almasını sağlamıştır. Türkiye'nin dış yardımların koordinasyon sorumluluğunu taşıyan uluslararası kuruluşu olan TİKA, Türk dış politikasında çok önemli bir yere sahiptir (Kardaş ve Erdağ, 2012: s. 170).

Kamu diplomasisini açıkça savunmaktan ve faaliyetlerini açıklamaktan kaçınan TİKA, 1992 yılından bu yana yardım projeleriyle kültürel diyalogu mümkün kılan Türk kamu diplomasisinin öncüsü olmuştur. TİKA faaliyetleri Türkiye'yi tarihi Osmanlı şehirlerinin bazılarıyla yeniden bağlantı kurma ve Türkiye'yi Afrika, Asya ve son zamanlarda da Latin Amerika'nın kalkınma yardımında önemli bir aktör olarak nitelendirme konusunda ön plana çıkmıştır (Sancar, 2015: s. 22). Özellikle TİKA'nın sosyal ve kültürel projeler alanında faaliyet gösterdiği ülkelerle daha fazla yakınlaşan Türkiye, ulus-devlet kurma sürecinde ulus kavramının ve tarih bilincinin algılanmasını sağlayarak ayrıca Türkiye'nin önemli tarihi eserlerinin yeniden gün yüzüne çıkmasına da katkıda bulunmuştur (Kardaş ve Erdağ, 2012: s. 174).

2.1.6. Yunus Emre Enstitüsü (YEE)

Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin uluslararası çevrede tanınmasını sağlamak ve itibarını artırarak Türkiye'ye dost insan sayısını artırmayı hedefleyen bir kuruluştur (www.yee.org.tr). 5 Mayıs 2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulan ve bir kamu vakfı olan Yunus Emre Enstitüsü, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak, diğer ülkelerle kültürel alışverişte bulunup dostluğu geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Faaliyetlerine 2009 yılında başlayan Yunus Emre Enstitüsü'nün bugün yurt dışında faaliyette olan 58 kültür merkezi bulunmaktadır. Kültür merkezlerinde hem Türkçe dil eğitimi hem de Türkoloji bölümleri ve diğer eğitim kurumlarıyla iş

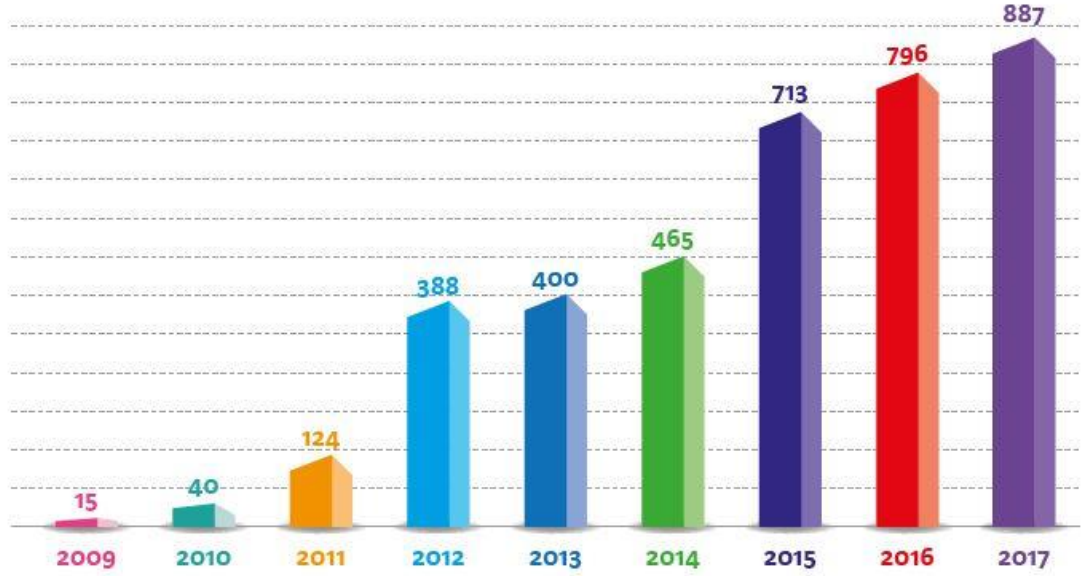
birlikleri yapılmakta; bunun dışında da tanıtım amaçlı birçok ulusal veya uluslararası etkinlikler düzenlenmektedir (www.yee.org.tr).

Yunus Emre Enstitüsü amaçlarından da anlaşılacağı üzere kültürel diplomasi aracı olarak konumlanmıştır. Kültürel diplomasi uluslararası kültürel iletişim ve etkileşimi desteklediği gibi Yunus Emre Enstitüsü'nün de temel işlevidir. Türkiye'nin kültürel diplomasi aktörü olan Yunus Emre Enstitüsü, dil eğitimi gibi eğitim faaliyetleri ve kültürel etkinliklerle faaliyetlerini iki alanda gerçekleştirmektedir. Bu sayede Yunus Emre Enstitüsü, yurt dışındaki kültür merkezleriyle hem Türkçe eğitimi sağlamakta hem de kültür ve sanat etkinlikleriyle kültürel diplomasi uygulamaktadır (Ekşi, 2015: s. 353).

Yunus Emre Enstitüsü'nün çalışma alanları şu şekildedir:

- Türkçe Öğretimi: Yabancılar için Türkçe kurslar, uzaktan Türkçe öğretimi projesi, Türkçe Yeterlilik Sınavı, Türkçe Yaz Okulu vb.
- Kültür Sanat Çalışmaları: Dünya kültür mirasını koruma ve tanıtma, sanat etkinlikleri, dünya üzerindeki sanatçılara destek vermek.
- Bilim ve Akademi Çalışmaları: Dünya üniversitelerinde Türkoloji çalışmaları, bilimsel içerikli eğitim programları, Türkiye'nin bilimsel ve akademik birikimini tanıtmak ve iş birlikleri oluşturmak.
- Kültürel Diplomasi Çalışmaları: kültürel diplomasi konusunda teorik çalışmalar yapmak üzere Kültürel Diplomasi Akademisi kurulmuştur (Yunus Emre Enstitüsü, 2017: s. 12).

Tablo 3. Yunus Emre Enstitüsü'nün Yıllara Göre Faaliyet Sayıları

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü (2017: s.22) Faaliyet Raporu

Yukardaki tabloda Yunus Emre Enstitüsü'nün kurulduğu yıl olan 2009'dan 2017 yılında kadar yurt dışında uyguladığı faaliyet sayıları bulunmaktadır. Bunun dışında Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde düzenlenen Türkçe Dil Kursları programında 2017 yılında toplam 12.323 kursiyer Türkçe dil eğitimi görmüştür (Yunus Emre Enstitüsü, 2017: s. 85).

Türkçe kurslarıyla Türkçe'yi dünya dili haline getirmeyi amaçlayan Yunus Emre Enstitüsü, kültür sanat faaliyetleriyle de Türk kültürünü ve tarihini dünyaya tanıtarak, Türkiye'nin zengin tarihi ve kültürünü göstererek uluslararası arenada büyük devlet imajını yaymaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin istenilen imajı yaratılarak Yunus Emre Enstitüsü'nün bir marka haline getirilmesi hedeflenmektedir (Ekşi, 2015: s. 362).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TİKA VE YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN KOSOVA'DAKİ KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ

3.1. KOSOVA'NIN GENEL YAPISI VE KISA TARİHİ

Balkan yarımadasının merkezinde bulunan Kosova; Sırbistan, Karadağ, Makedonya ve Arnavutluk'a sınırı olup Ege ile Adriyatik Denizine yakınlığıyla özel öneme sahip bir ülkedir (Taşdemir ve Yürür, 1999: s. 135). 10.887 kilometre karelik yüz ölçümü ve 2.126.708 nüfusu ile küçük bir ülke olmasına rağmen yüzde 92'sini Arnavutlar teşkil etmek üzere Sırlar, Boşnaklar, Türkler gibi içinde birçok etnik unsur barındırmaktadır (Emin, 2014: s. 13). Sıradağlarla çevrili olan Kosova; Dukagjin Ovası ve Kosova Ovası olmak üzere iki bölgeden oluşmaktadır. İki bölgenin de isimleri siyasi açıdan sürtüşme yaratmıştır. Sırlar tarafından 'Metohija' olarak adlandırılan Kosova'nın batı yarısı Kosova Arnavutları tarafından 'Rrafshi Dukagjinit' olarak adlandırılmaktadır. Metohija Yunanca bir kelime olan "metokhia'dan gelmekte olup Dukagjin kelimesi ise Ortaçağda hüküm sürmüş bir Arnavut Hanedanı'nın adıdır. Tito dönemi boyunca Kosova ve Metohija olarak adlandırılan bu bölgeler bazen de kısaltılarak 'Kosmet' olarak anılmıştır (Demirel, 2016: s. 90).

Kosova'nın en eski yerlileri İlirler, Dardanlar ve Yunanlar olarak bilinmektedir. Roma ve Bizans İmparatorluklarının hedefi olan Kosova XII. yüzyıla kadar Bizans İmparatorluğu ile sınır bölgesi oluşturmuş ve XII. yüzyılın sonlarına doğru Orta Çağ Sırp Çarlığı'nın himayesi altına geçmiştir (Demirel, 2016: s. 91). Kosova Savaşı ile Osmanlı İmparatorluğu tarafından 1389 yılında fethedilerek Sırların elinden alınmıştır.

Kosova Savaşı sonrası 523 yıl boyunca Osmanlı İmparatorluğu altında bulunan Kosova Balkan Savaşları sonucu 1912 yılında tekrar Sırp yönetimine geçmiştir (Levent, 2013: s. 857). Kosova'nın Osmanlı himayesinde bulunduğu dönemlerde Osmanlı'nın Türkleri ve Arnavutları bu bölgeye iskân etmesiyle Kosova'da nüfus çoğunluğu Arnavutlara geçmiştir (Taşdemir ve Yürür, 1999: s. 135). Birinci Dünya Savaşı sonrası Yugoslavya'nın oluşum sürecinin başlaması özellikle de Tito'nun ölümünden sonra Kosova Sorunu da yavaş yavaş patlak vermeye başlamıştır.

Arnavutların yoğun olarak yaşadığı Kosova, 1944 yılından sonra Tito döneminde eski Yugoslavya'nın özerk bölgesi haline gelmiştir. 1960 yılından itibaren Arnavutlar kendilerine Cumhuriyet statüsü verilmesi için talep oluştursa da 1974 Anayasasıyla Kosova'ya ve Voyvodina'ya genişletilmiş özerklik verilmiştir ve bu durum 90'lı yıllara kadar devam etmiştir (Emin, 2014: s. 17).

Sırbistan, Karadağ, Makedonya, Hırvatistan, Bosna Hersek ve Slovenya gibi Federe Cumhuriyetler ile Kosova ve Voyvodina özerk bölgelerinden oluşan Yugoslavya Sosyalist ve Federe Cumhuriyeti, Tito'nun ölümü ile yerine Miloseviç'in geçmesiyle zayıflamaya başlamış, milliyetçiliğin artmasıyla iç huzursuzluk patlak vermiş ve yavaş yavaş dağılma süreci başlamıştır.

Miloseviç dönemiyle birlikte 1989 yılında Kosova'nın özerkliği kaldırılarak Sırp yönetimine verilmesiyle Kosova Sorunu yeni bir hal alarak iç savaşların Kosova'ya sıçramasına neden olmuştur. Arnavutlar hükümetin tavrı karşısında "sivil itaatsizlik" politikasını benimseyerek Sırp kurumlarına karşı aynı kurumları oluşturmaya başlamışlardır. Arnavutların lideri İbrahim Rugova liderliğinde 1991 yılında Kosova kendi parlamentosunu oluşturmuş hatta referanduma giderek bağımsızlığı yönünde halkın yüzde 99 oyunu kazanmıştır fakat Sırp yönetimi bu referandumu yasadışı ilan etmiş ve Kosova'ya baskılarını artırmaya devam etmiştir (Çelik, 2013: s. 49).

Slovenya, Hırvatistan, Makedonya ve Bosna Hersek'in Yugoslavya'dan ayrılmasından sonra Bosna'da başlayan ve üç yıl devam eden savaşla Bosna'da etnik temizlik başlatan Sırp'lar, Kosova'da da baskılar uygulamaya başlamıştır. Problemleri her zaman barışçıl yollarla çözüme taraftarı olan Rugova'nın barışçı mücadelesi sonuç vermeyince Arnavutlar tarafından Kosova Kurtuluş Ordusu (UÇK) oluşturulmuştur.

1996 yılından beri varlığı bilinen UÇK, Kosova sorununa dünyanın sessiz kaldığını, Dayton Anlaşmasında¹ bile çözüm üretilmediğini bu sebeple de silahlı mücadele yolunu seçtiklerini ifade etmişlerdir. Bu ifade nedeniyle Miloseviç Arnavutların barışçıl yolla hareket etmediklerini savunabilmiştir (Taşdemir ve Yürür, 1999: s. 146).

UÇK, sıcak çatışmaların yaşandığı 1998-99 yılları arasında uluslararası toplumla iş birliği içerisine girmeyi başarabilmiştir. Bununla birlikte 24 Mart 1999 yılında NATO “Müttefik Güç Harekâtı” adıyla Belgrad ve Kosova’daki Sırp askeri merkezlerini bombalamaya başlamıştır. 10 Haziran 1999 tarihine kadar süren hava operasyonu sonunda Sırp askerler çekilmeyi kabul etmiştir. “Kosovo Force” isimli NATO kara ordusu Kosova’ya girmiş ve operasyon sona ermiştir. 12 Haziran 1999 tarihinde NATO birliklerinin Kosova’ya girmesiyle çatışmalar sona ermiştir (Emin, 2014: s. 18).

Davutoğlu, NATO’nun Kosova müdahalesinin sadece savaşı durdurmakla sınırlı olmadığını savunmaktadır. Ona göre NATO bu müdahaleyle Orta ve Doğu Avrupa’nın yeni stratejik dengelerinin merkezinde olup, Miloseviç’in askeri ve stratejik gücünü denetim altına almıştır. Bunun bir diğer nedeni de Yugoslavya’nın Soğuk Savaş döneminde Avrupa’nın üçüncü büyük askeri gücü olmasıdır (2010: s. 299).

Kosova, savaşın sona ermesine rağmen NATO ve BM’nin himayesine geçmiş ancak Sırbistan’ın bir parçası olarak kalmıştır. Kosova’ya statü kazandırılması için çalışmalar ise 2006 yılında başlamıştır. BM’nin Kosova temsilcisi Martti Ahtisaari 2007 yılında Kosova’ya uluslararası toplumun gözetimi altında bağımsızlık verilmesini öngördüklerini açıklasa da bu karar BM Güvenlik Konseyi toplantısında reddedilmiştir. ABD başkanı George Bush’un Kosova’nın bağımsızlığını desteklemesinden güç alan Kosova Meclisi tek taraflı bağımsızlık ilan etme kararı olarak 17 Şubat 2008 tarihinde Kosova Cumhuriyeti’nin kurulduğunu ilan etmiştir (www.tasam.org).

¹ 1991 ve 1995 yılları arasında süren Bosna Hersek ve Hırvatistan savaşlarını bitiren anlaşmadır.

Bağımsızlığın ilanından itibaren günümüze kadar Kosova toplam 116 devlet tarafından tanınmıştır. İlk tanıyan devletler de Afganistan, Arnavutluk, Türkiye ve ABD olmuştur (www.kosovothanksyou.com).

Kosova'nın bağımsızlık ilanından sonra kendi parlamentosunu da kurmuştur. 120 milletvekilinden oluşan Kosova Meclisi halk tarafından seçilmektedir ve sandalyenin 20'si azınlıklara ayrılmaktadır. Bu bağlamda parlamentoda azınlık statüsünde 10 Sırp, 4 Rom, Aşkali ve Mısırlı, 3 Boşnak ve Karadağlı, Hırvat ve Macar, 2 Türk ve 1 Goralı milletvekili görev yapmaktadır (Emin, 2014: s. 21). Öyle ki ülkenin bayrağı da mavi fon üzerinde 6 beyaz renkte yıldız ve sarı renkteki Kosova haritasından oluşmaktadır. Bayrağında bulunan 6 yıldız da Kosova'da yaşayan etnik grupları temsil etmektedir.

Kosova'nın yaşadığı savaş ve gerilimler 8 binden fazlası Arnavut olmakla birlikte 10 binin üzerinde Kosovalının ölümüne ve 1 milyon Kosovalının evlerini terk etmesine neden olmuştur. Her ne kadar bağımsızlığını ilan etmiş olsa da Sırbistan tarafından hala tanınmayan Kosova, Sırbistan'ın destekçisi Rusya'nın engellemeleriyle hala BM ve INTERPOL gibi üyelikleri kazanamamıştır (www.cnnturk.com).

Balkanlarda uzun zamandan beri süren gerginlikler ve Kosova'nın da içinde bulunduğu savaşlar Kosova'nın ekonomik anlamda gelişmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Bağımsızlık sürecinden itibaren yapılanma sürecine giren Kosova, gelirlerinin yüzde 40'ını diasporasından sağlamıştır. Uluslararası yardım kuruluşları tarafından yapılan yardımlar ve küçük çaplı ticari faaliyetlerle halk yaşamını sürdürmeye çalışmıştır. Yurt dışındaki Kosovalıların ailelerine gönderdikleri paralar ise Kosova ekonomisinin yüzde 15'ine denk gelmektedir. Kosova'nın diğer büyük ticari ortakları ise Almanya, Makedonya, Sırbistan, İtalya, Türkiye, Çin ve İsviçre'dir (www.insamer.com).

3.2. TÜRKİYE-KOSOVA İLİŞKİLERİ

Türkiye sadece Kosova'ya değil, Balkanlardaki ülkelerin hemen hemen hepsine kültürel ve tarihi bağlarla bağlıdır. Kosova'nın da Osmanlı himayesi altında kalması, bugün Türkiye ile ilişkilerinde önemli rol oynamaktadır. Özellikle Kosova'nın etnik gruplarından birini Türklerin oluşturması bu iki ülkenin ilişkilerini daha önemli kılmıştır.

Her ne kadar Yugoslavya bütünlüğünün korunması taraftarı olan Türkiye, zamanla oluşan gerginlikler, Sırp'ların Bosna ve Kosova'ya olan tavrı ve etnik temizlik uygulamaları nedeniyle tavrını değiştirmiş ve savaş boyunca Kosova'nın yanında yer almıştır. Öyle ki NATO'nun 1999 yılındaki müdahalesini desteklemenin yanında aktif olarak da sürece katılım göstermiştir (Coşkun, 2010: s. 65). Ateşkes sonrasında ise KFOR kapsamında 1000 askerini Kosova'nın Prizren, Mamuşa ve Dragaş bölgelerinde bulundurmıştır (Aksu, 2010: s. 59). Savaş döneminden sonra da Türkiye Kosova yanlısı bir tavır sergilemiş ve bağımsızlığını ilk tanıyan ülkeler arasına girmiştir. 1999 yılında Priştine'de eşgüdüm bürosunu bağımsızlığın ilanından sonra büyükelçilik düzeyine getirmiş, 2015 yılında ise Kosova Türk toplumunun en yoğun olarak yaşadığı Prizren şehrinde Başkonsolosluk açmıştır (www.insamer.com).

Türkiye'nin bu tutumu Kosovalı Türklerin durumunu da etkilemiştir. Bağımsızlık sürecine destek veren Türkiye, Kosova siyasi eliti nazarında itibarını artırmasının yanında Kosovalı Türklerin ülkedeki varlığının da güçlenmesine katkı sağlamıştır. 2000'li yıllardan itibaren ise Türkiye çeşitli kurumlarıyla desteklerini artırmıştır. Bu kurumlarla Türkiye'nin yumuşak güç unsurları olarak hem Türkleri hem de Arnavutları kapsayacak şekilde faaliyetler uygulanmaktadır (Emin, 2014: s. 40).

Tarihsel ve akraba bağları temeli düzeyinde ilerleyen Türkiye-Kosova ilişkileri hem Kosova için hem de Türkiye için önem taşımaktadır. Kosova'da 2011 yılında yapılan resmi nüfus sayımlarına göre Türkler nüfusun yüzde 1,08'ini oluşturmaktadır. Toplam sayısı 18 bin 738 olan Türklerin çoğunluğu Prizren şehrinde yaşamaktadır. Türk toplumunun yaşadığı belediyelerde Türkçe dili resmi dil olarak

kullanabilmektedir. Bugün Kosova Türk toplumu 1 Bakan ve 2 milletvekili ile Kosova parlamentosunda temsil edilmektedir. Bu temsilcilerden Kosova Demokratik Türk Partisi (KDTP) Genel Başkanı Mahir Yağcılar Kamu Yönetimi Bakanı olarak, Müffera Şinik ve Fikrim Damka da milletvekili olarak görev yapmaktadırlar (www.mfa.gov.tr).

Türkiye ve Kosova arasındaki ticari ilişkilere bakıldığında yaklaşık 500 şirketin Kosova'da faaliyete olduğu ve Türk yatırımlarının 340 milyon Euro değerinde olduğu söylenmektedir. 2007 ve 2013 yılları içerisindeki yatırımlarda Almanya ve İngiltere'den sonra üçüncü sırada yer alan Türkiye 2012-2013 yıllarında birinci sırada yer almıştır (www.mfa.gov.tr).

Türkiye Balkan ülkelerine her zaman dostça ve barışçıl yaklaşımlar sergilemiştir. Gerek savaş durumunda gerekse barış durumunda Türkiye'nin tavrı hem Kosova'da hem de tüm Balkanlarda aynı hassasiyette olmuştur. Dış politikada özellikle de kamu diplomasisindeki gelişmelerle birlikte Türkiye'nin Kosova'ya desteği de değişiklik göstermiştir. Öyle ki Türkiye Kosova'daki yardımlarını, askeri yardımının yanında TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlarla sürdürmektedir. Kosova'nın ekonomik ve sosyal altyapılarındaki gelişmelerine, sağlık ve eğitim alanındaki eksikliklerine doğrudan yardım yapan en önemli kuruluşlardan biri olan TİKA sayesinde Türkiye hem Kosova'nın hala yanında olmakta hem de kendi uluslararası çevresini yaratabilmekte, TİKA eliyle itibarını ve saygınlığını kazanmakta, istediği imajı elde edebilmektedir. Türkiye'nin bir diğer kültürel diplomasi aracı olan Yunus Emre Enstitüsü ise Kosova'daki kültürel etkinliklerle, düzenlediği kurslarla ve özellikle de Türkçe dil eğitimiyle hem Türkiye'nin tanıtımını yapmakta hem de kültür ve sanat alanında Kosova'nın yararına faaliyetler gerçekleştirmektedir.

3.3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Günümüz dünyasında devletler de yabancı devletlerin halkına karşı markalar gibi itibar, sadakat ve olumlu imaj elde etmek istemektedir. Bunu da diplomasinin iletişim boyutlu hali olan kamu diplomasiyi kullanarak gerçekleştirmeye

çalışmaktadırlar. Devletler diğer yabancı devletlerin halkını etkilemek amacıyla kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları gibi kamu diplomasisinin aktörlerinden yararlanmaktadırlar. Tüm bu uygulamalarını da iletişim faaliyetleri başlığı altında yapmaktadırlar.

Buna göre araştırmanın amacı halkla ilişkiler perspektifinden kamu diplomasisini değerlendirerek, Türkiye'nin TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü üzerinden Kosova'ya uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerini Peisert'in Kültürel İletişim Modelleri ile Gruning ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine göre analiz etmektir. Bu araştırmayla birlikte TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova'da uyguladıkları faaliyetlerin iletişim modellerine göre incelenmesi ve iletişim boyutunun saptanması amaçlanmaktadır.

3.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Araştırma Türkiye'nin Kosova'ya TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü üzerinden uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerini kapsamaktadır. Buna göre araştırmada TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün resmi internet sitelerinde "Kosova" anahtar sözcüğüyle aranan haberler doğrultusunda Kosova ile ilgili çıkan faaliyet haberleri araştırılmıştır.

Araştırmada faaliyetlerin inceleneceği yılların belirlenmesinde TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün faaliyetlerini resmi internet siteleri üzerinden kamuoyuyla paylaşmaya başladığı yıllar baz alınmıştır. Buna göre TİKA'nın Kosova ile ilgili faaliyetlerini yayınladığı 2012 yılından 2018 yılına kadar, Yunus Emre Enstitüsü'nün de Kosova ile ilgili faaliyetlerini yayınladığı 2014 yılından araştırmanın bitirildiği 2018 yılına kadar olan süre araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

3.5. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu çalışmanın evreni Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Kosova’da uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin tümüdür. Fakat Türkiye’nin Kosova’daki kamu diplomasisi faaliyetlerinin belirlenmesine araştırmamızın örneklemeine dâhil olan TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü’nün belirlenmesinde bu iki kuruluşun Kosova’da somut bir şekilde var olmaları ve faaliyetlerine Kosova’da kuruluşlarından günümüze halen devam ettirmeleri olmuştur. Araştırmanın örneklemini oluşturan TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü’nün resmi internet sitelerinde “Kosova” anahtar sözcüğüyle yapılan aramalar sonucu listelenen 2012-2018 ve 2014-2018 yılları arasındaki faaliyet haberleri içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

3.6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Türkiye’nin Kosova’ya uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin halkla ilişkiler perspektifinden araştırılmasına yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada İçerik Analizi Yöntemi kullanılmıştır.

İçerik analizi; “belli bir metnin, kitabın, belgenin, belli özelliklerini sayısallaştırarak belirleme amacı ile yapılan bir taramadır” (Karasar, 1998: s. 184). Bu yöntem, metindeki öğelerden hareketle değerlendirme, yorumlama ve çıkarsama yapma imkânı vermektedir (Bilgin, 2006: s. 11). Barelson’ın belirttiği gibi nesnel, sistematik ve nicel bilgiye ulaşmayı sağlayan (1952) bu yöntemle analiz edilen dokümanlar ayrıntılı olarak ele alınmakta, tarafsız bir şekilde taranmakta ve yorumlanmaktadır (Daşdemir, 2016: s. 102). Buna göre içerik analizi birçok araştırma sorusuna yanıt aramak için kullanılan araştırma aracı olup temelinde sistematik ve tarafsız olması gerektiği yatmaktadır (Koçak ve Arun, 2006: s. 22).

3.7. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

3.7.1. TİKA'nın Kosova'daki Kamu Diplomasisi Faaliyetleri

TİKA'nın Kosova'daki faaliyet alanları eğitim, sağlık, ekonomik kalkınma, kültürel etkinlikler, idari ve sivil altyapılar ile restorasyon olmak üzere toplam 6 ana başlıkta toplanmıştır. TİKA'nın resmi internet sitesinde "Kosova" anahtar sözcüğüyle aranan faaliyet haberlerinden elde edilen toplam 141 adet faaliyete ilişkin veri tabloları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4. TİKA'nın Kosova Faaliyetlerinin Analiz Edildikleri Yıllara Göre Sayı Ve Oranları

FAALİYET ALANLARI	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
EĞİTİM	2	11,8	3	17,6	4	21,1	6	20,7	8	42,1	4	18,2	7	38,9	34	24,1
SAĞLIK	1	5,9	2	11,8	5	26,3	3	10,3	3	15,8	3	13,6	1	5,6	18	12,8
EKONOMİK KALKINMA	4	23,5	1	5,9	1	5,3	6	20,7	3	15,8	7	31,8	5	27,8	27	19,1
KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	4	23,5	4	23,5	3	15,8	6	20,7	4	21,1	3	13,6	2	11,1	26	18,4
İDARİ VE SİVİL ALTYAPILAR	3	17,6	6	35,3	3	15,8	5	17,2	0	-	5	22,7	2	11,1	24	17
RESTORASYON	3	17,6	1	5,9	3	15,8	3	10,3	1	5,3	0	-	1	5,6	12	8,5
TOPLAM	17	100	17	100	19	100	29	100	19	100	22	100	18	100	141	100

2012 yılından 2018 yılına kadar yapılan 141 faaliyetin 17'si 2012 yılında, 17'si 2013 yılında, 19'u 2014, 29'u 2015, 19'u 2016, 22'si 2017 ve 18'i de 2018 yılında gerçekleşmiştir. Faaliyetlerin çoğunluğu yüzde 24,1 ile eğitim alanında

gerçekleşmiştir. Bu faaliyet alanlarını sırasıyla yüzde 19,1 ile ekonomik kalkınma, yüzde 18,4 ile kültürel etkinlikler, yüzde 17 ile idari ve sivil altyapı, yüzde 12,8 ile sağlık ve yüzde 8,5 ile restorasyon alanları oluşturmaktadır. Yıllar bazında bakıldığında ise 2012 yılında en fazla faaliyetler ekonomik kalkınma ve kültürel etkinlikler alanlarında uygulanırken (yüzde 23,5), 2013 yılında idari ve sivil alt yapılar (yüzde 35,3), 2014 yılında sağlık alanında (yüzde 26,3), 2015 yılında eğitim, ekonomik kalkınma ve kültürler etkinlikler (yüzde 20,7), 2016 yılında eğitim alanında (yüzde 42,1), 2017 yılında ekonomik kalkınma alanında (yüzde 31,8) ve 2018 yılında da eğitim alanında (yüzde 38,9) görülmüştür.

Tablo 5. Peisert’in Kültürel İletişim Modelleri ile Gruning ve Hunt’ın Halkla İlişkiler Modellerine Göre TİKA’nın Faaliyet Alanlarına ve Yıllara Göre Kosova Faaliyet Sayıları

Modeller	Faaliyet Alanları	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
BASIN AJANSI-TANITIM/ KÜLTÜRÜN TEK YÖNLÜ TRANSFERİ MODELİ	Eğitim	-	-	-	-	-	-	1	3,4	-	-	-	-	-	-	1	0,7
	Sağlık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekonomik Kalkınma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kültürel Etkinlikler	-	-	-	-	-	-	1	3,4	-	-	3	13,6	-	-	4	2,8
	İdari Ve Sivil Altyapı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Restorasyon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KAMUSAL ENFORMASYON/ ÖZ TASVİR MODELİ	Eğitim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sağlık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekonomik Kalkınma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kültürel Etkinlikler	-	-	-	-	2	10,5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1,4
	İdari Ve Sivil Altyapı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Restorasyon	-	-	-	-	-	-	1	3,4	1	5,3	-	-	-	-	2	1,4

İKİ YÖNLÜ ASİMETRİK/ ENFORMASYON MODELİ	Eğitim	1	5,9	3	17,6	3	15,8	3	10,3	7	36,8	3	13,6	6	33,3	26	18,4
	Sağlık	1	5,9	-	-	2	10,5	-	-	2	10,5	3	13,6	1	5,6	9	6,4
	Ekonomik Kalkınma	2	11,8	-	-	-	-	6	20,7	3	15,8	7	31,8	5	27,8	23	16,3
	Kültürel Etkinlikler	4	23,5	2	11,8	1	5,3	2	6,9	1	5,3	-	-	-		10	7,1
	İdari Ve Sivil Altyapı	1	5,9	6	35,3	3	15,8	4	13,8	-	-	5	22,7	2	11,1	21	14,9
	Restorasyon	3	17,6	1	5,9	3	15,8	2	6,9	-	-	-	-	1	5,6	10	7,1
İKİ YÖNLÜ SİMETRİK/ DEĞİŞ TOKUŞ VE İŞ BİRLİĞİ MODELİ	Eğitim	1	5,9	-	-	1	5,3	2	6,9	1	5,3	1	4,5	1	5,6	7	5
	Sağlık	-	-	2	11,8	3	15,8	3	10,3	1	5,3	-	-	-	-	9	6,4
	Ekonomik Kalkınma	2	11,8	1	5,9	1	5,3	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2,8
	Kültürel Etkinlikler	-	-	2	11,8	-	-	3	10,3	3	15,8	-	-	2	11,1	10	7,1
	İdari Ve Sivil Altyapı	2	11,8	-	-	-	-	1	3,4	-	-	-	-	-	-	3	2,1
	Restorasyon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	TOPLAM	17	100	17	100	19	100	29	100	19	100	22	100	18	100	141	100

TİKA'nın faaliyetlerinin iletişim uygulamalarına Peisert'in Kültürel İletişim Modelleri ile Gruning ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine göre bakıldığında en fazla karşılaşılan model yüzde 66 ile iki yönlü asimetrik/enformasyon modelleri olmuştur. Yani, 141 faaliyetten 93'ü çift yönlü fakat dengesiz iletişimi olan, sonucunda sempati ve kabul oluşturan iki yönlü asimetrik/enformasyon modelleri olmuştur. En çok rastlanan ikinci model ise yüzde 27,7 ile iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modelleri olmuştur. Diğer modeller de sırasıyla yüzde 3,5 ile Basın Ajansı-Tanıtım/ kültürün tek yönlü transferi modeli ve yüzde 2,8 ile kamusal enformasyon/öz tasvir modeli olmuştur. Yıllar bazında bakıldığında ise 2012 yılındaki 17 adet faaliyetin 12'si iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre 5'i ise iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. 2013 yılında da durum aynıdır. 2013 yılındaki 17 haberin de 12'si iki yönlü

asimetrik/enformasyon modellerine göre diğer 5'i ise iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. Her iki yılda da diğer iki model olan basın ajansı tanıtım/kültürün tek yönlü transferi ve kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre uygulanmış faaliyete rastlanmamıştır. 2014 yılına gelindiğinde toplam 19 faaliyetten basın ajansı tanıtım/ kültürün tek yönlü transferi modellerinden hiçbir faaliyete rastlanmamıştır. Kamusal enformasyon/öz tasvir modellerinden 2 adet faaliyete, iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerinden 12 ve iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerinden de 5 adet faaliyete rastlanmıştır. 2015 yılındaki 29 faaliyetin 15'i iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre, 11'i, iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre, 2'si basın ajansı tanıtım/ kültürün tek yönlü transferi ve 1 âdeti de kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre uygulanmıştır. 2016 yılında toplamda faaliyet haberlerin 19'unun 13'ü iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre, 5'i iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre ve 1'i de kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre uygulanmış olup basın ajansı tanıtım/ kültürün tek yönlü transferi modellerine göre uygulanan faaliyetlere rastlanmamıştır. 2017 yılında toplam 22 faaliyetin 18'i iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre, 3'ü basın ajansı tanıtım/ kültürün tek yönlü transferi modellerine göre ve 1'i de iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. 2018 yılına gelindiğinde ise toplam 18 faaliyetin iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve de iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulandığı saptanmıştır. Buna göre faaliyetlerin 15'i iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve son 3 faaliyet de iki yönlü simetrik/ değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanmıştır.

Tablo 6. Tek Yönlü Modellere Göre Uygulanan TİKA'nın Kosova Faaliyetleri ²

	FAALİYETLER	FAALİYET ALANLARI
BASIN AJANSI - KÜLTÜR ÜN TEK YÖNLÜ TRANSFE Rİ MODELİ	Boşnak Gençlere Yönelik Düzenlenen Türkçe Kurslar	EĞİTİM
	Gönül Coğrafyası Kültür Buluşmaları Projesi	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

² TİKA resmi internet sitesinde 'Kosova' anahtar kelimesiyle aranan haberlerdeki faaliyetlerden oluşturulmuştur. Kaynak: TİKA. (2019). www.tika.gov.tr/tr/ara?s=kosova/10.01.2019.

	Uluslararası İzcilik Kampı'nda 15 Temmuz Şehitleri İçin Merasim Düzenlenmesi	
	Prizren Sinan Paşa Camii'nde 15 Temmuz Şehitleri İçin Dua ve Mevlit Okutulması	
	7. Etno Fest Gelenek Devam Ediyor Etkinliği – Yağlı Güreş Yarışmaları	
KAMUSAL ENFORMASYON - ÖZ TASVİR MODELİ	Dönemin Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler ve heyetinin Priştine Fatih Cami Çevre Düzenlemesinin Açılışına Katılımı	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	II. Uluslararası Rumeli Balkan Trakya Kültür Sanat ve Tanıtım Günleri'nde TİKA'nın Stant Açması	
	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın TİKA Tarafından Restore Edilen Mehmet Akif Ersoy Camisi'nin Açılış Törenine Canlı Bağlantı İle Katılımı	RESTORASYON VE ZİYARETLER
	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın TİKA Tarafından Restore Edilen Prizren Emin Paşa Camisi'nin Açılış Törenine Canlı Bağlantı İle Katılımı	

Gruning ve Hunt'ın ilk modeli olan basın ajansı ve tanıtım modelinde tek yönlü bir iletişim söz konusudur. Propaganda amaçlı kullanılan bu modelle Peisert'in kültürün tek yönlü transferi modeli birbirine benzemektedir. Her iki modelin de tek yönlü iletişime dayanması dengesiz ilişkilerin oluşumunu beraberinde getirmektedir. Bu modele göre TİKA'nın Kosova'da uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerine baktığımızda karşımıza Türkçe kursları gibi eğitim alanında ve de kültürel etkinlikler alanında faaliyetler çıkmaktadır.

Eğitim alanındaki faaliyetlere bakıldığında TİKA'nın Kosova'nın Jupa bölgesinde yaşayan Boşnak gençlere yönelik düzenlenen Türkçe kursları için gereken ihtiyaçların karşılanması, Türkçe kurslarının desteklenmesi örnek olarak gösterilebilmektedir. Kültürel alanındaki faaliyetlere bakıldığında ise Gönül Coğrafyası Kültür Buluşmaları Projesi karşımıza çıkmaktadır. Kültür buluşması projesi kapsamında TİKA tır tüm balkanları gezerek çeşitli etkinlikler sergilemektedir. Kosova'nın Prizren ve Mamuşa şehirlerinde etkinlikler

düzenlenerek ortak değerler temasında Türk kültüründen Hacivat Karagöz, semazen, meddah gibi gösteriler sunularak fasıl ekibi ile ilahiler okunup şerbet ve pamuk şeker ikramları yapılmaktadır. Bir diğer faaliyet Uluslararası İzcilik Kampında 15 Temmuz Şehitleri için düzenlenen merasimlerdir. TİKA tarafından desteklenen ve her yıl Balkan ülkelerinde gerçekleşen İzcilik Kampı'nda 2017 yılında 15 Temmuz Şehitleri için anma merasimi düzenlenmiştir. Kosova'dan da izcilerin yer aldığı bu kampta Kuran-ı Kerim ve şehitler için dua okunup etkinlikler gerçekleştirilmiştir. İzcilik kampı ile devletler ve toplumlar arasındaki kültürel ve sosyal dayanışma ile yardımlaşmanın ve değerlere bağlılığın önemi vurgulanarak Fetullahçı Terör Örgütü³ ile ilgili uyarılarda bulunulmuştur (www.tika.gov.tr).

Basın ajansı tanıtım ve kültürün tek yönlü transferi modellerine göre uygulanan bir diğer kültürel etkinlik yağlı güreş yarışmalarıdır. TİKA destekleriyle gerçekleşen etkinliklerle Kosova ve diğer Balkan ülkelerinden gelen yaklaşık 100 güreşçinin katılımıyla yağlı güreş sporu yaşatılmaya çalışılmış ve geleneksel kültürün tanıtımı ve devam ettirilmesi amaçlanmıştır (www.tika.gov.tr). Görüldüğü üzere TİKA'nın uyguladığı bu faaliyetlerde tek yönlü bir iletişim söz konusudur. Amaç istenileni geri bildirim almadan karşı tarafa yansıtmak, ikna etmektir. Öyle ki TİKA uyguladığı bu faaliyetlerle kendi kültürünü tek yönlü olarak dışarıya iletmeyi başarmıştır.

İkinci model olan kamusal enformasyon ve öz tasvir modelleri de tek yönlü iletişimi destekleyen modellerdir. Bu modellerde istenilen imajın sağlanabilmesi için tek yönlü iletişimden yararlanılır. TİKA'nın Kosova'da bu modellere göre uyguladığı faaliyetler kültürel etkinlikler ile restorasyon kapsamında gerçekleştirilen ziyaretler alanlarında görülmektedir.

Kültürel etkinlikler kapsamında 2014 yılında çeşitli temaslarda bulunabilmek ve açılışlara katılmak amacıyla Kosova'ya gelen dönemin Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler ve heyeti örnek gösterilebilir. Hem TİKA'nın restore ettiği Osmanlı eserlerinin açılışına katılan hem de Kosovalı Türklerin milli günü kapsamında 23 Nisan'daki törenlere katılmak üzere Kosova'ya gelen heyet TİKA aracılığıyla birçok Osmanlı eserinin gelecek nesillere aktarılacağını, TİKA'nın

³ Fetullahçı Terör Örgütü, Gülen cemaatiyle ilişkilendirilen örgüttür. 15 Temmuz 2016 yılında Türkiye genelinde Türk Silahlı Kuvvetler (TSK) içindeki örgüte bağlı grup tarafından askeri darbe girişiminde bulunulmuştur.

restorasyon dışında eğitim, sağlık ve ekonomi anlamında da Kosova'ya her zaman desteklerde bulunacağını belirtmiştir. Konuşmalarında TİKA'nın Türkiye'nin yüz akı kurumlarından birisi olduğunu da vurgulayan Başbakan Yardımcısı, TİKA'nın yaptığı yardımların emperyalist düşünceyle yapılmadığını, gönülden yapıldığını belirtmiştir (www.tika.gov.tr).

Restorasyon ve ziyaretler alanındaki faaliyetlere bakıldığında ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çeşitli açılış törenlerine canlı bağlantı ile katılımı örnek gösterilebilir. Bu açılışlardan biri 2015 yılında TİKA tarafından restore edilen Mehmet Akif Ersoy Camii açılış törenidir. Diğer açılış töreni ise 2016 yılında gerçekleşen TİKA tarafından restore edilen Kosova Prizren Emin Paşa Camii açılışdır. Canlı bağlantı ile açılış törenine katılım sağlayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TİKA'nın çağdaş alperenler olduğundan ve her projesinin ayrı anlam ve öneme sahip olmasından bahsetmiştir (www.tika.gov.tr).

Bu iletişim modeline göre oluşturulan etkinliklerde tek yönlü bir iknadan söz edilmektedir. Tek taraflı sağlanan enformasyonlarla amaç istenilen imajın sağlanabilmesidir.

Tablo 7. İki Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan TİKA Faaliyetleri ⁴

	FAALİYETLER	FAALİYET ALANLARI
İKİ YÖNLÜ ASİMETRİK – ENFORMASYON MODELİ	Eğitim Kurumlarına Yapılan Onarım ve Donanımlar	EĞİTİM
	Özel Eğitim Gerektiren Öğrencilere Destek Sağlanması	
	Sağlık Kurumlarına Yapılan Onarım ve Donanımlar	SAĞLIK
	Sağlık Personeli Eğitimi Projeleri	
	Tarım Ve Hayvancılıkla İlgili Projelere Destek Sağlanması	EKONOMİK KALKINMA
	Yerli Üreticiye Destek Projeleri	
	Kadın İstihdamına Destek Projeleri	
	Yerel Festivallere Destek Sağlanması	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Kültürel Konferanslar	
	Ebru-Ahşap-Takı Kursları	
	Kosova'lı Öğrencilere Tarihi ve Kültürel Gezi Programı Düzenleme	

⁴ TİKA resmi internet sitesinde 'Kosova' anahtar kelimesiyle aranan haberlerdeki faaliyetlerden oluşturulmuştur. Kaynak: TİKA. (2019). www.tika.gov.tr/tr/ara?s=kosova/10.01.2019.

	Merkezi ve Yerel Yönetimlerin Fiziki ve Beşeri Kapasitesini Artırmaya Yönelik Eğitimler ve Ekipman Desteği	SİVİL VE İDARİ ALTYAPI
	STK'lara Yapılan Onarım ve Donanımlar	
	Kosova'daki Ecdat Yedigârı Eserlerin Restorasyonu	RESTORASYON
İKİ YÖNLÜ SİMETRİK – DEĞİŞ TOKUŞ VE İŞ BİRLİĞİ MODELİ	Türkiye ve Kosova Arasındaki Eğitim İşbirliklerine Destek Sağlanması	EĞİTİM
	Kosovalı Türk Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Projesi	
	TİKA Kosova Çalışanlarının Türkiye'de Asistan Eğitimi Programına Katılımının Sağlanması	
	Kosova'lı Sağlık Personellerinin Yurt dışında Konferanslara Katılımının Sağlanması	SAĞLIK
	Türkiye ve Kosova Arasındaki Ekonomik İşbirliklerinin Sağlanmasına Destek Verilmesi	EKONOMİK KALKINMA
	Türkiye'deki Kültürel Panel, Kongre ve Toplantılara Kosova'nın Katılımının Sağlanması	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Türkiye'deki Kültürel Şenlik ve Festivallere Kosova'nın Katılımının Sağlanması	
	TİKA'nın Kosova'da İftar Programı Düzenlemesi	
	Kosova'nın Merkezi ve Yerel Yönetimler ile Türkiye Arasındaki İşbirliklerinin Sağlanması	SİVİL VE İDARİ ALTYAPI

Geri bildirimini dikkate alan diğer iki modelden birincisi olan iki yönlü asimetric/enformasyon modellerinde, sempati oluşturmak ve taraflardan birinin davranış değişikliğine gitmesi esas alınarak geri bildirim olan çift yönlü fakat dengesiz iletişim söz konusudur. Bu modele göre uygulanan faaliyetler TİKA'nın Kosova'daki tüm faaliyet alanlarında görülmektedir.

Eğitim alanında uygulanan iki yönlü asimetric/enformasyon modellerine göre uygulanan faaliyetlere bakıldığında eğitim kurumlarına yapılan onarım ve donanımlar göze çarpmaktadır. Bunlardan biri 2012 yılında Prizren şehrindeki "Lef Nosi" Zihinsel Engelliler Okulu'na ek bina inşa edilmesi ve gereken ekipmanların sağlanmasıdır. Diğer faaliyetler ise 2013 yılında Suşitsa köyündeki Mehmet Akif İlköğretim Okulunda ana sınıfların donanımının sağlanması, Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümüne ait kütüphanenin donanım ve tefrişatının tamamlanması, amfi salonlarının onarımı, Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne ekipman desteği, Planjane'deki Boşnak Okuluna ısıtma sistemi desteği örnek verilebilir. Bunun dışında TİKA'nın özel eğitim gerektiren öğrencilere de destekleri bu modellere göre örneklendirilmektedir. 2016 yılında başkent Priştine'de zihinsel

engelli öğrencilerin eğitim gördüğü Perparimi Okulu'nda ülkenin ilk duyu algı odasının kurulması, otizimli çocuklara destek sağlanması TİKA tarafından gerçekleştirilmiştir (www.tika.gov.tr). Kosovalı öğrencilerin daha iyi şartlarda eğitim görmesi için birçok proje yapan TİKA, karşı tarafın davranışında istediği değişikliği sağlarken, kabul ve sempatisini kazanmayı amaçlamaktadır.

Sağlık alanındaki faaliyetlere bakıldığında ise yine sağlık kurumlarının onarım ve donanımları örnek gösterilmektedir. 2012 yılında ambulans hibesi, 2016 yılında Dr. Vezir Bajrami Ana Aile Hekimliği Merkezi'ne tıbbi cihaz ve malzeme sağlanması ve Araştırma Hastanesine yataklı yoğun bakım servisinin kurulması ve yeni cihazlarla donatılması gibi onarım ve donanımların yanında 2014 yılında sağlık bakanlığı personeline Türkiye'de eğitim verilmesi gibi eğitim projeleri göze çarpmaktadır (www.tika.gov.tr).

Ekonomik kalkınma alanındaki faaliyetlerde Kosovalı çiftçilere sebze ve meyve üretim eğitimi verilerek meyve fidanı yetiştirilmesi, Mamuşa köyündeki domates yetiştiriciliğine destek verilmesi, süt üreticilerine destek sağlanması gibi tarım ve hayvancılıkla ilgili projelere ve yerli üreticiye destek projeleri yanında kadın istihdamına destek amacıyla dikiş-nakış kursu gibi eğitimlerin ve teknik donanımların sağlanması öne çıkmaktadır.

Kültürel etkinliklerde bu modellere göre uygulanan faaliyetlere gelindiğinde Kosovalı sanatçılara verilen destekler, kültürel konferansların düzenlenmesi, tarihi ve kültürel geziler örnek gösterilebilir. 2012 yılında Kosova Türk Araştırmacılar Derneği Başkanı Raif Vırmiça'nın 3 ciltlik "Kosova'da Osmanlı Mimari Eserleri" kitabının TİKA'nın katkılarıyla basılması, Prizren'deki Doğru Yol Türk Kültür ve Sanat Derneği'nin 60. Kuruluş yıldönümü kutlamalarına ve Türkçe tiyatroya destek verilmesi, 2013 yılında Kosova'nın da katılımını sağlayarak 22. Hıdırellez Bahar Şenlikleri Festivali'ne destek verilmesi yerel sanatçılara ve yerel festivallere verilen destekler örnek gösterilebilir. 2014 yılında Prizren'de "Balkanlarda İrfani Geleneğin İhyasına Bir Katkı" başlıklı panel ve konserlerin düzenlenmesi gibi kültürel konferansların yanında 2013 yılında Kosovalı öğrencilere tarihi ve kültürel gezi programının düzenlenmesi de yine bu modele uygun kültürel etkinlikler alanında sayılabilir (www.tika.gov.tr).

Sivil ve idari altyapılar adına yapılan faaliyetler merkezi ve yerel yönetimlerin fiziki ve beşeri kapasitesini artırmaya yönelik eğitimler ve ekipman desteği ile sivil toplum kuruluşlarına yapılan onarım ve donanımlar başlığı altında toplanmaktadır. Bunlar, Priştine Adem Jashari Havaalanı polislerine verilen pasaport kontrolü eğitimi, polislere ve bürokratlara özel liderlik ve yöneticilik eğitimleri, deprem ve afet yönetimi eğitimi, savaş muhabirliği eğitimi olabileceği gibi, STK alanında da Kosovalı Genç İzciler Birliğine ofis donanımının sağlanması ve Kosova'nın da üyesi olduğu Batı Balkanlar Fonu'na donanım desteğinin sağlanması olmaktadır.

TİKA'nın Kosova'daki ecdat yadigarı eserlerin korunması ve restore edilmesi adına yaptığı tüm faaliyetler de iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre uygulanmıştır. 1389 yılında Kosova Savaşı'nda şehit düşen I. Murat Hüdavendigâr'ın defnedildiği Priştine'deki Sultan Murat Türbesinin onarımı, Prizren Sinan Paşa Camii'nin çevre düzenlemesinin yapılması, Prizren Emin Paşa Camii'nin restorasyonu, Priştine'deki tarihi Lokaç Çeşmesi'nin restorasyonu, Prizren Rüştüye Mektebi'nin restorasyonu örnek gösterilebilir.

Geri bildirim dikkate alan ve düzenli iletişimin olduğu iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanan faaliyetlerle dengeli ve diyaloga dayalı iletişim ve ilişkiler söz konusu olmuştur.

Eğitim alanında yapılan faaliyetler karşılıklı yapılan eğitim iş birlikleridir. Kosovalı öğrencilerin Türkiye'de mesleki eğitim ve girişimcilik eğitimi görmeleri, Elazığ'da düzenlenen VII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'na Kosovalı bilim insanlarının katılımının sağlanması, Kosova'daki Türk Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim projesinin uygulanması ve TİKA'nın Kosova ofisinde çalışan Kosovalı personellerinin Türkiye'de asistan eğitimi görmesi örnek olarak verilebilir (www.tika.gov.tr).

Sağlık alanındaki faaliyetler ise yine sağlık personelinin eğitiminin yurt dışındaki konferanslara katılımlarıyla sağlanmıştır. Eğitim ve sağlık alanındaki bu faaliyetlerin iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerindeki eğitim projelerinden ayrıştıran bu eğitimlerin yurt dışında sağlanarak diyaloga ve iş birliğine dayalı yapılması ve çift yönlü iletişimi dengeli bir biçimde sağlamasıdır.

Ekonomik kalkınma alanında ise “Güney Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkeleri Büyüyen Pazar İnisiyatifi” projesi örnek gösterilebilir. TİKA ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında gerçekleşen projeye Kosova ve ilgili ülkelerin ekonomik hayatına katkıda bulunulması adına iş birlikleri oluşturulmuştur. TİKA’nın bu modeli kullanarak uyguladığı diğer faaliyetler de ekonominin çeşitli alanlarında gelişmesi adına Kosova ve Türkiye arasındaki iş birlikleri için ikili görüşmelerin yapılması, eğitimlerin verilmesi örnek olarak gösterilebilir (www.tika.gov.tr).

Kültürel etkinlikler alanındaki faaliyetler yine Kosova’nın yurt dışında ikili ilişkilerini geliştirebildiği, paylaşımın ve dengeli ilişkilerin sağlanabildiği faaliyetlerdir. Bunlar İstanbul’da düzenlenen 6. Uluslararası Anadolu İnanç Önderleri Toplantısı, Romanya’da 3. Uluslararası Kültürel Çokseslilik Konferansı, Kosova’da Balkanlarda Bektaşilik ve Bektaşî Edebiyatı Uluslararası Sempozyumu, İrfan Ocakları Kültür Buluşmaları gibi TİKA’nın Kosova’nın da katılımını sağladığı kültürel panel, kongre ve toplantılar olmaktadır. Bunların yanında düzenlenen uluslararası şenlik ve festivallere Kosova’nın da TİKA yardımlarıyla katılımı, TİKA’nın Kosova’da iftar programı düzenlemesi örnek gösterilebilir.

Sivil ve idari altyapılar adına yapılan faaliyetler çerçevesinde Kosova’nın merkezi ve yerel yönetimler ile Türkiye arasındaki iş birliklerinin sağlanabilmesi adına yapılan projeler ele alınmaktadır. Bu faaliyetlere örnek olarak Kosova Yargı Enstitüsü’nün Türkiye’ye çalışma ziyareti gerçekleştirmesi, Türkiye’de bilim ve teknoloji panelleri gerçekleşen Liderlik Okulu’na Kosova’dan 78 kişinin katılımı verilebilir (www.tika.gov.tr).

3.7.2. Yunus Emre Enstitüsü’nün Kosova’daki Kamu Diplomasisi Faaliyetleri

Yunus Emre Enstitüsü’nün Kosova’daki faaliyet alanları bilimsel projeler, kültürel etkinlikler, kurslar ve Türkçe dil eğitimi olmak üzere dört ana başlıkta toplanmıştır. Yunus Emre Enstitüsü’nün resmi internet sitesinde “Kosova” anahtar

sözcüğüyle aranan faaliyet haberlerinde 2014-2018 yılları arasında toplam 135 faaliyete rastlanmıştır.

Tablo 8. Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetlerinin Analiz Edildikleri Yıllara Göre Sayı Ve Oranları

FAALİYET ALANLARI	2014		2015		2016		2017		2018		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
BİLİMSEL PROJELER	4	25,0	5	21,7	2	6,9	-	-	6	13,3	17	12,6
KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	10	62,5	17	73,9	16	55,2	14	63,6	34	75,6	91	67,4
KURSLAR	1	6,3	1	4,3	10	34,5	7	31,8	4	8,9	23	17,0
TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ	1	6,3	-	-	1	3,4	1	4,5	1	2,2	4	3,0
TOPLAM	16	100	23	100	29	100	22	100	45	100	135	100

2014-2018 yılları arasında yapılan faaliyetlere bakıldığında Tablo 9'da da görüldüğü üzere Yunus Emre Enstitüsü'nün gerçekleştirdiği faaliyetlerin büyük bir kısmı kültürel etkinlikler alanında görülmektedir. Kültürel etkinlikler toplam faaliyetlerin yüzde 67,4'lük dilimini oluştururken, kurslar yüzde 17'sini, bilimsel projeler yüzde 12,6'sını ve Türkçe dil eğitimi yüzde 3'ünü oluşturmaktadır. Yıllar bazında bakıldığında da faaliyetlerin çoğunluğunun 2018 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Toplam 135 faaliyetin 45'i 2018 yılında, 29'u 2016 yılında, 23'ü 2015, 22'si 2017 ve 16'sı 2014 yılında gerçekleştirilmiştir. Yine yıllar bazında bakıldığında en çok görülen faaliyetler kültürel etkinlikler alanındadır (2014 yılında yüzde 62,5; 2015 yılında yüzde 73,9; 2016 yılında yüzde 55,2; 2017 yılında yüzde 63,6 ve 2018 yılında yüzde 75,6). Kültürel etkinliklerden sonra en fazla görülen faaliyetler ise şöyledir: 2014 yılında yüzde 25'lik oranla bilimsel projeler, 2015 yılında yüzde 21,7'lik oranla yine bilimsel projeler, 2016 yılında yüzde 34,5'lik oranla kurslar, 2017 yılında yüzde 31,8'lik oranla yine kurslar ve 2018 yılında da yüzde 13,3'lük oranla bilimsel projeler alanındadır.

Tablo 9. Peisert'in Kültürel İletişim Modelleri İle Gruning Ve Hunt'ın Halkla İlişkiler Modellerine Göre Yunus Emre Enstitüsü'nün Faaliyet Alanlarına ve Yıllara Göre Kosova Faaliyet Sayıları

MODELLER	FAALİYET ALANLARI	2014		2015		2016		2017		2018		TOPLAM	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
BASIN AJANSI- TANITIM/ KÜLTÜRÜN TEK YÖNLÜ TRANSFERRİ MODELİ	BİLİMSEL PROJELER												
	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	2	12,5	2	8,7	4	13,8	1	4,5	3	6,7	12	8,9
	KURSLAR					6	20,7	3	13,6	3	6,7	12	8,9
	TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ	1	6,3			1	3,4	1	4,5	1	2,2	4	3
KAMUSAL ENFORMASYON/ ÖZ TASVİR MODELİ	BİLİMSEL PROJELER												
	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER			1	4,3			5	22,7	5	11,1	11	8,1
	KURSLAR												
	TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ												
İKİ YÖNLÜ ASİMETRİK/ ENFORMASYON MODELİ	BİLİMSEL PROJELER	2	12,5	2	8,7	1	3,4			6	13,3	11	8,1
	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	5	31,3	12	52,2	11	37,9	7	31,8	15	33,3	50	37
	KURSLAR			1	4,3	4	13,8	4	18,2	1	2,2	10	7,4
	TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ												
İKİ YÖNLÜ SİMETRİK/ DEĞİŞ TOKUŞ VE İŞ BİRLİĞİ MODELİ	BİLİMSEL PROJELER	2	12,5	3	13,0	1	3,4					6	4,4
	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER	3	18,8	2	8,7	1	3,4	1	4,5	11	24,4	18	13,3
	KURSLAR	1	6,3									1	0,7
	TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ												
TOPLAM		16	100	23	100	29	100	22	100	45	100	135	100

Yunus Emre Enstitüsü'nün etkinliklerine kültürel iletişim ve halkla ilişkiler modellerine göre bakıldığında karşımıza en fazla yüzde 52,5 oranıyla iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre yapılmış faaliyetler çıkmaktadır. Diğer modellere uygun yapılmış faaliyetler ise sırasıyla yüzde 20,8 ile basın ajansı

tanıtım/kültürün tek yönlü transferi modelleri, yüzde 18,4 ile iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modelleri ve yüzde 8,1 ile kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre yapılan etkinlikler olmuştur. Yıllar bazında bakıldığında 2014 yılındaki toplam 16 faaliyetin 3'ü basın ajansı tanıtım/kültürün tek yönlü transferi modellerine göre, 7'si iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine göre, 6'sı da iki yönlü simetrik/değiş tokuş iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. 2015 yılında yapılan toplam 23 faaliyetin 2'si basın ajansı tanıtım ve kültürün tek yönlü transferi modellerine, 1'i kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine, 15'i iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve 5'i de iki yönlü simetrik ve değiş tokuş iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. 2016 yılındaki 29 faaliyetin 11'i basın ajansı tanıtım/kültürün tek yönlü transferi modellerine, 16'sı iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve 2'si de iki yönlü simetrik değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre uygulanmıştır. 2017 yılındaki 22 adet faaliyetin 5'i basın ajansı tanıtım/kültürün tek yönlü transferi ve kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre, 11'i iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve 1'i de iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre şekillenmiştir. 2018 yılına gelindiğinde ise toplam 45 faaliyetin 7'si basın ajansı tanıtım/kültürün tek yönlü transferi modellerine göre, 5'i kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre, 22'si iki yönlü asimetrik/enformasyon modellerine ve 11'i de iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine uygun şekilde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 10. Tek Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetleri⁵

	FAALİYETLER	FAALİYET ALANLARI
BASIN AJANSI/ TANITIM - KÜLTÜRÜN TEK YÖNLÜ TRANSFERİ MODELİ	Türk Caz Haftası	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Çanakkale Zaferi'ni Anma Töreni	
	Türk Tiyatrosu Karagöz Gösterileri ve Atölye Çalışmaları	
	Balkan Kervanı Projesi – Türk Kültürü ve Sanat Etkinlikleri	
	Türk Müziği Konserleri	

⁵ Yunus Emre Enstitüsü resmi internet sitesinde 'Kosova' anahtar kelimesiyle aranan haberlerdeki faaliyetlerden oluşturulmuştur. Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü (2019). <https://www.yee.org.tr/tr/search/node/kosova/> 10.01.2019

	Kosova'dan Türkiye'ye, Demokrasiye Selam Paneli	
	15 Temmuz'u Anma – Fotoğraf Sergisi	
	Ustadan Çırağa Projesi Kursları – HAT Kursu, Ebru Kursu, Bağlama Kursu, Osmanlıca Kursu	KURSLAR
	Kosova halkına yönelik düzenlenen sertifikalı Türkçe Kursları	TÜRKÇE DİL EĞİTİMİ
KAMUSAL ENFORMASYON - ÖZ TASVİR MODELİ	Türk Film Gösterimi	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Liseler Arası Türk Edebiyatı Bilgi Yarışması	
	Çanakkale Türküsü'nün Arnavutça ve Boşnakça İcra Edilmesi	
	Priştine'de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Anma Programı Düzenlenmesi	
	Gırnçare Köyünde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı Kapsamında Gençlerin Çanakkale Zaferi'ni Anma Töreni	

Yunus Emre Enstitüsü'nün tek yönlü model olan basın ajansı tanıtım ve kültürün tek yönlü transferi modellerine göre Kosova'ya uyguladığı faaliyetlere bakıldığında kültürel etkinlik alanından Türkiye ve Türk kültürü ile ilgili olan öğelerin Kosova'ya yansıtılması doğrultusunda yapılan gösteriler, konserler, çalışmalar göze çarpmaktadır. Türk Caz Haftası kapsamında her yıl geleneksel olarak Prizren ve Priştine'de düzenlenen Türk caz konserleri, Çanakkale Zaferini anmak için Prizren Gora bölgesinde törenlerin gerçekleştirilmesi, Kosovalı çocuklara yönelik Karagöz gösterilerinin sergilenerek atölye çalışmalarının yapılması, Balkanlarda Türk Müziği Esintisi adı altında Türkiye'den sanatçıların konser vermesi, Türk kültürünü tanıtmak amaçlı Balkan Kervanı'nın Kosova ve diğer Balkan ülkelerini dolaşarak gösteriler sunması örnekler arasındadır. Balkan Kervanı projesiyle Türkiye'nin farklı yörelerine ait halk oyunları, Hacivat Karagöz ve semazen gösterileri, Osmanlı macun ve şerbeti gibi ikramlarda bulunulması kültürün tek yönlü transferinin sağlanmasına örnektir. Bunun yanında 15 Temmuz'u Anma Demokrasi ve Milli Birlik Günü kapsamında sergilerin düzenlenmesi, Kosova'dan Türkiye'ye, Demokrasiye Selam Paneli düzenlenmesi de yine kültürel etkinlikler

alanında örneklendirilmiştir. Yine Türk kültürünün yansıtılması adına Osmanlıca, hat sanatı ve bağlama çalma türünde kursların verilmesi ve Türkçe dil eğitiminin sağlanması da kurslar ve Türkçe dil eğitimi alanları içinde bu modellere göre uygulanmıştır (www.yee.org.tr).

İkinci model olan kamusal enformasyon/öz tasvir modellerine göre Enstitü'nün Kosova faaliyetlerine bakıldığında sadece kültürel etkinlikler alanında bu modele göre faaliyetlerin uygulandığı görülmektedir. Delibal, Aşk Tesadüfleri Sever gibi Türk filmlerinin gösterimi, Prizren'de liseler arası Türk Edebiyatı bilgi yarışmalarının düzenlenmesi, Çanakkale Türküsü'nün Boşnakça ve Arnavutça'ya çevrilmesi, Priştine'de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü anma törenleri ile 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Etkinlikleri adı altında Boşnak öğrencilerin anma törenleri bu modele göre uygulanan faaliyetler arasında görülebilir. Kamusal enformasyon ve öz tasvir modellerine göre uygulanan bu faaliyetlerle Yunus Emre Enstitüsü tek yönlü iletişimle istediği imajı karşı tarafa sağlamayı ve anlaşılmayı amaçlamaktadır.

Tablo 11. İki Yönlü İletişim Modellerine Göre Uygulanan Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova Faaliyetleri⁶

	FAALİYETLER	FAALİYET ALANLARI
İKİ YÖNLÜ ASİMETRİK – ENFORMASYON MODELİ	Türkiye'deki Üniversitelerden Gelen Profesörler Tarafından Çeşitli Konferanslar Düzenlenmesi	BİLİMSEL PROJELER
	Kosovalı Soydaş Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Projesi	
	Kosova'daki Osmanlı Kitabeleri'nin Türkçe'ye Çevrilmesi ve Sergilenmesi	
	Çeşitli Seminerlere Destek Sağlanması	
	Yerel Festivallere Destek Sağlanması (DokuFest, Mamuşa Domates Festivali)	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Kosova'lı Ses Sanatçısı Necmiye Pogarusha Onuruna Konser Verilmesi	
	"Ortak Geçmişimizin Şahitleri" İsimli Fotoğraf Sergisi	
	Prizren Türk Tiyatrosu'na Destek Sağlanması	
	Avrupa Yaz Müzik Akademisi	
	Kosova'lı Yazar ve Sanatçılara Destek Sağlanması	

⁶ Yunus Emre Enstitüsü resmi internet sitesinde 'Kosova' anahtar kelimesiyle aranan haberlerdeki faaliyetlerden oluşturulmuştur. Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü (2019). <https://www.yee.org.tr/tr/search/node/kosova/> 10.01.2019

	Türk Kültür ve Sanat Dernekleri'ne Destek Sağlanması	
	Çeşitli Kursların Düzenlenmesi (Yün Ressamlığı, Fotoğrafçılık, Takı Tasarımı, Gitar, Halı Dokuma)	KURSLAR
İKİ YÖNLÜ SİMETRİK – DEĞİŞİM – DEĞİŞİM MODELİ	Yurt Dışındaki Türkologlara Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitim Programı	BİLİMSEL PROJELER
	Eğitimcilerin Eğitimi Semineri	
	II. Balkan Türkologları Buluşması – Edirne	
	Sanatla Uyanmak Festivali Kapsamında Düzenlenen Seminer ve Paneller	
	Yerinde Tarih Projesi	
	Yazma Eser Restorasyon Atölyesi Kurulması	
	İstanbul'da Kosova Kültür Merkezi'nin Açılması	KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
	Suzi Çelebi Edebiyat Fıslı	
	TÜRKSOY Balkanlar Turnesi	
	Kosova ve Türkiye Okulları Arasında Kardeşlik Buluşmaları Düzenlenmesi	
	Türkiye'deki Çeşitli Gezi, Şenlik ve Festivallere Kosova'nın Katılımının Sağlanması	
	Kosova'lı Yazar Adaylarının İstanbul'da Yazarlık Kursu'na Katılımının Sağlanması	KURSLAR

Çift yönlü iletişim modellerinden ilki olan iki yönlü asimetric/enformasyon modellerine göre Yunus Emre Enstitüsü'nün Kosova'da uyguladığı etkinlikler incelendiğinde bilimsel projeler, kültürel etkinlikler ve kurslar alanında faaliyetlerin düzenlediği görülmektedir. Yapılan bu etkinliklerle bilimsel hareket ve planlamayla sempati oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu etkinliklerle iki yönlü iletişim gerçekleşmekle birlikte tek taraflı bir değişimin yaşanması söz konusudur. Bu bağlamda Yunus Emre Enstitüsü'nün iki yönlü asimetric/enformasyon modellerine göre uyguladığı faaliyetlerin bazıları şöyledir (www.yee.org.tr):

Bilimsel Projeler:

- Yunus Emre Enstitüsü tarafından 2014 yılında Yunus Emre Edebiyat ve Kültür Sohbetleri programı kapsamında Priştine Üniversitesi Türkoloji Bölümünde İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Durali Yılmaz'ın katıldığı bir konferans düzenlenmiştir.

- Prizren şehrinde 2015 yılında Türk Eğitimciler Semineri düzenlenmiştir. Seminer kapsamında Kosova’da soydaş öğretmenlere hizmet içi eğitim projesi düzenlenmiştir.
- 2015 yılında “Kosova Kitabeleri” projesi tamamlanmıştır. Projeye birlikte Osmanlı döneminden kalan birçok eser Latin harfleriyle yerli ve yabancıların anlayabilmesi için Türkçe’ye, Boşnakçaya ve Arnavutçaya çevrilmiştir.
- 24 Kasım Öğretmenler Günü Kutlaması kapsamında Yunus Emre Enstitüsü, TİKA ve Kosova Türk Öğretmenler Derneği ile birlikte eğitim seminerleri düzenlenmiştir. Kutlamalara Kosova’da Türkçe eğitim veren öğretmenler katılmıştır.
- Kosova Kadın Girişimciler Derneği’nin düzenlediği Girişimcilik seminerleri Enstitü desteğiyle Prizren Yunus Emre Enstitüsü merkezinde tamamlanmıştır. Seminerler kapsamında Girişimcilik ve Proje Yönetimi, Kadın ve Ekonomiye Katkısı başlıklı seminerler düzenlenmiştir.
- YEE desteğiyle Prizren’de yaşayan Türk gençlerine yönelik kişisel gelişim ve eğitim projesi Enstitü merkezinde düzenlenmiştir.

Kültürel Etkinlikler:

- Avrupa’nın en önemli belgesel ve kısa film festivali olan ve her yıl Prizren şehrinde düzenlenen DokuFest festivaline YEE de destek sağlamıştır. Destekleri kapsamında DokuFest etkinlikleriyle çocuklara yönelik atölye çalışması yapmıştır.
- Enstitü tarafından Kosova’nın İpek şehrinde Kosovalı ses sanatçısı Necmiye Pogarusha onuruna konser verilmiştir. Konserde sanatçının sevilen eserleri seslendirilmiştir.
- İpek Yunus Emre Türk Kültür Merkezi tarafından “Ortak Geçmişimizin Şahitleri” isimli fotoğraf sergisi düzenlenmiştir.
- Prizren Kısa Devre Tiyatro Topluluğu Enstitü desteğiyle “Aşk Olsun” adlı oyununu 2014 yılında Prizren şehrinde sahnelenmiştir.
- Ankara Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi Dr. Evren Sertalp Prizren YEE merkezinde 2015 yılında üç boyutlu fotoğraf sergisi düzenlemiştir. Düzenlenen bu sergi Kosova’nın ilk üç boyutlu sergisi olmuştur.

- Kosovalı sanatçılara destek kapsamında Enstitü, Prizrenli sanatçı Besim Danjollı'nın Prizren'de Ortak Yaşam Resim sergisinin açılışını sağlamıştır.
- İpek YEE merkezinde Kosovalı sanatçılar tarafından Arnavutça, Türkçe ve Boşnakça şiir akşamları düzenlenmiştir.
- Prizren YEE merkezi tarafından Ramazan ayı vesilesiyle 2015 yılında Doğru Yol Türk Kültür ve Sanat Derneği'nin Tasavvuf kolu sanatçılarıyla birlikte konser düzenlenmiştir.
- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat Karavelioğlu 2015 yılında "Osmanlı Döneminde Balkanlarda Gelişen Türk Edebiyatı ve Prizrenli Şemi" konulu konferansını Enstitü'nün katkılarıyla Prizren'de sunmuştur.
- İpek YEE merkezi tarafından İpekli çocuklar için "Çocuklar sadece gülmeyi hak eder" sloganıyla 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na özel program hazırlanmıştır.
- Enstitü, Kosova Devleti'nin 7. Bağımsızlık Yılı Dönümü vesilesi ile İpek'te "Aluş Nuş Yönetiminde Balkan Türk Müziği Derneği Konseri" düzenlemiştir.
- Kosovalı Kadınlar Korolarına destek sağlanmıştır. Enstitü merkezlerinde prova yapılması ve konserlerin düzenlenmesi Enstitü tarafından sağlanmıştır.
- Prizren YEE merkezinde 2016 yılında Kosova'nın önemli Arnavut şairlerinden Fahredin Shehu'nun editörlüğünü yaptığı şiir antolojisinin tanıtımı yapılmıştır ve şiirleri Türkçe diline çevrilmiştir.
- Yerel festivallere destek kapsamında YEE Türk Kültür ve Sanatı ile 9. Mamuşa Domates Festivali'ne destek sağlamıştır.
- Prizren şehrindeki Arnavut kültür ve sanat derneği olan Shka-Agimi Derneği'nin konserlerine Enstitü tarafından destek sağlanmıştır.

Kurslar:

- Yunus Emre Enstitüsü Kosova'nın çeşitli şehirlerinde Kosovalılara yönelik Yün Ressamlığı, Fotoğrafçılık, Takı Tasarımı, Gitar, Halı Dokuma gibi kurslar düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen kurslarla ekonomik kalkınmada da yararlı olunması amaçlanmıştır.

Çift yönlü iletişimin diğer modeli olan ve dengeli ilişkilerin sağlandığı ve iş birliklerinin oluşabildiği diyaloga dayalı iletişimi destekleyen iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre Yunus Emre Enstitüsü'nün faaliyetleri incelendiğinde yine bu modele göre bilimsel projeler, kültürel etkinlikler ve kurslar alanında faaliyetlerin uygulandığı görülmektedir. Bu faaliyetlerden bazıları şunlardır:

Bilimsel Projeler:

- Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türk Dil Kurumu, Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi katkılarıyla 2014 yılında “Yurt dışındaki Türkologlara Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitim Programı” düzenlenmiştir. Kosova ve diğer ülkelerin de Türkologlarının katılımının sağlandığı programda tüm katılımcılar bilgi ve deneyimlerini paylaşma imkânı bulmuşlardır.
- Sanatla Uyanmak Festivali kapsamında Enstitü tarafından Prizren’de “Balkanlar’da Osmanlı Kültür Mirası Paneli ve Rumeli İlahiler Dinletisi” ile Türkiye’den ve Kosova’dan katılan akademisyenlerin sunumları gerçekleştirilmiştir.
- Yunus Emre Enstitüsü 2015 yılında, “Yerinde Tarih” projesiyle genç araştırmacıları bir araya getirmiştir. Proje kapsamında Kosova dâhil olmak üzere 8 ülkeden 25 araştırmacı için Türkiye gezisi düzenlenerek seminerler tertip edilmiştir.
- “Balkanlarda Kültürel Mirasın Yeniden İnşası Projesi” kapsamında, Kosova İslam Birliği’nde yazma eser atölyesi kurulmuştur. Enstitü desteğiyle el yazmaları dijital ortama aktarılmış ve bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur.

Kültürel Etkinlikler:

- Edirne’de düzenlenen Trakya Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü’nün iş birliğinde gerçekleştirilen II. Balkan Türkologları Buluşması kongresine Kosova’dan da Türkologların katılımı sağlanmıştır.
- Beyoğlu Belediyesi ve YEE iş birliğiyle 5. Kültürlerarası Sanat Diyalogları Festivali’ne Kosova ve diğer ülkelere de sanatçıların katılımı sağlanmış, bu kapsamda çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

- İpek YEE tarafından İpek Kitap Fuarı gerçekleştirilmiştir. Fuarı Makedonya, Arnavutluk, Kosova ve Türkiye’den Balkanlar üzerinde çalışma yapan yayınevleriyle katılım sağlanmıştır.
- Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kosova Maarif Okulları ve Yunus Emre Enstitüsü iş birliğiyle Kosovalı gençlerin Türkiye’deki “Gençlik Kamplarına” katılımı sağlamıştır.
- Enstitü destekleriyle koro ve konser çalışmaları yapan Zübeyde Hanım Kosova Türk Kadınlar Derneği Ata Kadınları’nın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Girne Amerikan Üniversitesi’ndeki Türk Sanat Müziği Konserine katılımı sağlanmıştır.
- Enstitü bünyesinde “Okumak Engel Dinlemez Kulübü” ’nün 2018 yılında Yalova’da Uluslararası Engelli Festivali’ne katılımı sağlanmıştır.
- TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası, 25. Kuruluş yıl dönümü vesilesiyle Balkan turnesinin ilk konserini Enstitü’nün destekleriyle “Uluslararası Sanatla Uyanmak Festivali” kapsamında Prizren’de gerçekleştirerek Türk ve Batı müziğini icra etmişlerdir.
- Yunus Emre Enstitüsü’nün Türkçe kursları düzenlediği okullar ile Türkiye’deki eğitim kurumları arasında iş birliğiyle “Kardeş Buluşmaları” Kosova’da gerçekleştirilmiştir.
- Kosova’da YEE bünyesinde Türkçe öğrenen öğrenciler “Uluslararası Balkan Çocuk Şenliği” için Edirne’ye gitmiştir. Türkçe kurslarında öğrenim gören öğrencilerin Türkiye’de bulunması ve Türk çocuklarıyla 23 Nisan kutlamalarını paylaşmaları amaçlanmıştır.
- Enstitü destekleriyle 8. Malatya Uluslararası Film Festivali’ne DokuFest Festival Direktörü Nita Deda’nın katılımı ve panelde sunum yapması sağlanmıştır.
- Enstitü desteğiyle Jupa bölgesinden 95 öğrencinin Ümraniye Yaz İzci Kampında değişik ülkelerdeki katılımcılarla Türkiye’de misafir olmaları sağlanmıştır.

Kurslar:

- Yunus Emre Enstitüsü, Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği ile Birlik Vakfı'nın ortaklığında yazılı ve sözlü imtihan sonucu seçilen 10 yazar adayının İstanbul'da Yazı ve Editörlük Kursuna katılımı sağlanmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü'nün iki yönlü simetrik/değiş tokuş ve iş birliği modellerine göre Kosova'daki faaliyetleri incelendiğinde hem Türkiye'den Kosova'ya hem de Kosova'dan Türkiye'deki çeşitli kongre, konser ve festivallere katılım sağlanmasıyla diyaloga dayalı iletişim gerçekleştirilmiş olup dengeli ilişkilerin kurulması desteklenmiştir. Özellikle bilimsel projeler alanında uygulanan faaliyetlerle her iki tarafa da söz hakkının tanınması sağlanarak ilgili kesimlerin görüş ve önerilerine önem verildiği tespit edilmiştir.

SONUÇ

Kamu diplomasisi devletlerin diğer devletlerin halklarıyla çeşitli aktörler ile araç ve teknikler kullanarak uzun vadeli ilişkiler geliştirmesidir. Bu ilişkilerle devletler, diğer devletlerin halkları nezdinde olumlu imaj ve tanıtımını sağlamayı amaçlamakta ve iki yönlü diyaloga dayalı bir süreci gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Küreselleşme olgusuyla birlikte devletler diplomatik etkinliklerinde de değişime gitmek zorunda kalmıştır. Geleneksel diplomasiyle devletler ilişkilerini diğer devletlerle elçilikler gibi seçilen kişiler nezdinde yapmakta ve karar süreçlerini bu seçkinler aracılığıyla uygulamaktadır. Kamu diplomasisiyle ise devletler sivil toplum kuruluşları, çeşitli uluslararası örgütler ve çeşitli etkinliklerle yabancı halklarla iş birliği içerisinde faaliyetler gerçekleştirmektedirler. Devletler oluşturmak istedikleri iyi niyeti, imajı ve itibarı halkla diyaloga dayalı iki yönlü iletişimle karşılıklı anlayış ve sempati sağlayarak elde etmeye çalışmaktadırlar.

İletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte kamu diplomasisi de değişime gitmiştir. Devletlerin barış durumunda yurt dışındaki imajı ve itibarını sağlamak için geliştirilen politikalar dış işleri bakanlığı veya büyükelçilikler elinden alınıp çeşitli özerk veya bağımsız kuruluşlar tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Yeni kamu diplomasisini benimsemeye başlayan ülkelerden biri de Türkiye'dir. Türkiye, kamu diplomasisi kavramıyla geç tanışmış olsa da özellikle 2000'li yıllardan itibaren kamu diplomasisi çalışmaları hızla ivme kazanmıştır. Özellikle Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile 1992 yılından itibaren toplam 150 ülkede uyguladığı eğitim, sağlık, ekonomik ve kültürel alandaki faaliyetlerle bölgesel ve küresel sorunlara kalıcı çözümler üretmeyi amaçlayarak hem toplumların kalbini fethetmeyi amaçlamış hem de uluslararası iş birliği faaliyetlerini sağlayarak istediği imajı ve itibarı sağlamayı hedeflemiştir. Bunun yanında tarihi ve kültürel bağlarla bağlı olduğu ülkelerde Osmanlı mirasını korumak adına restorasyonlar gibi çeşitli faaliyetler gerçekleştirerek tarih bilincinin algılanmasını ve ulus kavramının inşasını sağlamıştır.

Türkiye'nin kamu diplomasisi alanındaki çalışmalarının yürütüldüğü bir diğer önemli kurum 2007 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsü'dür. Kamu diplomasisi tanımını kendi hedefleri ve misyonunda belli eden Yunus Emre Enstitüsü Türkiye'ye

dost insan kazandırmayı hedefleyerek kültürel etkinlikler ve Türkçe dil eğitimi gibi çeşitli faaliyetlerle bugün dünya çapında 58 kültür merkeziyle yabancı halklarla faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda çalışma, TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkiye'nin tarihi ve kültürel bağlarla bağlı olduğu ülkelerden biri olan Kosova'daki faaliyetleri ele alınmıştır. Her iki kurumun da resmi internet sitelerinde "Kosova" anahtar kelimesiyle aranan haberlerden elde edilen veriler analiz edilerek düzenlenen etkinliklerin türü ve iletişim modeli tartışılmıştır.

TİKA'nın 2012 yılından 2018 yılına kadar düzenlenen faaliyetlerine bakıldığında toplam 141 adet etkinliğe rastlanmıştır. Bu etkinliklerin çoğunluğu eğitim alanında olmakla birlikte, ekonomik kalkınma ve kültürel etkinlikler alanında da gerçekleştirildiği görülmektedir. Kosova tarihine bakıldığında çeşitli sorunlarla karşılaşması, savaş görmesi ve yeni bağımsızlığını kazanması ekonomik alanda da sorunlar yaşadığını göz önüne sermektedir. Bu bağlamda TİKA'nın Kosova'da en çok ekonomik kalkınma alanında ve eğitim alanında faaliyet gösterdiği görülmektedir. TİKA'nın Kosova'daki faaliyetlerinin iletişim boyutuna bakıldığında ise 141 faaliyetten 93'ünün çift yönlü fakat dengesiz iletişimi olan ve sonucunda sempati ve kabul oluşturan iki yönlü asimetric ve enformasyon modelleri çerçevesinde gerçekleştiği görülmektedir. TİKA'nın Kosova'daki tüm faaliyet alanlarında bu modellere rastlanmıştır. Bu modellerle Türkiye, TİKA aracılığıyla uyguladığı faaliyetlerle sempati ve kabul oluşturmayı amaçlayarak taraflardan birinde değişiklik yaratmaya çalışmaktadır. Söz konusu faaliyetler çerçevesinde ikinci en çok karşılaşılan model de yeni kamu diplomasisinin de öngördüğü iş birliğine dayalı ve dengeli ilişkilerin kurulduğu iki yönlü simetric ve değiş tokuş iş birliği modelidir. Eğitim, sağlık, ekonomik kalkınma alanlarının yanında kültürel etkinlikler alanında da TİKA hem Kosova'nın hem de Türkiye'nin iş birliği içinde gerçekleştirdiği projelerle geri bildirim sağlayarak dengeli ilişkiler kurabilmiştir. Bu etkinliklerle hem Kosova'dan Türkiye'ye hem de Türkiye'den Kosova'ya iş birlikleri için öğrenciler, profesörler, iş adamları, doktorlar veya çeşitli sanatçılar gönderilmiş, hem kamu diplomasisinin hem de halkla ilişkilerin öngördüğü simetric yaklaşım desteklenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü'nün 2014 yılından 2018 yılına kadar incelenen faaliyetlerinde toplam 135 etkinliğe rastlanmıştır. Bu etkinliklerin büyük çoğunluğu

kültürel alanda görülmekte, bunun ardından kurslar alanındaki faaliyetler gelmektedir. Kültürel diplomasi adı altında faaliyetler sürdüren Yunus Emre Enstitüsü bu etkinlikleri en fazla iki yönlü asimetrik ve enformasyon modellerine uygun biçimde gerçekleştirirken ikinci sırada ise basın ajansı/tanıtım ve kültürün tek yönlü transferi modelleri karşımıza çıkmaktadır. Türkçe dil eğitiminin her yıl uygulanması ve Türk kültürünü yansıtan çeşitli kursların düzenlenmesi ile Türk sanatlarının gösterilmesi bu modele uygun faaliyetlerin görülme sıklığını artırmıştır. Öyle ki basın ajansı/tanıtım ve kültürün tek yönlü transferi modelleriyle Enstitü, tek yönlü iletişimi destekleyen ve karşı tarafın görüşünü önemsemeyen propaganda dilini kullanmıştır.

Her iki kurumun etkinlikleri incelendiğinde geri bildirim destekleyen iki yönlü simetrik ve değiş tokuş iş birliği modellerine göre uygulanan faaliyetlerin sağlık, ekonomi, kültür, bilimsel projeler ve eğitim gibi çeşitli alanlarda gerçekleştirildiği görülmüştür. Bilimsel konferanslarla, seminer ve panellerle uluslararası iş birliği ve bilgi paylaşımının varlığı göze çarpsa da kamu diplomasisi açısından şeffaflık ve dürüstlüğün sağlanması, her iki tarafın da çıkarlarına uyan samimi ilişkilerin geliştirilmesi için söz konusu kurumların faaliyetlerine daha fazla önem vermesi gerekmektedir.

Bu bağlamda TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkiye'nin Kosova'daki önemli bir kamu diplomasisi aracı olduğu söylenebilir. Hem TİKA hem de Yunus Emre Enstitüsü etkinlik alanları farklı olsa bile yurt dışında Türkiye'nin imaj ve itibarının yanında bilinirliğini artırmada ve belki de Türkiye'nin ulus markalama konusunda önceliğini oluşturmaktadır. Türkiye'nin kamu diplomasisi aktörlerine bakıldığında kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin varlığı göze çarpmaktadır. TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü gibi Türkiye'nin kamu kurumlarının kamu diplomasisi faaliyetlerinde önemli rol oynaması Türkiye'nin kamu diplomasisi uygulamalarında daha dikkatli olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Kamu kurumlarıyla kamuoyunun veya vatandaşların katılımının zorlaşması diyaloga ve şeffaflığa dayalı iletişimi zorlaştırarak günümüz kamu diplomasisi hedeflerini yerine getirmede yetersiz kalabilir. Bu nedenle Türkiye, TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü ile uyguladığı etkinliklerde devlet elinin ya da diplomasi havasının oluşmasını engelleyebilmek için hem kendi halkının hem de hedef ülkedeki halkın katılımının

sağlandığı, iş birliği içerisinde ve karşı tarafı anlayarak uyguladığı etkinliklerin sıklığını artırmalıdır. Bu sayede Türkiye, yumuşak gücün öngördüğü kamuoyuyu oluşturarak halkla ilişkilerin de desteklediği simetrik yaklaşımı benimseyip 21. yüzyılın kamu diplomasisini kusursuz bir şekilde uygulama potansiyeline sahip olacaktır. Bunun yanında Türkiye'nin çeşitli televizyon kanallarına ve radyolarına, eğitim programlarına ve birbirinden değerli çeşitli sivil toplum kuruluşlarına sahip olmasıyla köklü bir tarih geçmişini özünde barındırması onun uluslararası saygınlığını yaratmada önemli rol oynamaktadır.

Sonuç olarak Türkiye, zengin kaynakları ve aktörleriyle doğru iletişim stratejilerini kullanarak kamu diplomasisini etkili bir şekilde uyguladığında istenilen saygınlığı, imajı ve bilinirliği yaratma konusunda başarılı olacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Aziz, Aysel (2017). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Berelson, Bernard (1952). *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe: Free Press.
- Bıçakçı, İlker C. (2016). *Halkla İlişkilerin Kurmaca Dünyası ve Hakikatin Direnişi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Bilgin, Nuri (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Brown, John (2009). "Arts Diplomacy: The Neglected Aspect of Cultural Diplomacy". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. New York: Routledge, 57-59.
- Changhe, Su (2013). "Soft Power". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. Oxford: CPI Group, 544-558.
- Cooper, Andrew F. (2013). "The Changing Nature of Diplomacy". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. Oxford: CPI Group, 35-53.
- Cull, Nicholas J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons from the Past*. Los Angeles: Figueroa Press.
- Çelik, Bilgin (2013). *DağılanYugoslavya Sonrası Kosova ve Makedonya Türkleri*. İstanbul: Gürer Yayınları.
- Dağdelen, Mustafa Kemal (2015). "Türk Kızılayı: Bir İnsani Diplomasi Aktörü". Ed. Mehmet Şahin ve B. Sanem Çevik. *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 215-240.
- Daşdemir, İsmet (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Davutoğlu, Ahmet (2010). *Stratejik Derinlik Türkiye'nin Uluslararası Konumu*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Demirel, Nuri (2016). *Kosova'nın Tarihi ve Sosyolojik Yapısı*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Duffey, Joseph (2009). "How Globalization Became U.S. Public Diplomacy at the End of the Cold War". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. New York: Routledge, 325-333.

- Ekşi, Muharrem (2015). "Kültürel Diplomasi ve Yunus Emre Enstitüsü". Ed. Mehmet Şahin ve B. Sanem Çevik. Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 345-364.
- Emin, Nedim (2014). Kosova Siyasetini Anlama Kılavuzu. Ankara: SETA.
- Erdoğan, İrfan (2011). İletişimi Anlamak. Ankara: İrfan Erdoğan.
- Erzen, Meltem Ünal (2014). Kamu Diplomasisi. İstanbul: Derin Yayınları.
- Goff, Patricia M. (2013). "Cultural Diplomacy". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Oxford: CPI Group, 419-435.
- Gönlübol, Mehmet (1985). Uluslararası Politika İlkeler Kavramlar Kurumlar. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Ham, Peter van (2005). "Power, Public Diplomacy, and the Pax America". Ed. Jan Melissen. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan, 47-66.
- Hemery, John (2005). "Training for Public Diplomacy: an Evolutionary Perspective". Ed. Jan Melissen. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan, 196-209.
- İskit, Temel (2011). Diplomasi Tarihi, Teorisi, Kurumları ve Uygulaması. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Karasar, Niyazi (1998). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karns, Margaret P., Karen A. Mingst (2013). "International Organizations and Diplomacy". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Oxford: CPI Group, 142-159.
- Kurtuluş, Begüm (2015). "Türkiye'nin Kamu Diplomasisinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: İnsani Yardım Kuruluşları ve İnsani Diplomasi Perspektifi". Ed. Mehmet Şahin ve B. Sanem Çevik. Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 185-214.
- Melissen, Jan (2005). "The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice". Ed. Jan Melissen. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan, 3-27.
- Mueller, Sherry (2009). "The Nexus of U.S. Public Diplomacy and Citizen Diplomacy". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 101-107.
- Nakamura, Kennon H., Matthew C. Weed (2009). U.S. Public Diplomacy: Background and Current Issues. Diane Publishing.

- Nelson, Richard, Foad Izadi (2009). "Ethics and Social Issues in Public Diplomacy". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 334-351.
- Nye, Joseph S. (2013). "Hard, Soft, and Smart Power". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Oxford: CPI Group, 559-576.
- Nye, Joseph S. (2017). Yumuşak Güç (Çev. R. İnan Aydın). Ankara: BB101 Yayınları.
- Okay, Ayla, Aydemir Okay (2013). Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.
- Ollins, Wally (2005). "Making a National Brand". Ed. Jan Melissen. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan, 169-179.
- Özkan, Necati (2014). Türkiye Ve Dünyada Örneklerle Seçim Kazandıran Kampanyalar. İstanbul: MediaCat.
- Peltekoğlu, Filiz Balta (2016). Halkla İlişkiler Nedir?. İstanbul: Beta Yayınları.
- Pigman, Geoffrey Allen (2013). "The Diplomacy of Global and Transnational Firms". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Oxford: CPI Group, 192-208.
- Powers, Shawn (2013). "Media, Diplomacy, and Geopolitics". Ed. Andrew F. Cooper, Jorge Heine ve Ramesh Thakur. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Oxford: CPI Group, 209-228.
- Pratkanis, Anthony (2009). "Public Diplomacy in International Conflicts: A Social Influence Analysis". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 111-153.
- Sancar, Gaye Aslı (2012). Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler. İstanbul: Beta Yayınları.
- Sancar, Gaye Aslı (2015). "Turkey's Public Diplomacy: Its Actors, Stakeholders, and Tools". Ed. B.Sanem Çevik ve Philip Seib. Turkey's Public Diplomacy. New York: Palgrave Macmillan, 13-42.
- Sharp, Paul (2005). "Revolutionary States, Outlaw Regimes and the Techniques of Public Diplomacy". Ed. Jan Melissen. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York: Palgrave Macmillan, 106-123.
- Smith, Giles Scott (2009). "Exchange Programs and Public Diplomacy". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 50-56.
- Snow, Nancy (2009). "Rethinking Public Diplomacy". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 3-11.

- Szondi, Gyorgy (2008). Public Diplomacy And Nation Branding: Conceptual Similarities And Differences. Netherlands Institute of International Relations "Clingendael".
- Szondi, Gyorgy (2009). "Central and Eastern European Public Diplomacy: A Transitional Perspective on National Reputation Management". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 292-313.
- Tuncer, Hüner (2005). Eski ve Yeni Diplomasi. Ankara: Ümit Yayınevi.
- Ulusoy, Kıvanç (2015). "Turkish Foreign Policy in a Transatlantic Context: A Case for Soft Power and Public Diplomacy". Ed. B.Sanem Çevik ve Philip Seib. Turkey's Public Diplomacy. New York: Palgrave Macmillan, 153-171.
- Yaylagül, Levent (2013). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Zaharna, R.S (2009). "Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives: Information and Relational Communication Frameworks". Ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor. Routledge Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge, 86-100.

Makaleler

- Agostinelli, Margarita Alexandra Coppi (Şubat 2012). "Cultural Diplomacy And The Other Concept Of The Other" (Bildiri). The International Conference on Cultural Diplomacy and the UN, New York & Washington, D.C.
- Akçadağ, Emine (2016). "Avrupa Birliği Sürecinde Kamu Diplomasisi Faaliyetlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü". Kamu Diplomasisi Enstitüsü Politika Dergisi: 1-15.
- Akoğlu, Halil Erdem, Tonguç Osman Mutlu (2018). "Sporun Kamu Diplomasisi Açısından Türkiye'nin İmajına Etkisi". CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 13(2): 277- 295.
- Aksu, Fuat (2010). "Kosova Krizinde Türkiye'nin Dış Politikası". YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1): 51-89.
- Aydın, Ahmet, Esra Bütün (Eylül 2018). "Kamu Diplomasisi Açısından Türk Dış İşlerinin Sosyal Medya Kullanımı: Twitter Örneği". IX. IBANESS Kongreler Serisi, Edirne.
- Aydoğan, Bekir (2011). "Rapor: Güç Kavramı ve Kamu Diplomasisi".
- Castells, Manuel (2008). "The New Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance". The Annals Of The American Academy, 616: 78-93.

- Coşkun, Birgül D. (2010). “Kosova’nın Bağımsızlığı ve Türk Dış Politikası (1990-2008)”. *Uluslararası İlişkiler*, 7 (27): 51-86.
- Cull, Nicholas J. (2008). “Public Diplomacy: Taxonomies and Histories”. *The Annals Of The American Academy*, 616: 31-54.
- Ekşi, Muharrem (2017). “Turkey’s Cultural Diplomacy And Soft Power Policy Toward The Balkans”. *Karadeniz Araştırmaları*, 14(55): 189-208.
- Eren, Erdem (2017). “Sivil Toplumun Dış Politika İnşasındaki Rolü: Türk Kamu Diplomasisi Örneği”. *Ekonomi, Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 2(1): 36-49.
- Ertürk, Kazım Özkan, Ayberk Nuri Berkman (2016). “Corporate Governance As a Communication Policy In Two Way Symmetrical Public Relations Model”. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2): 61-73.
- Fitzpatrick, Kathy R. (2017). “Public Diplomacy in the Public Interest”. *Journal of Public Interest Communications*, 1: 78-92.
- Gilboa, Eytan (2000). “Mass Communication and Diplomacy: A Theoretical Framework”. *International Communication Association*, 10(3): 275-309.
- Gilboa, Eytan (2008). “Searching for a Theory of Public Diplomacy”. *The Annals Of The American Academy*, 616: 55-77.
- Gök, Gonca Oğuz (2016). “Kimin Güvenliği? Uluslararası Göç-Güvelik İlişkisi ve Uluslararası Örgütlerin Rolü”. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31: 65-82.
- Kalın, İbrahim (2011). “Soft Power and Public Diplomacy in Turkey”. *Perceptions Journals of International Affairs*, 16(3): 5-23.
- Kardaş, Tuncay, Ramazan Erdağ (2012). “Bir Dış Politika Aracı Olarak TİKA”. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1): 167-193.
- Kayani, Saima Ashraf, Muhammad Saif ur Rehman (2015). “Public Diplomacy: A New Foreign Policy Paradigm”. *Margalla Papers*: 45-66.
- Kelley, John Robert (2010). “The New Diplomacy: Evolution of a Revolution”. *Diplomacy and Statecraft*, 21(2): 286-305.
- Koçak, Abdullah, Özgür Arun (2006). “İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu”. *Selçuk İletişim*, 4(3): 21-28.
- Köksoy, Ergün (2014). “Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi: Kuramsal Bir Değerlendirme”. *Marmara İletişim Dergisi*, 22: 211-231.
- Köksoy, Ergün (2016). “Yeni Diplomatik Temsil Biçimi Olarak Marka Diplomasisi: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme”. *Selçuk İletişim*, 9(2): 242-261.
- L’Etang, Jacquie (2009). “Public Relations and Diplomacy in a Globalized World: An Issue of Public Communication”. *American Behavioral Scientist*, 53(4): 607-626.

- Levent, Zeynel (2013). "Tarihi Süreçte Kosova". Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 52: 853-874.
- Nye, Joseph S. (2008). "Public Diplomacy and Soft Power". The Annals of The American Academy, 616: 94-109.
- Oktay, Emel (2012). "NATO'nun Dönüşümü ve Kamu Diplomasisi'nin Artan Rolü". Uluslararası İlişkiler Akademik Dergisi, 9(34): 125-149.
- Özkan, Abdullah (2014). "Role of Public Diplomacy in Establishing Nation Branding and Public Diplomacy Possibilities of Turkey". European Journal of Research on Education, Special Issues: International Relations: 1-5.
- Özkan, Abdullah (2015). 21.Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları. TASAM Stratejik Rapor: 70.
- Purtaş, Fırat (2013). "Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi". Akademik Bakış, 7(13): 1-14.
- Ross, Christopher (2002). "Public Diplomacy Comes Of Age". Washington Quarterly, 25(2): 73-83.
- Signitzer, Benno (2008). "Public Relations and Public Diplomacy: Some Conceptual Explorations". Public Relations Research, VS Verlag für Sozialwissenschaften: 205-218.
- Signitzer, Benno, Timothy Coombs (1992). "Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Covergences". Public Relations Review, 18(2): 137-147.
- Taşdemir, Fatma, Pınar Yürür (1999). "Kosova Sorunu: Tarihi ve Hukuki Bir Değerlendirme". Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1 (3): 135-152.
- Tiedeman, Anna (2005). "Islamic Republic of Iran Broadcasting: Public Diplomacy or Propaganda?". The Fletcher School Online Journal for issues related to Southwest Asia and Islamic Civilization: 1-5.
- Ünal, Uğur (2017). "Country Marketing Framework: Public Diplomacy and Turkey Analysis". Journal of Current Research on Social Sciences, 7(3): 15-46.
- Yağmurlu, Aslı (2007). "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi". İletişim Araştırmaları Dergisi, 5(1): 9-38.
- Yüksel, Erkan (2007). "Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?". Sosyal Bilimler Dergisi, 1: 571-586.
- Zaharna, R.S. (2001). "In-awareness Approach To International Public Relations". Public Relations Review, 27: 135-148.
- Zaharna, R.S. (2005). "The Network Paradigm of Strategic Public Diplomacy". Policy Brief, 10(1): 1-4.

Tezler

Çalık, Deniz (2013). Yeni İletişim Teknolojilerinin Örgüt İçi İletişimde Kullanımı: Türkiye'deki Büyük Ölçekli Firmalar Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Ankara.

Eyüpoğlu, Hasan (2018). Kamu Diplomasisi: Aktörler, Türler, Araçlar ve Teknikler Bakımından Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Kocaeli.

MacDonald, Katherine (2011). Expression and Emotion: Cultural Diplomacy and Nation Branding in New Zeland. Yüksek Lisans Tezi, Victoria University School of Political Science and International Relations, Wellington.

Tiedeman, Anna (2005). Branding America An Examination Of U.S. Public Diplomacy Efforts After September 11, 2001. Yüksek Lisans Tezi, Tufts University The Fletcher School of Law and Diplomacy, Medford.

Elektronik Kaynaklar

II. Balkan Türkologları Buluşması Edirne'de Gerçekleşti, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/ii-balkan-turkologlari-bulusmasi-edirnedegerceklesti/> 08.01.2019.

23 Nisan Çocuk Bayramı İpek'te Coşkuyla Kutlandı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/23-nisan-cocuk-bayrami-ipekte-coskuyla-kutlandi/> 08.01.2019.

Akçadağ, Emine (ty). Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi. <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf> / 05.03.2019.

Avrupa'nın En Genç Ülkesi Kosova 11 Yaşında, <https://www.cnnturk.com/dunya/avrupanin-en-genc-ulkesi-kosova-11-yasinda/> 01.04.2019.

Balkanlar'da İrfan Ocakları Konferansı Tamamlandı, <https://www.tika.gov.tr/tr/haber/balkanlarda-irfan-ocaklari-konferansi-tamamlandi-7097/> 07.01.2019.

Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler Kosova'da TİKA Projelerinin Açılışlarını Gerçekleştirdi, <https://www.tika.gov.tr/tr/haber/basbakan-yardimcisi-prof-dr-emrullah-isler-kosov-ada-tika-projelerinin-acilislarini-gerceklestirdi-6486/> 07.01.2019.

Beyoğlu Belediyesi 5. Kùltürlerarası Sanat Diyalogları Festivali, <http://www.yee.org.tr/tr/haber/beyoglu-belediyesi-5-kulturlerarasi-sanat-diyaloglari-festivali/> 08.01.2019.

Brown, John (Eylül 2008). Public Diplomacy & Propaganda: Their Differences. Erişim: American Diplomacy. <http://americandiplomacy.web.unc.edu/2008/09/public-diplomacy-propaganda-their-differences/> 15.03.2019.

Erhan, Çağrı (06 Temmuz 2010). Spor ve Kamu Diplomasisi. Erişim: Türkiye Gazetesi. <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-cagri-erhan/453414.aspx/> 10.04.2019.

Gora'da Çanakkale Zaferini Anma Töreni, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/gorada-canakkale-zaferini-anma-toreni/> 08.01.2019.

İNSAMER, https://insamer.com/tr/kosova_898.html/ 01.04.2019.

Kızılay, <https://www.kizilay.org.tr/kurumsal/tarihcemiz/> 12.04.2019.

Kosova Priştine Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne Ekipman Desteği, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosova_pristine_universitesinde_turk_dili_ve_edebiyati_bolumune_ekipman_destegi-7316/ 07.01.2019.

Kosova Sağlık Bakanlığı Personeline Eğitim, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosova_saglik_bakanligi_personeline_egitim-6116/ 07.01.2019.

Kosova'da Bulunan Ecdad Yadiğârı Eserler Tek Bir Kitapta Toplandı, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosovada_bulunan_ecdad_yadigari_eserler_tek_bir_kitapta_toplandi-3405/ 07.01.2019.

Kosova'da Dr. Vezir Bajrami Ana Aile Hekimliği Merkezi'ne Tıbbi Cihaz ve Malzeme Desteği, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosova%27da_dr_vezir_bajrami_ana_aile_hekimligi_merkezi%27ne_tibbi_cihaz_ve_malzeme_destegi-25847/ 07.01.2019.

Kosova'da Necmiye Pogarusha Onuruna Konser Verildi, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovada-necmiye-pogarusha-onuruna-konser-verildi/> 08.01.2019.

Kosova'da Ortak Geçmişimiz Sergileniyor, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovada-ortak-gecmisimiz-sergileniyor/> 08.01.2019.

Kosova'da Osmanlı Kitabeleri, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovada-osmanli-kitabeleri/> 08.01.2019.

Kosova'da Priştine Üniversitesi Şarkiyat Bölümü Kütüphanesi'nin Açılışı Gerçekleştirildi, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosovada_pristine_universitesi_sarkiyat_bolumu_kutuphanesinin_acilisi_gerceklestirildi-5432/ 07.01.2019.

Kosova'da Soydaş Öğretmenler İçin Hizmet İçi Eğitim Düzenlendi, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovada-soydas-ogretmenler-icin-hizmet-ici-egitim-duzenlendi/> 08.01.2019.

Kosova'da Türk Caz Haftası, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovada-turk-caz-haftasi/> 08.01.2019.

Kosova'da Türk Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Projesinin 1. Aşaması Tamamlandı, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosova%27da_turk_ogretmenlere_yonelik_hizmet_ici_egitim_projesinin_1_asamasi_tamamlandi-22062/ 07.01.2019.

Kosova'daki Engellilere TİKA'nın Desteği Devam Ediyor, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/kosovadaki_engellilere_tikanin_destegi_devam_ediyor-4187/ 07.01.2019.

Kosova'dan Türkiye'ye, Demokrasiye Selam Paneli, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovadan-turkiyeye-demokrasiye-selam-paneli/> 08.01.2019.

Kosovalı Çocuklar Karagöz Tasvirleri Yaptı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovali-cocuklar-karagoz-tasvirleri-yapti/> 08.01.2019.

Kosovalı Yazar Adayları Sertifikalarını Aldı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/kosovali-yazar-adaylari-sertifikalarini-aldi/> 08.01.2019.

Kosova'yı Tanıyan Devletler, <http://www.kosovothanksyou.com/> 01.04.2019.

Liderlik Okulu Projesi'nde Katılımcılar Sertifikalarını Aldı, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/liderlik_okulu_projesi%27nde_katilimcilar_sertifika_larini_aldi-19596/ 07.01.2019.

Makedonya'nın Ohri Şehrindeki Uluslararası İzcilik Kampında 15 Temmuz Şehitleri İçin Merasim Düzenlendi, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/makedonya_nin_ohri_sehrindeki_uluslararasi_izcilik_kampinda_15_temmuz_sehitleri_icin_merasim_duzenlendi-36692/ 07.01.2019.

Mevlana Değişim Programı, <https://mevlana.yok.gov.tr/temel-bilgiler/> 12.04.2019.

Osmanlı Eserleri Tarihi Geçmişin Kosova'daki Tapulardır, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/osmanli_eserleri_tarihi_gecmisin_kosovadaki_tapul_ardir-2950/ 07.01.2019.

Osmanlı Kuruluş Coğrafyası Kafilesi Yola Çıktı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/osmanli-kurulus-cografyasi-kafilesi-yola-cikti/> 08.01.2019.

Özkan, Bilgin (2013). Public Diplomacy of Turkey. https://www.academia.edu/5556869/Public_Diplomacy_of_Turkey-2013/ 15.03.2019.

Prizren Yunus Emre Enstitüsünde Şeb-i Arus Programı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/prizren-yunus-emre-enstitusunde-seb-i-arus-programi/> 08.01.2019.

Prizren’de Sanat Şöleni: DokuFest, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/prizrende-sanat-soleni-dokufest/> 08.01.2019.

Prof. Dr. Durali Yılmaz Türkoloji Öğrencileriyle Buluştu, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/prof-dr-durali-yilmaz-turkoloji-ogrencileriyle-bulustu/> 08.01.2019.

Sinema Sektörünün Öncüleri Türkiye’de Buluşuyor, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/sinema-sektorunun-onculeri-turkiyede-bulusuyor/> 08.01.2019.

TASAM (2008). http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/800/kosovanin_bagimsizligi_surecin_tarihsel_analizi/ 01.04.2019.

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/hedefler/9/> 17.12.2018.

T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, <http://www.kdk.gov.tr/kurumsal/vizyon-misyon/8/> 17.12.2018.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/kurum-hakinda/> 12.04.2019.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/vizyon-misyon/> 12.04.2019.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-kosova-siyasi-iliskileri-tr.mfa/> 01.04.2019.

TİKA-Undp İşbirliğinde Gerçekleştirilen Gım Projesinde İlk Adım, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_undp_isbirliginde_gerceklestirilen_gim_projesinde_ilk_adim-2021/ 07.01.2019.

TİKA 600 Yıllık Yağlı Güreş Geleneğimizi Makedonya’da Yaşatıyor, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_600_yillik_yagli_gures_gelenegimizi_makedonya%27da_yasatiyor-38126/ 07.01.2019.

TİKA Çalışanları Buldukları Ülkelerde Çağdaş Alperenlerdir, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_calisanlari_bulduklari_ulkelerde_cagdas_alperenlerdir-21645/ 07.01.2019.

TİKA İstiklal Şairimizin Babasının Doğduğu Köyde Çocukları Sevindirdi, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_istiklal_sairimizin_babasinin_dogdugu_koyde_cocuklari_sevindirdi-3731/ 07.01.2019.

TİKA Kosovalı Boşnak Gençlere Türkçe Öğretiyor, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_kosovalı_bosnak_genclere_turkce_ogretiyor-20711/ 07.01.2019.

TİKA'dan VII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'na Destek, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_dan_vii_uluslararasi_dunya_dili_turkce_sempozyumu_na_destek-8035/ 07.01.2019.

TİKA'dan Kosova'da Özürlülere Umut Olacak Proje, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tikadan_kosovada_ozurlulere_umut_olacak_proje-3238/ 07.01.2019.

TİKA TIR'ı Gönül Coğrafyası Kültür Buluşmaları İçin Yollarda, https://www.tika.gov.tr/tr/haber/tika_tir_i_gonul_cografyasi_kultur_bulusmalari_icin_yollarda-17932/ 07.01.2019.

Toy, İhsan (2010). "Spor ve Kamu Diplomasisi". TASAM. http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/1314/spor_ve_kamu_diplomasisi/ 10.04.2019.

Türk Hava Yolları, <https://www.turkishairlines.com/tr-int/basin-odasi/hakkimizda/#tcm517-36323/> 12.04.2019.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, <https://www.tika.gov.tr/tr/ara?s=kosova/> 01.01.2019.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, <https://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649/> 12.04.2019.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, https://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/teskilat_kanunu-238/ 12.04.2019.

Türkiye Bursları, <https://www.turkiyeburslari.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda/turkiye-burslari/> 12.04.2019.

Yunus Emre Enstitüsü, <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/vizyon-misyon/> 12.04.2019

Yunus Emre Enstitüsü, <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu/> 12.04.2019.

Yurt Dışındaki Türkologlara Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitim Programı, <https://www.yee.org.tr/tr/haber/yurt-disindaki-turkologlara-yabanci-dil-olarak-turkce-egitim-programi-sona-erdi/> 08.01.2019.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, <https://www.ytb.gov...tr/kardes-topluluklar/genel-bilgi/> 12.04.2019.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, <https://www.ytb.gov.tr/kurumsal/baskanligimiz-2/> 12.04.2019.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/turkiye-burslari/> 12.04.2019.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, <https://www.ytb.gov.tr/yurtdisi-vatandaslar/genel-bilgi/> 12.04.2019

Zübeyde Hanım Türk Kadınlar Korosu Atölye Çalışması,
<https://www.yee.org.tr/tr/haber/zubeyde-hanim-turk-kadinlar-korosu-atolye-calismasi/> 08.01.2019.

Diğer Kaynaklar

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2017). Faaliyet Raporu.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2018). Faaliyet Raporu.

Yunus Emre Enstitüsü (2017). Faaliyet Raporu.

ÖZGEÇMİŞ

Elif PACOLARİ, 15 Haziran 1995 tarihinde Prizren, Kosova’da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kosova’nın Prizren şehrinde tamamlayan Pacolari, 2013 yılında lisans eğitimi için Türkiye’ye geldi. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık bölümüne başlayıp 2017 yılında dereceyle mezun oldu. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı’nda yüksek lisans öğrenimine başladı. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi’nde yayınlanmış “Üniversitelerin Şehir Ekonomisi’ne Etkileri: Kocaeli Üniversitesi Örneği” isimli bir makalesi ve 5. Uluslararası İletişim Öğrencileri Sempozyumu’nda sunulmuş “Kars İlinin Pazarlanmasında Doğu Ekspresi’nin Rolü” isimli bir bildirisi bulunmaktadır.